

28-30//10//16

ΕΒΔΟΜΑΔΑ #385

www.freesunday.gr

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

«Ο Έλληνας είναι
ο άνθρωπος
της πατέντας»

σελ. 37

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΕΝΕΡΓΕΙΑ - ΘΕΡΜΑΝΣΗ

Πληθαίνουν
οι επιλογές
στην ενέργεια

σελ. 18-23

FREE SUNDAY

ΚΑΤΙ ΣΑΝ ΘΡΙΛΕΡ

ΣΤΟ ΓΚΡΙΖΟ ΧΡΩΜΑ
ΤΗΣ ΑΣΑΦΕΙΑΣ ΤΟ ΝΕΟ
ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΤΟΠΙΟ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΣΕΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑ
ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣτΕ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΟΜΟ ΠΑΠΠΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΝΗΣΥΧΙΑ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ
ΜΙΝΤΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ

σελ. 4, 6, 12, 24

**Για την
Alpha Bank
δεν είναι
μόνο ευχή,
είναι πρόγραμμα
υγείας.**

Alpha Global Medical Care

Το νέο ολοκληρωμένο πρόγραμμα υγείας που σας καλύπτει σε όλο τον κόσμο.

Η Alpha Bank ανταποκρίνεται στην ανάγκη σας για ολοκληρωμένη προστασία της υγείας και σε συνεργασία με την AXA Ασφαλιστική Α.Ε., την πρώτη ασφαλιστική εταιρία παγκοσμίως, δημιουργεί το ολοκληρωμένο πρόγραμμα "Alpha Global Medical Care", προσφέροντας:

- Ολιστική προστασία 360° (πριν, κατά τη διάρκεια, αλλά και μετά από τη νοσηλεία)
- Ευρύ δίκτυο συμβεβλημένων νοσοκομείων με απευθείας κάλυψη 100% των εξόδων στην Ελλάδα και την Ευρώπη και 80% στον υπόλοιπο κόσμο
- Καινοτόμες παροχές όπως: απευθείας εξόφληση της δαπάνης στο εξωτερικό, δεύτερη ιατρική γνωμάτευση από το εξωτερικό, δαπάνες αποκατάστασης μετά από σοβαρά περιστατικά, νοσηλεία στο σπίτι
- 36 συνδυασμούς προγραμμάτων, για να επιλέξετε.

Στην Alpha Bank φροντίζουμε και για την υγεία, με αξιοπιστία και σύγχρονες λύσεις.

Μάθετε περισσότερα στο
www.alpha.gr

ALPHA BANK

www.alpha.gr
210 326 0000

ΛΑΘΟΣ ΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

Η κυβέρνηση χάνει την ψυχραιμία της για τα σχέδια που ανατρέπονται και τις προσδοκίες που διαψεύδονται.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΠΑΝΟΥ

@AggelikiSays

Οι κακοί χειρισμοί στην προσπάθεια ρύθμισης του τηλεοπτικού τοπίου οδήγησαν στην απόφαση του ΣτΕ για την ακύρωση του νόμου Παππά ως αντισυνταγματικού. Η οργισμένη αντίδραση της κυβέρνησης απέναντι σε αυτή την εξέλιξη πού μπορεί να οδηγήσει; Άλλοι (στην αντιπολίτευση) βλέπουν οκνηρό εκλογών σε κλίμα πολέμου με τη διαπλοκή, άλλοι πιστεύουν ότι θα ζήσουμε μια μακρά περίοδο έντασης και αστάθειας, αν όχι χάους.

Η επίθεση της κυβερνητικής εκπροσώπου Όλγας Γεροβασίλη εναντίον της Δικαιοσύνης και η βιαστική επαναφορά του αιτήματος για εκλογές από τη ΝΔ προμηνύουν ακραία πολιτική ένταση και πολύ θόρυβο.

Το μόνο που σίγουρα αποδεικνύεται είναι ότι τα 27 χρόνια ανομίας που προηγήθηκαν, με τις δωρεάν τηλεοπτικές συχνότητες, δεν προέκυψαν μόνο λόγω αθώας αδράνειας των κυβερνήσεων. Όπως φάνηκε και με την περίπτωση του βασικού μετόχου (επί π/θ Καραμανλή), καλό είναι να μην πλησιάζει κανείς στη θερμή περιοχή, γιατί μπορεί να καεί ή να αυτοαναφλεγεί, όπως συμβαίνει σήμερα με την κυβέρνηση.

Τώρα βρισκόμαστε εν αναμονή νέας νομοθετικής πρωτοβουλίας του υπουργού Επικρατείας (ο οποίος διεμήνυσε ότι δεν παραιτείται) για προσωρινές βεβαιώσεις λειτουργίας των καναλιών (παλιών και νέων) έναντι επίσημου συνολικού τιμήματος 25 εκατ. ευρώ, με νομικούς και άλλους παράγοντες να αντιδρούν ήδη. Περιμένουμε επίσης την έναρξη της διαδικασίας για τη συγκρότηση του ΕΣΡ, την ανάγνωση του οκεπτικού της απόφασης του ΣτΕ και την κλιμάκωση της πόλωσης που ήδη έχει χτυπήσει κόκκινο, με τη ΝΔ να καταθέτει δική της πρόταση για τη ρύθμιση του τηλεοπτικού τοπίου.

Φτώχεια...

Μια αλήθεια είναι ότι η ΕΛΣΤΑΤ κάνει ποιοτικότερη αντιπολίτευση από τη ΝΔ και μάλιστα χωρίς να έχει αυτή την πρόθεση: Τα τελευταία της στοιχεία για το επίπεδο διαβίωσης δείχνουν ότι 35,7% του πληθυσμού, δηλαδή 3.828.500 άτομα, αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή στερούνται υλικά αγαθά.

Η πραγματικότητα «δουλεύει» υπέρ της ΝΔ και κατά της χώρας. Ευτυχώς για την αξιωματική αντιπολίτευση, γιατί, διαφορετικά, ποιος ξέρει αν και πώς θα τα κατάφερνε. Με τον αντιπρόεδρο της Αδ. Γεωργιάδη σε αντικομμουνιστικό παραλήρημα και τη βουλευτή της Άννα Ασημακοπούλου να συγκρίνει τον Αλ. Τσίπρα με τον Χίτλερ, μάλλον θα ήταν δύσκολο να κερδίσει την αναγκαία κοινωνική πλειοψηφία, που παραμένει δημοκρατική μετά από εννιά χρόνια στην ύφεση.

Έτσι κι αλλιώς, η κυβέρνηση δεν χρειάζεται την πίεση της ΝΔ για να μπερδευτεί, τα καταφέρνει μόνη της. Τη μια ο ΥΠΕΚΑ Σκουρλέτης που δεν του αρέσουν οι ιδιωτικοποιήσεις στον τομέα της ενέργειας, την άλλη ο Ναυτιλίας Δρίτσας που δεν του αρέσουν οι ιδιωτικοποιήσεις γενικώς, στο ενδιάμεσο η αδυναμία του πρωθυπουργού να επιβάλει στην Πολιτική Γραμματεία τα πρόσωπα που επιθυμεί (δεν κατάφεραν να εκλεγούν οι Γεροβασίλη και Μπαλτάς). Οι «53» κάθε τρεις και λίγο παρεμβαίνουν σε κλίμα «επιστροφής στις ρίζες», παρόλο που ο ε-

πικεφαλής τους Ευ. Τοσακαλώτος είναι ο υπουργός Οικονομικών που εφαρμόζει το πρόγραμμα που δεν τους αρέσει. Αντιφάσεις; Ήπια εξήγηση όταν μιλάμε για ένα κόμμα που μετά το πέρασμα από το αντιμνημόνιο στο μνημόνιο δείχνει να μην ξέρει πού πατά και πού πηγαίνει.

Ισορροπίες ή υπέρβαση;

Στο Μέγαρο Μαξίμου γίνονται αλληπάλληλες συσκέψεις για την προετοιμασία του ανασχηματισμού, που, λόγω της απόφασης του ΣτΕ, μπορεί να καθυστερήσει. Διακινείται η πληροφορία ότι ο πρωθυπουργός θα βάλει 40άρηδες σε κρίσιμα πόστα, είναι γνωστή η πρόθεσή του για κάποιο άνοιγμα στο κέντρο (Κουβέλης, Ξενογιαννακοπούλου κ.ά.), ενώ οι πισωτέρες περιμένουν Πιτσιόρλες, δηλαδή πρόσωπα με το προφίλ του προέδρου του ΤΑΙΠΕΔ που θα τους πείσουν ότι πιστεύουν στις μεταρρυθμίσεις.

Ο ανασχηματισμός που είχε προαναγγελθεί από την κυβερνητική εκπρόσωπο ως δομικός μπορεί να μην είναι, τελικά, σαρωτικός, γιατί οι εσωκομματικές ισορροπίες αλλάζουν διαρκώς και μαζί τους τα άγκυρα του Αλ. Τσίπρα, ο οποίος μετά το συνέδριο του ΣΥΡΙΖΑ έχει όλο και περισσότερους εσωκομματικούς πονοκεφάλους, χωρίς να προσθέσει κανείς την κρίση στην ΕΡΤ και στην «Αυγή» (αποπέμφθηκε ο διευθυντής από τον πρόεδρο στην κρατική τηλεόραση, ενώ η ιστορική εφημερίδα αντιμετωπίζει προβλήματα χρηματοδότησης και συνεννόησης με τον ΣΥΡΙΖΑ).

Από τη στιγμή που έγινε σαφές ότι ο ανασχηματισμός συνδέεται με την απόφαση του ΣτΕ για τις τηλεοπτικές άδειες, χάθηκε εκ προοιμίου η όποια δυναμική επανεκκίνησης θα μπορούσε να δημιουργήσει, γιατί φάνηκε σαν να πρόκειται για μια επιλογή που γίνεται υπό πίεση και με μεγάλες δυσκολίες. Από τη στιγμή που άρχισαν δηλώσεις υπουργών για το αν δέχονται ή όχι να πάνε αλλού (πάρδειγμα ο Ν. Φίλης), δημιουργήθηκε η αίσθηση ότι ο πρωθυπουργός χάνει τον έλεγχο της κατάστασης και μετά ήρθε η συνάντησή του με τον Π. Σκουρλέτη στο Μαξίμου για να επιβεβαιωθεί η αγωνία του να κρατήσει την εσωκομματική ηρεμία.

Όμως αυτός ο ανασχηματισμός μπορεί να είναι ο τελευταίος για την κυβέρνηση Τσίπρα και γι' αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία, με την έννοια ότι αν είναι ένας φοβικός ανασχηματισμός, θα εκληφθεί ως ανασχηματισμός εκλογών, ενώ αν δείχνει διαθέσεις υπέρβασης της κομματικής λογιστικής, θα δείξει διάθεση του πρωθυπουργού να παλέψει για την εξάντληση της τετραετίας – ανεξάρτητα από το αν θα τα καταφέρει ή όχι.

Σόιμπλε ή Ομπάμα;

Η αλήθεια είναι ότι οι πολιτικές εξελίξεις θα καθοριστούν σε μεγάλο βαθμό από τη στάση εταιρών και πιστωτών. Η κυβέρνηση φοβάται τον Σόιμπλε και ελπίζει στον Ομπάμα. Γνωρίζουν, δηλαδή, ότι ο Γερμανός ΥΠΟΙΚ παγώνει οποιαδήποτε σοβαρή διευκόλυνση, θεωρώντας ότι αυτό δεν θα τον ευνοήσει ενόψει εκλογών στη χώρα του τον επόμενο Σεπτέμβριο. Κάποια βραχυπρόθεσμα μέτρα για τη ρύθμιση

Η απόφαση του ΣτΕ για την αντισυνταγματικότητα του νόμου Παππά αιφνιδίασε το Μέγαρο Μαξίμου, που αντέδρασε νευρικά και επιθετικά. Η επόμενη μέρα θα είναι πλήρης έντασης και θόρυβου.

του ελληνικού χρέους έχουν ήδη συμφωνηθεί και αναμένεται να ανακοινωθούν μέχρι το τέλος του χρόνου. Όμως το αναπτυξιακό σοκ που χρειαζόμαστε θα ερχόταν μόνο αν έκλεινε γρήγορα η δεύτερη αξιολόγηση, μπαίναμε αμέσως στο πρόγραμμα ποσοτικών χαλάρωσης της ΕΚΤ, καθοριζόταν οδικός χάρτης για την ουσιαστική απομείωση του χρέους, με αποτέλεσμα να εγκρίνει το ΔΝΤ τη συμμετοχή του στο ελληνικό πρόγραμμα προωθώντας χαμηλότερα πρωτογενή πλεονάσματα μέχρι το 2020. Άλλωστε, αν συνέβαιναν όλα αυτά, και μάλιστα σύντομα, είναι πιθανό να έρχονταν και επενδύσεις, γιατί θα δημιουργούνταν η εντύπωση σταθεροποίησης μιας υπερχρεωμένης χώρας που αλλάζει και βρίσκει τον δρόμο της.

Όμως τώρα δεν βρισκόμαστε εκεί. Εταίροι και πισωτέρες δεν δείχνουν να βιάζονται, ούτε να έχουν διάθεση για όπως-όπως διευθετήσεις, προκειμένου να μην κινδυνεύσει η κυβέρνηση. Έτσι, μένει ο Αμερικανός Πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα, που θα έρθει στη χώρα μας στις 15 Νοεμβρίου για να στείλει μήνυμα στο Βερολίνο και στις Βρυξέλλες τόσο για το προσφυγικό όσο και για το ζήτημα του χρέους. Η Ουάσινγκτον σαφώς και θέλει να βοηθήσει. Πριν από λίγες μέρες έγινε ένα δείπνο στην αμερικανική πρεσβεία όπου εκφράστηκαν οι αμερικανικές ανησυχίες για την ελληνική τύχη. Διατυπώθηκε, δηλαδή, η εκτίμηση ότι μπορεί τα πράγματα να φτάσουν σε ένα όριο, ότι σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να γίνουν εκλογές και ότι θα πρέπει να καταβληθεί κάθε προσπάθεια απ' έξω και από μέσα για να μην εκτροχιαστεί το ελληνικό τρένο. Από την αρχή της κρίσης η αμερικανική στήριξη ήταν ισχυρή για γεωπολιτικούς και γεωστρατηγικούς λόγους, πόσο μάλλον τώρα, που η διολίσθηση της Τουρκίας στον αυταρχισμό καθιστά ακόμη πιο σημαντικό τον ελληνικό ρόλο για την τάξη στην ευρύτερη περιοχή. Αρκεί η φωνή του Ομπάμα για να πειστούν εταίροι και πισωτέρες να ξεχάσουν τα ελληνικά λάθη, τις παραλείψεις και τις καθυστερήσεις και να δώσουν κάτι που θα μπορούσε να ανατρέψει την εικόνα της παρακμής ή και κατάρρευσης; Μετά την αρχαιότητα κάθηναν οι από μηχανής θεοί και δύσκολο να ξαναγεννηθούν τώρα.

ΕΣΥ ΠΑΙΖΕΙΣ, Ο ΟΠΑΠ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ.

Με την απλή συμμετοχή σας στις ενέργειες του ΟΠΑΠ για τον Αυθεντικό Μαραθώνιο της Αθήνας έχετε συμβάλει στο έργο της ανακαίνισης των 2 σημαντικότερων Παιδιατρικών Νοσοκομείων της Ελλάδας, που ο ΟΠΑΠ ξεκίνησε το 2015 μαζί με εσάς.

Και φέτος, στον 34ο Αυθεντικό Μαραθώνιο, μπορείτε να γίνετε μέρος αυτού του μεγάλου έργου για τα παιδιά με 3 απλά βήματα:

1. Κατεβάζετε την εφαρμογή «κάτι καλύτερο»
2. Παίζετε
3. Ο ΟΠΑΠ προσφέρει για εσάς

Κατεβάστε την εφαρμογή

www.katikalytero.gr

Ο κ. ΤΣΙΠΡΑΣ ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ ΠΟΥ ΧΑΡΑΞΕ Ο ΟΡΜΠΑΝ

Η κυβέρνηση κινδυνεύει να βρεθεί εκτός του δημοκρατικού πλαισίου της Ε.Ε.

 ΤΟΥ ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΗΣ ΝΔ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΥΡΤΣΟΥ

Ο τρόπος με τον οποίο αντέδρασαν τα κυβερνητικά στελέχη στην απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας με την οποία κρίθηκε αντισυνταγματικός ο νόμος Παππά για την αδειοδότηση των ιδιωτικών τηλεοπτικών καναλιών προκαλεί δικαιολογημένη ανησυχία. Η εκπρόσωπος της κυβέρνησης κ. Γεροβασιλί έχει υιοθετήσει μια επιχειρηματολογία που θυμίζει τον πρόεδρο-δικτάτορα της Βενεζουέλας Μαδούρο και συνδυάζει καταγγελίες για ένα υποτιθέμενο πραξικόπημα και πολιτικούς ακροβατισμούς γύρω από την κατάσταση στην οποία έχουν περιέλθει οι φτωχότεροι συμπολίτες μας. Την άθλια κυβερνητική εικόνα συμπληρώνουν οι παρεμβάσεις του υπουργού Επικρατείας κ. Παππά, ο οποίος διαφημίζει την επόμενη νομοθετική πρωτοβουλία του με στόχο να επιβληθεί η κυβερνητική πολιτική ανεξάρτητα από το αν κρίνεται συνταγματική ή όχι.

Η μόνη λύση

Πρώτα να αποσυρθεί ο νόμος Παππά, στη συνέχεια να συσταθεί το Εθνικό Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο στη βάση της ευρύτατης συναίνεσης που προβλέπεται και μετά να προκληθεί ο διαγωνισμός για την αδειοδότηση των ιδιωτικών καναλιών από το ΕΣΡ, το οποίο έχει τη συνταγματική αρμοδιότητα, χωρίς να υπάρχει ο αυθαίρετος περιορισμός των αδειών σε τέσσερις.

Μετά την αρνητική για τον κυβερνητικό σχεδιασμό απόφαση του ΣτΕ η πρόταση αυτή αποκτά μεγαλύτερη πολιτική σημασία. Βγάζει την κυβέρνηση από το αδιέξοδο στο οποίο βρέθηκε με δική της ευθύνη, ανεβάζει το επίπεδο λειτουργίας του πολιτικού συστήματος και λύνει ένα σημαντικό πρόβλημα, εφόσον όλοι λίγο-πολύ δέχονται ότι πρέπει να υπάρξει ρύθμιση του ραδιοτηλεοπτικού τοπίου με οριστική αδειοδότηση των ιδιωτικών τηλεοπτικών σταθμών και σοβαρό όφελος για το δημόσιο ταμείο.

Η ποιότητα των πολιτικών δεν κρίνεται τόσο από τα λάθη τους –τα οποία πρέπει να θεωρούνται αναπόφευκτα σε ένα σύνθετο και διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον– όσο από τον τρόπο που αντιδρούν σε αυτά. Η εμμονή της κυβερνητικής ηγεσίας να προχωρήσει στην ίδια κατεύθυνση παρά την απόφαση του ΣτΕ δείχνει ότι στελέχη όπως ο κ. Γεροβασιλί και ο κ. Παππάς –πιθανότατα και ο κ. Τσίπρας που βρίσκεται πίσω από αυτούς– έχουν χάσει την επαφή με την πραγματικότητα

Αν δεν χαράζει διορθωτική πορεία, ο κ. Τσίπρας θα βρεθεί σε πορεία σύγκρουσης με τους ευρωπαϊκούς θεσμούς.

Μέχρι σήμερα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν ασχολήθηκαν ιδιαίτερα με τις μεθοδεύσεις της κυβέρνησης στον χώρο των ΜΜΕ και της Δικαιοσύνης.

και δεν είναι σε θέση να διδαχτούν από τα λάθη τους και να χαράξουν διορθωτική πορεία.

Η στάση της Ε.Ε.

Μέχρι σήμερα η Ε.Ε. αντιμετώπισε με μεγάλη διακριτικότητα τις μιντιακές περιπέτειες της κυβέρνησης Τσίπρας. Ενώ στην περίπτωση της Πολωνίας και της Ουγγαρίας, οι κυβερνήσεις των οποίων ακολουθούν ανάλογες μεθοδεύσεις για τον έλεγχο των ΜΜΕ και της Δικαιοσύνης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αντέδρασαν δυναμικά, στην περίπτωση της Ελλάδας απλώς καταγράφηκε το πρόβλημα και υπήρξαν κάποιες προειδοποιήσεις.

Η διαφορά στον τρόπο αντιμετώπισης οφείλεται, κατά την άποψή μου, σε τρεις παράγοντες.

Πρώτον, οι ευρωπαϊκοί θεσμοί ανησυχούν ιδιαίτερα για τις επιδιώξεις των κυβερνήσεων της Ουγγαρίας και της Πολωνίας, οι οποίες κινούνται στον χώρο της σκληρής εθνικιστικής Δεξιάς, επειδή λειτουργούν σε ένα πολιτικό και κοινωνικό περιβάλλον το οποίο έχει προσδιοριστεί σε μεγάλο βαθμό από το

αποτυχημένο πείραμα του σοβιετικού κομμουνισμού. Στην περίπτωση της Ελλάδας θεωρούν ότι η δημοκρατία μας είναι πιο ώριμη και μπορεί να αντιμετωπίσει αντιδημοκρατικές κυβερνητικές προκλήσεις. Αν κρίνουμε από την απόφαση του ΣτΕ, οι ευρωπαϊκοί θεσμοί φαίνεται να έχουν δικαιωθεί στις εκτιμήσεις τους.

Δεύτερον, υπάρχει μια κατανόηση για τα τεράστια οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα και οι Ευρωπαίοι εταίροι θα ήθελαν να μην ανοίξουν ένα νέο μέτωπο, το οποίο μπορεί να ρίξει ακόμη πιο χαμηλά την αποτελεσματικότητα της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης Τσίπρας.

Τρίτον, υπάρχει σαφής οδηγία από την ηγεσία της ΝΔ προς τους ευρωβουλευτές της να αποφύγουν την κλιμάκωση της αντιπαράθεσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Προς το παρόν η ΝΔ απλώς καταγράφει την αντίθεσή της στην κυβερνητική πολιτική στο θέμα των ΜΜΕ, χωρίς να παίρνει πρωτοβουλίες ανάδειξης του προβλήματος και ευρωπαϊκής και διεθνούς απομόνωσης της κυβέρνησης Τσίπρας.

Κρίσιμο σταυροδρόμι

Με την απόφαση του ΣτΕ με την οποία κρίθηκε αντισυνταγματικός ο νόμος Παππά φτάνουμε όλοι σε ένα κρίσιμο σταυροδρόμι.

Η κυβέρνηση καλείται να εγκαταλείψει την προσπάθεια διαμόρφωσης του τηλεοπτικού τοπίου με βάση τις πολιτικές της επιδιώξεις και να χαράξει διορθωτική πορεία, λαμβάνοντας υπόψη της την απόφαση του ΣτΕ και τις βάσιμες αντιρρήσεις που εκφράζονται σε πολιτικό επίπεδο.

Αν η κυβέρνηση συνεχίσει να καταγγέλλει το ΣτΕ για... αντισυνταγματικό πραξικόπημα και κλιμακώσει την προσπάθεια εφαρμογής της πολιτικής που περιέχεται στον αντισυνταγματικό νόμο Παππά, θα βρεθεί εκτός ευρωπαϊκού πλαισίου. Αυτόματα θα δεχτεί μεγάλη πίεση σε ζητήματα λειτουργίας του πολιτικού μας συστήματος, η οποία μπορεί να επεκταθεί και στο ζήτημα της οικονομικής διαχείρισης, εφόσον θα έχει πάρει, με δική της ευθύνη, χαρακτηριστικά αντιδημοκρατικής κυβέρνησης και ανελεύθερου καθεστώτος.

Σε ό,τι αφορά τη ΝΔ, είναι φανερό ότι δεν μπορεί να συνεχίσει την ήπια προσέγγιση του ζητήματος σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά θα πρέπει να δώσει μάχη στους ευρωπαϊκούς θεσμούς για να μπει ένα τέλος στις παρεμβάσεις του κ. Τσίπρας στα ΜΜΕ και στη Δικαιοσύνη με τη μέθοδο που ακολουθεί ο πρωθυπουργός της Ουγγαρίας κ. Όρμπαν.

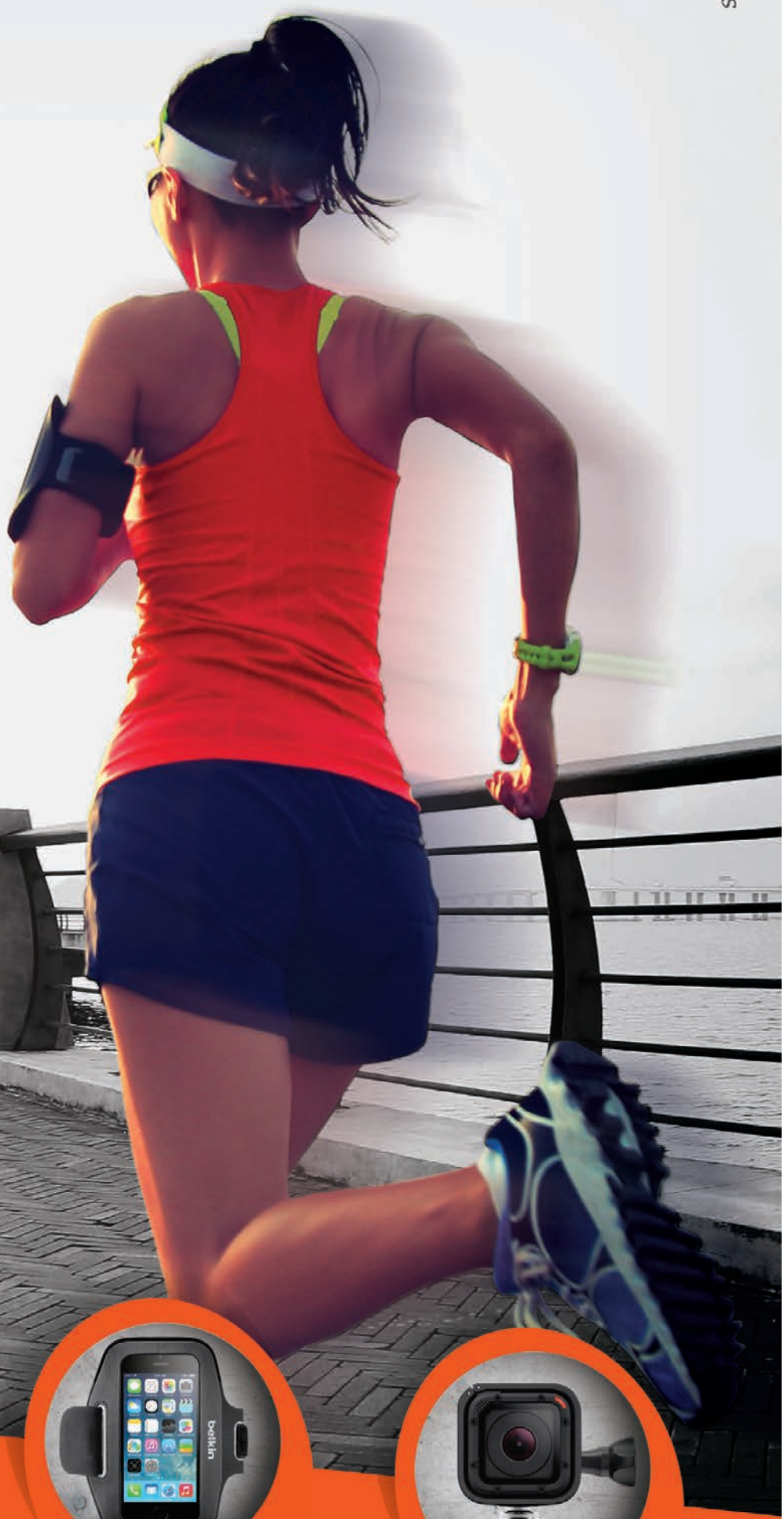
Ο τελευταίος δοκιμάζει με τις μεθοδεύσεις του την υπομονή και τις αντοχές των ευρωπαϊκών θεσμών. Στη διάρκεια του εορτασμού των εξήντα χρόνων από την εξέγερση των Ούγγρων κατά του σοβιετικού κομμουνισμού το 1956, ο κ. Όρμπαν εμφανίστηκε να δίνει τη μάχη κατά της... σοβιετικοποίησης της Ε.Ε., την οποία υποτίθεται ότι προωθούν οι Βρυξέλλες. Ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Γιούνκερ προσπάθησε να δείξει αυτοσυγκράτηση μπροστά στις προκλήσεις του κ. Όρμπαν, χωρίς να είναι βέβαιο ότι θα τα καταφέρει. Την προσοχή των ευρωπαϊκών θεσμών τράβηξε και η εξαφάνιση της μεγαλύτερης αντιπολιτευόμενης εφημερίδας της Ουγγαρίας, η οποία έκλεισε λόγω οικονομικής αδυναμίας, για να εξαγοραστεί στη συνέχεια από φιλοκυβερνητικό επιχειρηματία.

Την ώρα, λοιπόν, που η Ε.Ε. μετράει τις δυνάμεις της για να δει πώς ακριβώς θα αντιμετωπίσει το φαινόμενο Όρμπαν στην Ουγγαρία και ανάλογες πρωτοβουλίες της κυβέρνησης της Πολωνίας, θα είναι φοβερό πολιτικό λάθος του κ. Τσίπρας να ταυτιστεί στην αντίληψη των ευρωπαϊκών θεσμών με τις αντιδημοκρατικές πρακτικές σε βάρος των ΜΜΕ και της Δικαιοσύνης της Ουγγαρίας και της Πολωνίας. Ο Έλληνας πρωθυπουργός βρίσκεται σε πολύ χειρότερη θέση από τους ηγέτες της Πολωνίας και της Ουγγαρίας, εφόσον οι τελευταίοι έχουν υψηλή δημοτικότητα, η οποία αποτελεί παρελθόν για τον κ. Τσίπρας και την κυβέρνησή του, και οι χώρες τους έχουν καλές οικονομικές επιδόσεις και πολύ μικρή εξάρτηση από τις Βρυξέλλες σε ό,τι αφορά τη δημοσιονομική διαχείριση και τη διαχείριση του δημόσιου χρέους.

have fun on the run

Προετοιμάσου για τον αγώνα με τη μεγαλύτερη ποικιλία σε fitness gadgets & accessories

- 16 Οκτωβρίου Ladies Run
- 22 Οκτωβρίου Kallithea Night Run
- 13 Νοεμβρίου Κλασικός Μαραθώνιος Αθήνας

Ακουστικά

Activity trackers

Armbands

Action cameras

χαμογελάστε είστε στα... **Public**

Σταύρος Ζωγραφάκης, αναπληρωτής
πρύτανης στο Γεωπονικό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

«Η δημοσιονομική προσαρμογή συνέβαλε στο μέγεθος και στη διάρκεια της ύφεσης»

ΣΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟ

Όταν είχε πρωτοδημοσιευτεί η μελέτη των Τάσου Γιαννίτση και Σταύρου Ζωγραφάκη για την ανισότητα στα χρόνια της κρίσης, είχε προκαλέσει έντονες συζητήσεις, καθώς αποδείκνυε πέραν πάσης αμφιβολίας ότι την κρίση την είχαν πληρώσει οι πλέον αδύναμοι. Τώρα, με αφορμή την κυκλοφορία του βιβλίου τους «Ανισότητες, φτώχεια, οικονομικές ανατροπές στα χρόνια της κρίσης», ο Σταύρος Ζωγραφάκης εξηγεί τι συνέβη ως τώρα και ποιες είναι οι επόμενες προκλήσεις για την Ελλάδα, την κοινωνία και την οικονομία.

Κατ' αρχάς θα ήθελα να μου μιλήσετε για το βιβλίο που εκδώσατε μαζί με τον κ. Γιαννίτση. Βάση του αποτελεί η μελέτη που κάνατε για το Ίδρυμα Hans Böckler για την ανισότητα στην Ελλάδα της κρίσης...

Πράγματι, το βιβλίο έχει ως αφηγητή τη μελέτη μας που δημοσιεύτηκε πριν από περίπου έναν χρόνο, με τίτλο «Greece: Solidarity and Adjustment in Times of Crisis», από το Ίδρυμα Hans Böckler. Όμως η έρευνά μας συνεχίστηκε και έχουν προστεθεί σημαντικά νέα κεφάλαια που δεν υπήρχαν στην αρχική μας μελέτη. Έχει προστεθεί, για παράδειγμα, η κρίσιμη συνεισφορά της γυναίκας στο οικογενειακό εισόδημα στα χρόνια της κρίσης, η ακίνητη περιουσία, ο τραπεζικός δανεισμός και τα κόκκινα δάνεια, τα αγροτικά εισοδήματα και η φορολόγησή τους κ.ά.

Η μελέτη αρχικά επικεντρώθηκε στα φορολογικά ζητήματα και διαπίστωσε ότι από το 2008 έως το 2014 είχαμε μια υπέρογκη φορολογική αύξηση στην Ελλάδα. Πόσο ήταν αυτή;

Τα νοικοκυριά με τα υψηλότερα εισοδήματα φορολογήθηκαν σημαντικά περισσότερο σε απόλυτους όρους, ενώ οι ασθενέστερες ομάδες υπέστησαν μια πολύ μεγαλύτερη φορολογική επιβάρυνση σε σχετικούς όρους. Για παράδειγμα, η ομάδα των δεκατημορίων 1 έως 5 (δηλαδή το 50% του πληθυσμού με τα χαμηλότερα εισοδήματα) πλήρωσε 4,4 φορές αυξημένους φόρους έναντι της ομάδας των δεκατημορίων 6-7, που πλήρωσε 1,5 φορές περισσότερους, και της ομάδας με τα υψηλότερα εισοδήματα (8-10), που πλήρωσε μόλις 1,05 φορές περισσότερους φόρους. Μέσω της φορολογίας θίχτηκαν πολλά νοικοκυριά που ανήκουν στα μεσαία και στα υψηλά εισοδηματικά στρώματα. Θίχτηκαν όμως και νοικοκυριά που ανήκουν στα χαμηλά εισοδηματικά στρώματα.

Σε τι διαφέρει η δική σας ανάλυση από άλλες δημοσιευμένες έρευνες;

Η δυνατότητα που έχουμε να παρακολουθούμε τα ίδια νοικοκυριά στην περίοδο της κρίσης τουλάχιστον για πέντε συνεχή χρόνια. Φαίνεται, για παράδειγμα, όλα τα νοικοκυριά με βάση το ύψος του εισοδήματός τους να τοποθετούνται σε μια εισοδηματική σκάλα, με το πλέον φτωχότερο νοικοκυριό να βρίσκεται στο χαμηλότερο σκαλοπάτι και το πλουσιότερο στην κορυφή της εισοδηματικής σκάλας.

Η φορολογία, όπως φάνηκε στην ανάλυσή μας, έχει γίνει ο πιο σημαντικός μοχλός δημοσιονομικής προσαρμογής, παίρνοντας εκρηκτικές διαστάσεις. Οι διαστάσεις αυτές δεν θα ήταν τόσο εκρηκτικές αν στη φορολογία αυτή συμμετείχαν αναλογικά όλα τα κοινωνικά στρώματα.

Όταν ξεκινά η κρίση, κάποια νοικοκυριά κατεβαίνουν βιαίως πολλά σκαλιά, μια και τα εισοδήματά τους έχουν περιοριστεί σημαντικά, κάποια άλλα μετακινούνται ελάχιστα, κάποια άλλα ανεβαίνουν την εισοδηματική σκάλα και καταλαμβάνουν θέσεις νοικοκυριών που τώρα έχουν βρεθεί σε δυσμενέστερη οικονομική θέση. Θα ήταν αδιανόητο κάποιος το 2008 να πιστεύει ότι μπορούν να σημειωθούν τόσο μεγάλες ανατροπές σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα. Η εισοδηματική σκάλα του 2012 διαφέρει σημαντικά από αυτήν του 2008. Στην κορυφή υπάρχουν τώρα νέα πρόσωπα με πολύ υψηλά εισοδήματα, ενώ στη βάση της σκάλας συνωστίζονται νοικοκυριά που πριν από λίγα χρόνια θεωρούσαν ότι ανήκαν στα μεσαία εισοδηματικά στρώματα.

Πώς συμβαίνει αυτό;

Αυτό οφείλεται κατ' αρχάς στο δεδομένο ότι η ύφεση έπληξε με διαφορετικό τρόπο τις επιμέρους εισοδηματικές ομάδες (μισθωτούς, ελεύθερους επαγγελματίες, εμπορικές δραστηριότητες, ενοίκια, μερίσματα-κέρδη, αγροτικές δραστηριότητες, συνταξιούχους). Το εισόδημα των νοικοκυριών μειώθηκε στη διάρκεια της κρίσης κάτω από την επίδραση μιας σειράς παραγόντων, όπως το κλείσιμο πολλών μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, η ανεργία και η μετατόπιση από συνθήκες αυτοαπασχόλησης σε συνθήκες ανεργίας. Ταυτόχρονα, έχουμε μεταβαλλόμενες συνθήκες απασχόλησης και μετατόπιση από την πλήρη απασχόληση σε διάφορες πιο δυσμενείς μορφές της (μερική ή προσωρινή απασχόληση), με επιπτώσεις στις αμοιβές. Περιεκτικές μισθών στους δημοσίους και ιδιωτικούς υπαλλήλους, ως αποτέλεσμα πολιτικών αποφάσεων, μεταβολών στο θεσμικό καθεστώς της αγοράς εργασίας και στις συλλογικές διαπραγματεύσεις στον ιδιωτικό τομέα. Ωστόσο, οι αμοιβές στον δημόσιο τομέα μειώθηκαν αρκετά λιγότερο απ' ό,τι στον ιδιωτικό. Αδυναμία πρόσβασης στην αγορά εργασίας των νέων ανθρώπων που άρχισαν να αναζη-

τούν απασχόληση. Η ύφεση και η κρίση, έτσι κι αλλιώς, βρίσκονται πίσω από τους παραπάνω παράγοντες και ήταν βασικά αίτια της ανεργίας και των μειώσεων εισοδήματος. Πέρα από την επίπτωση στα εισοδήματα, η κρίση οδήγησε επίσης σε σημαντικές απώλειες αξιών κεφαλαίου, ειδικότερα στην ακίνητη περιουσία, στις μετοχές και στα ομόλογα. Το «κούρεμα» των ομολόγων του Δημοσίου, το 2012, οδήγησε σε σημαντικές απώλειες κεφαλαίου πολλά άτομα και ασφαλιστικά ταμεία και, συνεπώς, ευρύτερα τμήματα της κοινωνίας.

Με λίγα λόγια, υπήρξε μια εξαιρετικά ασύμμετρη εξέλιξη των εισοδημάτων από εργασία και κεφάλαιο στα χρόνια της κρίσης. Επίσης, σημειώνονται σημαντικές διαφορές στις μεταβολές των εισοδημάτων κατά πηγή εισοδήματος, με διαφορετικές επιπτώσεις στα συνολικά οικογενειακά εισοδήματα των μισθωτών, των συνταξιούχων, των αγροτών, των ελεύθερων επαγγελματιών και των επιχειρηματιών. Δεν θα πρέπει να παραβλέψουμε και τη συνεχιζόμενη εκτεταμένη φοροδιαφυγή και την προνομιακή φορολογική μεταχείριση κοινωνικών τμημάτων ακόμα και μέσα στην κρίση.

Αυτό οφείλεται και στις πρόσθετες φορολογικές επιβαρύνσεις;

Η φορολογία, όπως φάνηκε στην ανάλυσή μας, έχει γίνει ο πιο σημαντικός μοχλός δημοσιονομικής προσαρμογής, παίρνοντας εκρηκτικές διαστάσεις. Οι διαστάσεις αυτές δεν θα ήταν τόσο εκρηκτικές αν στη φορολογία αυτή συμμετείχαν αναλογικά όλα τα κοινωνικά στρώματα. Αυτό δεν συμβαίνει, είτε γιατί η φοροδιαφυγή εξακολουθεί να είναι εξαιρετικά υψηλή, είτε γιατί σημαντικά τμήματα της ελληνικής κοινωνίας αυτοεξαιρούνται χωρίς κυρώσεις, είτε γιατί εξαιρούνται θεσμικά από τα παλαιά και τα νέα φορολογικά βάρη. Στην ουσία, σημαντικός αριθμός νοικοκυριών και ατόμων αρνείται να δεχτεί την αλλαγή των κανόνων του παιχνιδιού που κυριαρχούσαν στο παρελθόν και συνέβαλαν καθοριστικά στην κρίση, ενώ οι κυβερνήσεις αποδέχονται σιωπηλά την άρνηση αυτή. Όλα αυτά τα φαινόμενα δεν είναι βιώσιμα και, όσο διαρκούν, κάνουν μη βιώσιμη και αδιέξοδη κάθε πολιτική προσαρμογής.

Θεωρείτε ότι η φτώχεια οφείλεται και στη δημοσιονομική προσαρμογή;

Η δημοσιονομική προσαρμογή συνέβαλε στο μέγεθος και στη διάρκεια της ύφεσης. Στη μελέτη μας σημειώνεται μια συνολικότερη φτωχοποίηση της ελληνικής κοινωνίας, με την έννοια μιας κατάρρευσης των εισοδημάτων ευρύτερων στρωμάτων. Η «σχετική φτώχεια», που είναι το σύνθετο κριτήριο μέτρησης της φτώχειας, αυξήθηκε επίσης, αλλά λόγω της συνολικής φτωχοποίησης—όλη η οικονομία έγινε σημαντικά φτωχότερη σε σχέση με πριν— η αύξηση της ήταν πιο περιορισμένη απ' ό,τι θα περίμενε κανείς. Πέρα, όμως, από την αύξηση της φτώχειας, επιδεινώθηκε η «ένταση της φτώχειας», με την έννοια ότι οι φτωχοί έγιναν «ακόμα πιο φτωχοί» σε σύγκριση με την υπόλοιπη κοινωνία. Το πλέον σημαντικό όμως είναι ότι η φτώχεια άλλαξε κέντρα βάρους. Από τις μεγαλύτερες ηλικίες, ιδίως τους συνταξιούχους, επικεντρώνεται σήμερα στα παιδιά, στις νεότερες και μεσαίες ηλικίες, ιδίως στις οικογένειές τους, που περιλαμβάνουν έναν, δύο ή και περισσότερους ανέργους. Επίσης, εξίσου σημαντικό αλλά διαφορετικής τάξης θέμα ήταν οι εκτεταμένες οικονομικές και κοινωνικές ανακατατάξεις μεγάλου αριθμού νοικοκυριών, που μετατοπίστηκαν σε διαφορετικά επίπεδα μέσα σε πολύ σύντομο διάστημα. Η κρίση δημιούργησε νέες κοινωνικές ιεραρχίες σε ελάχιστο διάστημα.

Εκτιμάτε ότι η αύξηση της φορολογίας, από τη στιγμή που η Ελλάδα μπήκε σε πρόγραμμα, οφείλεται στις πολιτικές των δανειστών ή των κυβερνήσεων;

Προκειμένου οι κρατικές δαπάνες, που προκάλεσαν τη δημοσιονομική κρίση, να μην κληθούν να συμμετάσχουν ανάλογα στην προσπάθεια εξισορρόπησης των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, το βάρος της προσαρμογής έπεφτε όλα και περισσότερο στη φορολογία, χωρίς καν να γίνουν σοβαρά βήματα στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, των φορολογικών προνομίων και της διακριτικής μεταχείρισης. Οι δανειστές μας, τουλάχιστον στην αρχή, μας ζήτησαν να μειώσουμε τα ελλείμματά μας. Εμείς επιλέξαμε τις αυξήσεις της φορολογίας και δώσαμε πολύ μικρότερο βάρος στη μείωση των δαπανών. Έγινε προσπάθεια διεύρυνσης της φορολογικής βάσης και

εισαγωγής νέων φόρων, όπως, για παράδειγμα, ο φόρος στα ακίνητα. Όμως ο φόρος στα ακίνητα έπληξε και τα φτωχά νοικοκυριά. Επίσης, η αύξηση των συντελεστών του ΦΠΑ, όπως γνωρίζουμε, έχει μεγαλύτερο αντίκτυπο στα χαμηλά εισοδήματα. Πάντως, οι φορολογούμενοι που ήταν συνεπείς προς τις υποχρεώσεις τους κλήθηκαν και πάλι να πληρώσουν τους πρόσθετους φόρους. Η αναποτελεσματικότητα της κρατικής μηχανής για τη μείωση της φοροδιαφυγής παραμένει στο ακέραιο. Σήμερα, νοικοκυριά με πολύ χαμηλά εισοδήματα, που βρίσκονται κάτω από τη γραμμή της φτώχειας, με άνεργα μέλη, καλούνται επιπρόσθετα να συνεισφέρουν δυσανάλογα και στα φορολογικά βάρη. Οι εξελίξεις αυτές δημιούργησαν νέα εμπόδια στην υπέρβαση της κρίσης, εμβάθυναν τη μείωση των εισοδημάτων, τις περαιτέρω φορολογικές αφαιμάξεις των συνεπών φορολογουμένων μέσω της άμεσης φορολογίας, αλλά και όλων των φορολογουμένων μέσω της έμμεσης φορολογίας.

Στο βιβλίο σας αναφέρεστε και στο ζήτημα των κόκκινων δανείων. Τι συνέβη με αυτά;

Το ζήτημα των κόκκινων δανείων είναι από τα πλέον σημαντικά. Αυτή την περίοδο μάλιστα βρίσκεται στο επίκεντρο των διαπραγματεύσεων της κυβέρνησης με τους θεσμούς, καθώς χωρίς την επίλυση του προβλήματος οι τράπεζες δεν μπορούν να προχωρήσουν και ίσως αυτός να είναι ένας λόγος που η Ελλάδα δεν έχει ενταχθεί ακόμη στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ. Από την ανάλυσή μας προκύπτει ότι κατά το παρελθόν η εμπορική αξία που λάμβανε υπ' όψη η τράπεζα ήταν σαφώς μεγαλύτερη από την αντικειμενική, συνεπώς ο δανεισμός εμφανίζεται να υπερβαίνει την αντικειμενική αξία του περιουσιακού στοιχείου, που, εφόσον επρόκειτο για δάνειο πρώτης κατοικίας, εξαντλούνταν στο ακίνητο που αγοράζονταν. Βεβαίως, στα χρόνια της κρίσης κατέρρευσαν τόσο οι εμπο-

“

Ένας μεγάλος αριθμός νοικοκυρών, ήδη από το 2008, δηλαδή πριν ξεσπάσει η οικονομική κρίση, δυσκολευόταν να αποπληρώσει τα δανειά του. Στη συνέχεια όλα αυτά τα νοικοκυριά δεν είχαν πλέον καμία δυνατότητα αποπληρωμής των δανείων τους.

ρικές αξίες όσο και τα εισοδήματα, και τότε ανέκυψε το πρόβλημα των δανείων μειωμένης εξασφάλισης για τις τράπεζες, η αδυναμία εξυπηρέτησης των οποίων οδηγεί στη συνεχή διόγκωση των κόκκινων δανείων. Διαπιστώσαμε επιπλέον ότι ένας μεγάλος αριθμός νοικοκυρών, ήδη από το 2008, δηλαδή πριν ξεσπάσει η οικονομική κρίση, δυσκολευόταν να αποπληρώσει τα δανειά του. Στη συνέχεια όλα αυτά τα νοικοκυριά δεν είχαν πλέον καμία δυνατότητα αποπληρωμής των δανείων τους. Τα τοκοχρεολύσια από το 2009 και μετά

ΤΑΣΟΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΖΩΓΡΑΦΑΚΗΣ

**Ανισότητες,
φτώχεια,
οικονομικές
ανατροπές**

στα χρόνια της κρίσης

ΠΟΛΙΣ

ξεπερνούσαν τα συνολικά τους εισοδήματα. Η ευθύνη, επομένως, θα πρέπει να επιμεριστεί και στις τράπεζες. Δεν βλέπω εύκολες λύσεις. Τα κόκκινα στεγαστικά δάνεια μαζί με τα μη εξυπηρετούμενα επιχειρηματικά δάνεια αποτελούν το μεγαλύτερο πρόβλημα αυτή τη στιγμή. Οι απεργίες των συμβολαιογράφων και των δικηγόρων, οι μταιώσεις των πλειστηριασμών με βίαιο τρόπο κάθε εβδομάδα, δεν μπορεί να είναι η λύση.

Υπάρχει διέξοδος;

Μια πιθανή έξοδος της χώρας στις αγορές, όπως προβλέπει ο Κλάους Ρέγκλινγκ, υπό την προϋπόθεση της τήρησης της συμφωνίας, θα βελτιώσει τις προσδοκίες για την οικονομία. Πιθανόν να είναι το φως μέσα στο τούνελ στο οποίο βρισκόμαστε και όχι το τρένο που έρχεται καταπάνω μας. Η υλοποίηση των έργων υποδομής, το πράσινο φως για μεγάλες ιδιωτικές επενδύσεις που όλα αυτά τα χρόνια βρίσκονταν στον προθάλαμο αναμονής, μπορούν, για να μην είμαστε τελείως ισοπεδωτικοί, να βοηθήσουν την οικονομία να βρει επιτέλους ένα βήμα και να πάει μπροστά. Όμως θα πρέπει στο τέλος της ημέρας να υπάρξει και ελάφρυνση της φορολογίας στα νοικοκυριά. Να διαλυθεί ο φόβος για το αύριο. Ειδάλλως, ο φαύλος κύκλος «έλλειμμα - επιπλέον φόροι - ύφεση» θα συνεχιστεί. Γι' αυτό και ζητάμε ελάφρυνση του χρέους, για να πάρουμε μια ανάσα που θα μας δώσει τη δυνατότητα ένα μέρος των φορολογικών μας εσόδων να κατευθυνθεί στις επενδύσεις και στην ανάπτυξη, ώστε στη συνέχεια, κάτω από καλύτερες προϋποθέσεις, να μπορούμε να αποπληρώνουμε τις υποχρεώσεις μας. Δυστυχώς, όμως, υπάρχουν ακόμη πολλές αγκυλώσεις στην ελληνική οικονομία, πολλά προβλήματα που δεν έχουν επιλυθεί. Και δεν είμαι σίγουρος ότι η ελληνική κοινωνία στο σύνολό της έχει αντιληφθεί το πρόβλημα και σε ποιον βαθμό είναι διατεθειμένη να αλλάξει.

Η Lidl Hellas στηρίζει το πρόγραμμα «Δεκατιανό στο Σχολείο»

Η LIDL HELLAS ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΑ 11.050 ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΕ 68 ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Στη Lidl Hellas στηρίζουμε τη δράση «Δεκατιανό στο Σχολείο» των Υπουργείων Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, που αναπτύχθηκε με σκοπό την παροχή και διανομή υγιεινών δεκατιανών γευμάτων σε μαθητές δημοτικών σχολείων και νηπιαγωγείων της Αττικής.

Κριτήρια επιλογής των σχολικών μονάδων αποτέλεσαν η έλλειψη κυλικείου εντός του σχολικού συγκροτήματος και πρόσφατα στατιστικά στοιχεία των προγραμμάτων της Ανθρωπιστικής Κρίσης, που αποτυπώνουν τις κοινωνικές και οικονομικές δυσχέρειες ανά γεωγραφική περιοχή.

Συγκεκριμένα η Lidl Hellas για δέκα συνεχόμενες εβδομάδες και συγκεκριμένα για το χρονικό διάστημα από 17/10-23/12/2016 πρόκειται να διανείμει το προϊόν «Κριτισιάνικα Χρυσός Μύλος» σε 68 σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για τη σίτιση 11.050 μαθητών. Η συνολική ποσότητα των συσκευασιών ανέρχεται σε 226.000 και το κόστος της ενέργειας συμπεριλαμβανομένης της διανομής αντιστοιχεί σε 230.000 €.

Με αφορμή την έναρξη του προγράμματος πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη 20 Οκτωβρίου Συνέντευξη Τύπου στο Υπουργείο Παιδεί-

ας, παρουσία της Αναπληρώτριας Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Θεανώς Φωτίου του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Νίκου Φίλη και εκπροσώπων των

εταιρειών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Όπως τόνισε χαρακτηριστικά η εκπρόσωπος της Lidl Hellas Βασιλική Αδαμίδου, Διευθύντρια Επικοινωνίας και Εταιρικής Υπευθυνότητας «Η πρωτοβουλία αυτή είναι σημαντική όχι μόνον

γιατί αντιμετωπίζει άμεσες βιοτικές ανάγκες αλλά και γιατί ταυτόχρονα καλλιεργεί την αντίληψη της υγιεινής και ποιοτικής διατροφής στα πρώτα στάδια της μαθησιακής διαδικασίας».

Στη Lidl Hellas δίνουμε ιδιαίτερη σημασία στα θέματα διατροφικής ασφάλειας, διατηρώντας αυστηρά πρότυπα ποιοτικών ελέγχων και στηρίζοντας, ως συνεργάτες μας, επιλεγμένους Έλληνες προμηθευτές, απ' όλη την Ελλάδα.

Όλες και όλοι εμείς στη Lidl Hellas πιστοί στην εταιρική μας δέσμευση για τη στήριξη της κοινωνίας, καταβάλλουμε συνεχώς και άοκνα κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να χαρίζουμε χαμόγελα στους συνανθρώπους μας, κάθε ηλικίας, όπου και αν βρίσκονται. Στόχος μας ήταν, είναι και θα παραμείνει ένας: να τους δίνουμε την ελπίδα, τη χαρά και την ικανοποίηση ότι στις δύσκολες στιγμές τους δεν είναι μόνοι. Είμαστε κοντά τους, είμαστε πολλοί και η καρδιά μας κτυπά μαζί με τη δική τους.

Επισκεφθείτε μας και στο:

www.lidl-axizei.gr & www.lidl-hellas.gr
www.facebook.com/lidlgr/
www.twitter.com/Lidl_Hellas_
https://www.instagram.com/lidl_hellas/
Snapchat: Lidl Hellas

Κωστής Τσιτσελίκης, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, πρόεδρος της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

«Έχουμε και θεσμική εκτροπή και μιντιακό πραξικόπημα»

ΣΤΗΝ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΠΑΝΟΥ

Η Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου έκανε μια οξυτάτη ανακοίνωση καταδίκης της δημοσιοποίησης προσωπικής συνομιλίας ανώτατου δικαστικού. Ο πρόεδρος της Κ. Τσιτσελίκης μας εξηγεί το σκεπτικό, σημειώνοντας ότι η ελευθερία της έκφρασης πάσχει στη χώρα μας.

Η Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων, με αφορμή την υποκλοπή και δημοσιοποίηση προσωπικής επικοινωνίας ανώτατου δικαστικού, μίλησε για «κατάντια στην οποία διολισθαίνουν τα δημόσια ήθη» και για πρακτικές τις οποίες εφαρμόζουν «φασιστικά καθεστώτα». Βαριές κουβέντες δεν είναι;

Ναι, ασφαλώς είναι βαριές κουβέντες, το ζητούμενο είναι εάν αρμόζουν στα όσα βαριά ταλανίζουν την ελληνική Δικαιοσύνη, από μέσα και απ' έξω. Θα ήθελα να επικαλεστώ το πρόσφατο δελτίο Τύπου που εξέδωσε η Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου: «Οι εξομολογήσεις, οι ενδόμυχες σκέψεις και τα συναισθήματα ενός προσώπου δεν ενδιαφέρουν το κοινό, ακόμα και εάν πρόκειται για υψηλόβαθμο δικαστικό λειτουργό, και δεν σταθμίζονται με οποιοδήποτε δημόσιο συμφέρον. Η παραβίαση, διά της δημοσίευσης, του σκληρού πυρήνα της ιδιωτικότητας μας καθιστά όλους "εκβιάσιμους" ανά πάσα στιγμή, χωρίς να χρειάζεται να προβαίνουμε σε καμία αξιόποινη ή αξιόμηπη συμπεριφορά. Η επιταγή για συμμόρφωση μέσω μιας αόρατης και διαρκούς απειλής διαπόμπευσης και εξευτελισμού αρμόζει σε άλλες κοινωνίες, σε άλλες εποχές, σε άλλα καθεστώτα. [...] Ο εθισμός της κοινωνίας στη γενική παρακολούθηση και η αξιοποίηση νόμιμων ή παράνομων παρακολούθησεων κατά το δοκούν είναι αδιανόητη σε μια δημοκρατική κοινωνία».

Συμμερίζετε τις εκτιμήσεις της αντιπολίτευσης ότι υπάρχει «θεσμική εκτροπή» και του πρωθυπουργού ότι η κυβέρνηση βρίσκεται αντιμέτωπη με «μιντιακό πραξικόπημα»;

Το ειδικό ζήτημα δημοσιοποίησης των προσωπικών συνομιλιών του δικαστικού συνδέθηκε εργαλειακά με το ζήτημα της ανωμαλίας που επικρατούσε με το θεσμικό καθεστώς που ρυθμίζει το μιντιακό και ειδικά το τηλεοπτικό τοπίο. Ας μην ξεχνάμε ότι η ελευθερία της έκφρασης θεωρείται ορθά ότι πάσχει σοβαρά στη χώρα μας, όπου η έκφραση γνώμης στον δημόσιο χώρο μέσα από την τηλεόραση ελέγχεται από ανθρώπους και συμφέροντα που σύμφωνα με τις διεθνείς προδιαγραφές δεν θα έπρεπε. Κυβέρνηση και αντιπολίτευση αγνοούν το επίδικο, που είναι η προστασία του δικαιώματος στην πληροφόρηση. Η ραδιοτηλεόραση δεν είναι μια απλή επιχειρηματική δραστηριότητα, καθώς οφείλει να υπακούει σε αυστηρούς κανόνες εγγυήσεων του δημοκρατικού πλουραλισμού. Θεματοφύλακας των εγγυήσεων αυτών είναι το κράτος. Από την εμπλοκή των ιδιωτών και στη διαδικασία απόλαυσης του δικαιώματος στην πληροφόρηση και τον εγγυητικό ρόλο του κράτους είχαμε και έχουμε κακή εμπειρία, με αποτελέσματα που συνιστούν υπονόμευση του πυρήνα της δημοκρατίας μας. Θα έλεγα, λοιπόν, και θεσμική εκτροπή και μιντιακό πραξικόπημα, αλλά όχι όπως τα εννοούν κυβέρνηση και αξιωματική αντιπολίτευση.

Τελικά, είμαστε μια «κανονική» ευρωπαϊκή χώρα ή όχι; Πιο ισοχυρός είναι ο ευρωπαϊκός ή ο βαλκανικός εαυτός μας;

Όλες οι ευρωπαϊκές χώρες έχουν τις δικές τους ιδιαιτερότητες και όλες υπόκεινται σε κοινούς κανόνες που τείνουν να συνδιαμορφώσουν μια κοινή ευρωπαϊκή κανονικότητα, η οποία εντέλει αποτελεί την ευρωπαϊκή ιδιαιτερότητα. Στο επίπεδο των δικαιωμάτων του ανθρώπου, η Ελλάδα έχει ενσωματώσει εν πολλοίς αυτό τον χαρακτήρα της ευρωπαϊκότητας. Είναι δύσκολο να πει κανείς εάν η ευρωπαϊκή έννομη τάξη καθόρισε την Ελλάδα ή εάν ο δρόμος του εκδημοκρατισμού και της εμπέδωσης των δικαιωμάτων στη μετά το 1974 εποχή έχει τη δική του αυτονομία. Πάντως, μπορούμε να διακρίνουμε πεδία αντίστασης που υποτάχθηκαν σε μια κανονικότητα χάρη στον ευρωπαϊκό παράγοντα, όπως αυτό της απόδοσης νομικής ισότητας και αναγνώρισης όψεων θρησκευτικής ελευθερίας σε ετερόδοξους χριστιανούς. Από την άλλη πλευρά, η αναγνώριση εθνικής ταυτότητας σε μειονοτικές ομάδες αποτελεί ακόμα ένα ταμπού, μια δυσανεξία, που αναδύθηκε στον χώρο των δικαιωμάτων με την εμμονή μη αναγνώρισης ορισμένων μειονοτικών συλλόγων στη Θράκη και στη Φλώρινα. Πολλά μπορούν να ειπωθούν για την εναρμόνιση με το ευρωπαϊκό κεκτημένο, το οποίο φυσικά δεν είναι καθόλου στατικό, αλλά επικαθορίζεται από τη στάση των ευρωπαϊκών κρατών, άρα και από την Ελλάδα, ή τις αντιστάσεις στις επιταγές του κράτους δικαίου που στοιχειοθετούν την ελληνική εξαίρεση, ή τον χαρακτήρα του βαλκανικού εαυτού μας, όπως το λέτε.

Το προσφυγικό δεν είναι στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας. Σωστό ή λάθος;

Η πρώτη γραμμή της επικαιρότητας, όπως γνωρίζετε πολύ καλύτερα από μένα, καθορίζεται από την ατζέντα εκείνων που έχουν τα μέσα ενημέρωσης στα χέρια τους. Είναι εύλογο, από την άλλη πλευρά, όσο καυτό και ενδιαφέρον να είναι ένα θέμα, να μην μπορεί να βρσκειται καθημερινά στην πρώτη σελίδα. Το προσφυγικό έχει πολλές πτυχές και τρόπους να «επικοινωνηθεί», άρα θα το αδικούσαμε εάν συζητούσαμε γενικά και αορίστως για το προσφυγικό. Θα πρέπει να δούμε τι ήταν αυτό που κυριάρχησε στην πρώτη γραμμή και τι αποσιωπήθηκε ή τι έμεινε στα ψιλά των εφημερίδων και των ραδιοτηλεοπτικών μέσων. Το σωστό και το λάθος συνακόλουθα, κατά τη γνώμη μου, εξαρτάται από την πολιτική επιλογή του τι προβάλλεται και με ποιον τρόπο. Και το προσφυγικό, στη γενική του εικόνα βέβαια, καθορίστηκε από ηγεμονικές λογικές φόβου και αποτροπής. Επίσης και από ρηχές φιλανθρωπικές προσεγγίσεις. Το προσφυγικό ζήτημα είναι ένα συνεχές ζητούμενο που αφορά πρωτίστως την ελληνική κοινωνία και το ελληνικό κράτος: το πώς θα μάθουμε και θα εμπειδώσουμε τη συμπεριληψη και τον πλουραλισμό ως κοινωνική και πολιτική πράξη. Οι πρόσφυγες που θα μείνουν στην Ελλάδα είναι αυριανοί συμπολίτες μας και αυτή την οπτική θα ήθελα να δω στην πρώτη γραμμή της δημόσιας συζήτησης.

Η επικείμενη επίσκεψη Ομπάμα υποδηλώνει αναβάθμιση του γεωστρατηγικού βάρους της χώρας;

Οι σπάνιες επισκέψεις Αμερικανού Προέδρου στη χώρα μας γίνον-

Από την εμπλοκή των ιδιωτών και στη διαδικασία απόλαυσης του δικαιώματος στην πληροφόρηση και τον εγγυητικό ρόλο του κράτους είχαμε και έχουμε κακή εμπειρία, με αποτελέσματα που συνιστούν υπονόμευση του πυρήνα της δημοκρατίας μας.

νται δεκτές με προσδοκίες αναβάθμισης της θέσης της Ελλάδας έναντι των γειτόνων ή γενικώς. Ίσως ένα τέτοιο πρώτο ανταντακλαστικό αισιοδοξία να είναι κατ' αρχάς αναμενόμενο, σε ψυχολογικό επίπεδο. Ωστόσο, δεν συμμερίζομαι τέτοιου είδους εκτιμήσεις αβίαστα, εκτός και εάν προκύψει αποτέλεσμα συγκεκριμένο που θα συμβάλει στη σταθερότητα της περιοχής, ενδεχομένως μέσα από τη στήριξη της Ελλάδας για ανάληψη πρωτοβουλιών και την οικοδόμηση σταθερών συμμαχιών συνεργασίας, χωρίς αυτές να επιτείνουν τις υπάρχουσες εντάσεις. Εξάλλου, η γειτονιά μας είναι σε τόσο μεγάλη κρίση, που η επάνοδος σε μια βιώσιμη σταθερότητα θα πρέπει να είναι το κύριο μέλημά μας. Ας μην ξεχνάμε ότι έχουμε διαδοχικές ζώνες πολέμου και μια Τουρκία σε συνθήκες ανάφλεξης. Συνεπώς η όποια αναβάθμιση της θέσης της Ελλάδας δεν έχει κανένα νόημα εάν δεν συμβάλει στην επιστροφή στην ειρήνη και στη συνεργασία η ευρύτερη περιοχή μας. Αν, πάλι, η επίσκεψη του Αμερικανού Προέδρου προοικονομείται μια βαρύνουσα αμερικανική ευνοϊκή παρέμβαση για τα του ελληνικού χρέους και τη σχέση της Ελλάδας με τους δανειστές της, αυτό δεν το γνωρίζω, αλλά το εύχομαι, με μεγάλο ρίσκο να εκφράζω απλώς μια ανεδαφική ελπίδα.

Η πορεία που έχει πάρει η Τουρκία τι σηματοδοτεί για την ευρύτερη περιοχή και για εμάς;

Η Τουρκία βρίσκεται σε μια πρωτόγνωρη τροχιά. Η αμφισβήτηση του θεσμικού της υπόβαθρου, δηλαδή οι κεμαλικές βάσεις επί των οποίων οικοδομήθηκε το κράτος, η επιταχυνόμενη ισλαμοποίηση κοινωνίας και κράτους, η απαξίωση ιδεών του Διαφωτισμού, η συνεχής κατακρήμνιση των δημοκρατικών πυλώνων της μετά τη 16η Ιουλίου και η επιβολή μιας ιδιότυπης δικτατορίας αποτελούν νέα δεδομένα που ασφαλώς οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η Τουρκία δεν μπορεί να αποτελεί αξιόπιστο εγγυητή της σταθερότητας. Πόσο μάλλον όταν οι στρατιωτικές επιχειρήσεις της σε δύο μέτωπα, στο Ιράκ και στη Συρία, την καθιστούν ενεργό εμπόλεμο μέρος. Με την Ελλάδα δεν διαβλέπω ότι θα υπάρξει—άμεσα τουλάχιστον—ιδιαιτέρη ένταση, παρ' όλης τις νεο-οθωμανικές κορόνες και την πρωτοφανή αμφισβήτηση των συνόρων που όρισε η Συνθήκη της Λωζάννης. Ωστόσο, οι πολιτικές του απόλυτου ηγεμόνα της Τουρκίας είναι πλέον τόσο απρόβλεπτες, ασυνεπείς και ανεπιτυχείς με γνώμονα τη σταθερότητα ως προς την κανονικότητα στο εσωτερικό της χώρας και στη γειτονιά της, που από μόνες τους προκαλούν εύλογη ανησυχία. Μια ιδιαίτερη πτυχή της κρίσης της Τουρκίας έχει άμεσο ενδιαφέρον για τα δικά μας πράγματα: η θέση και η τύχη των εκατοντάδων (χιλιάδων;) φυγάδων, ήδη πολλών εξ αυτών αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα, όχι ακροαριστερών ή Κούρδων, όπως στο παρελθόν, αλλά Τούρκων δημοσιογράφων, δασκάλων, δημοσίων υπαλλήλων και καθηγητών πανεπιστημίου που ασφυκτιούν ή που βρίσκονται υπό διωγμό στην πατρίδα τους. Αυτό θα αποτελέσει κάποια στιγμή σημείο τριβής μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας—ήδη ανέκυψε με την πολύ ιδιαίτερη περίπτωση των στρατιωτικών φυγάδων. Στο θέμα αυτό η ελληνική κυβέρνηση και διοίκηση οφείλουν να υιοθετήσουν λύσεις σύμφωνες με το δίκαιο, χωρίς να υποκύψουν σε πολιτικές σκοπιμότητες, που, έτσι κι αλλιώς, μακροπρόθεσμα θα ακυρωθούν.

Ο αέρας τον χειμώνα του 1898 στην Αθήνα είναι βαρύς. Την οδό Σταδίου ανεβαίνει ένας φραγκοντυμένος λόγιος άνδρας κρατώντας σφιχτά έναν χαρτοφύλακα. Λίγο πιο πέρα, στη Βουλή, τον περιμένουν τα υπόλοιπα στελέχη της κυβέρνησης Ζαΐμη. Για τον λαό, ακόμη και για τους αστούς, ο Στέφανος Στρέιτ είναι ο αινιγματικός υπουργός Οικονομικών με το παράξενο επίθετο. Οι πολιτικοί της εποχής, όμως, βλέπουν έναν τεχνοκράτη ειδικού σκοπού, του οποίου τον χαρτοφύλακα κρύβεται αυτό που οι ελληνικές κυβερνήσεις απέτυχαν να φέρουν εις πέρας επί έξι χρόνια: μία συμφωνία με τους δανειστές και ένας εφαρμοστικός νόμος. Μία συμφωνία η οποία κουβαλάει την υπόσχεση για ένα δάνειο, σκοπός του οποίου είναι η αναχρηματοδότηση του κρατικού χρέους και του ελλείμματος της κυβέρνησης. Προϋπόθεση, ωστόσο, αποτελεί η επιβολή ενός προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής, καθώς και η καθιέρωση του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου. Αν και μόλις 70 ετών, το νεόκοπο ελληνικό κράτος υπογράφει ένα ακόμη μνημόνιο με το οποίο παραδίδει μέρος της εθνικής του κυριαρχίας. Το έθνος συγκεντρώνει τις δυνάμεις του για να ξεπεράσει και αυτή την κρίση. Πηγή της δύναμης των πολιτών αποτελεί η πίστη ότι οι κόποι τους δεν θα πάνε χαμένοι και ότι τα ίδια λάθη δεν θα επαναληφθούν στο μέλλον.

Το 1879 το ελληνικό κράτος είχε μόλις καταφέρει να ξεπληρώσει μεγάλο μέρος των δανείων του από την εποχή της ανεξαρτησίας και ετοιμαζόταν να μπει σε μια νέα εποχή ανάπτυξης υπό την ηγεσία του δυναμικού Τρικούπη. Μια σειρά άστοχων κινήσεων και διεθνών συγκυριών, ωστόσο, οδήγησαν στη χρεοκοπία της κυβέρνησης το 1893. Ο Τρικούπης σύναψε μια σειρά δανείων με τράπεζες όπως η Banque Franco-Egyptienne από τη Γαλλία, η Antony Gibbs and Sons από την Αγγλία, η Bleichroeder από το Βερολίνο και η Τράπεζα της Κωνσταντινούπολης με σκοπό να χρηματοδοτήσει μια σειρά φιλόδοξων προγραμμάτων. Το μεγάλο όραμα της εποχής ήταν φυσικά η «Μεγάλη Ιδέα», δηλαδή η απελευθέρωση των αλύτρωτων ελληνικών πληθυσμών και η ενσωμάτωσή τους στην πατρίδα. Η προσπάθεια εκουχρονισμού των στρατιωτικών δυνατοτήτων της χώρας προς την επίτευξη του σκοπού αυτού επιβαρύνει σημαντικά τον προϋπολογισμό. Ο Τρικούπης διαβλέπει τις επερχόμενες γεωπολιτικές εξελίξεις και διαπιστώνει την ανάγκη δημιουργίας μιας αναπτυσσόμενης οικονομίας. Οι ισχνές δυνατότητες του ελληνικού κράτους, ωστόσο, δεν επέτρεπαν την άθνηση οιασδήποτε σιβαρής παραγωγής. Για να αντιμετωπίσει τον πρωτογονισμό της ελληνικής υποδομής η κυβέρνηση επιδόθηκε σε ένα γιγαντιαίο πρόγραμμα κατασκευής οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου, λιμανιών, καθώς και της διώρυγας της Κορίνθου.

Η προσπάθεια αυτή, ωστόσο, δεν κατάφερε να διαφύγει από τη χρόνια κατάρτη της κακοδιαχείρισης και των ιλαροτραγικών σχεδιασμών. Στην ήδη επιβαρυνόμενη κατάσταση έρχεται να προστεθεί και η ανάληψη της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 1896. Όπως και την πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα, η Ελλάδα δαπανά χωρίς να γνωρίζει το πώς θα ξεπληρώσει. Η κυβέρνηση Τρικούπη, μέσω ενός νόμου ο οποίος μειώνει τις δόσεις του χρέους κατά 40%, οδηγείται νομοτελειακά στη χρεοκοπία επισείοντας το μένος των αγορών, αφού κανείς δεν επιθυμεί πλέον να αναχρηματοδοτήσει το «μη βιώσιμο» ελληνικό χρέος.

Πέρα από τις ενδογενείς αιτίες, όμως, υπήρξε και μια σειρά διεθνών εξελίξεων οι οποίες είχαν αρνητική επίδραση στο ελληνικό ζήτημα. Το 1893 η παγκόσμια οικονομία βρισκόταν σε μεγάλη ύφεση, η οποία οδήγησε πολλούς επενδυτές εκείνης της εποχής να δανείσουν την ελληνική κυβέρνηση, καθώς οι αποδόσεις που λάμβαναν ήταν πολύ ανώτερες από τις αντίστοιχες στη Δύση. Σε κάποιο σημείο η αναλογία χρέους προς ΑΕΠ υπολογίζεται ότι είχε φτάσει στο 200%, περίπου δηλαδή όσο και σήμερα. Παράλληλα, η δυσχερής οικονομική κατάσταση έκανε πολλές κυβερνήσεις να καταφύγουν στον προστατευτισμό, επιβάλλοντας δασμούς στα εισαγόμενα προϊόντα. Η ελληνική εξαγωγή σταφίδας επλήγη ιδιαίτερα από το μέτρο αυτό,

ΕΝΑ ΔΙΑΡΚΕΣ ΜΝΗΜΟΝΙΟ

ΤΟΥ ΦΑΝΗ ΒΑΡΤΖΟΠΟΥΛΟΥ*

στερώντας από τη χώρα μια πολύτιμη πηγή εσόδων. Ο κόσμος την εποχή εκείνη έζησε και μια στιγμή Lehman σε ένα γεγονός που έμεινε γνωστό ως ο «Πανικός του 1893». Πολλές τράπεζες οι οποίες είχαν επενδύσει σε ομόλογα, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την επέκταση του αμερικανικού σιδηροδρόμου, βρέθηκαν σε δύσκολη θέση, καθώς οι κατασκευαστικές εταιρείες χρεοκόπησαν εξαιτίας κακού οικονομικού προγραμματισμού. Αυτό οδήγησε σε μια μεγάλη οικονομική κρίση, η οποία συντάραξε την εμπιστοσύνη και την ανοχή των επενδυτών σε πιο ριψοκίνδυνες τοποθετήσεις, όπως το ελληνικό χρέος.

Οι δανειστές στέλνουν στην Ελλάδα μια επιτροπή για να διαπραγματευτεί τη διαχείριση του χρέους, η οποία θα μετεξελεχθεί στον Διεθνή Οικονομικό Έλεγχο, όπως έμεινε γνωστός. Ο ΔΟΕ θα προτείνει βάνουσα μέτρα λιτότητας με αντάλλαγμα διάφορες μορφές βοήθειας στην κατεύθυνση της βελτίωσης των οικονομικών του κράτους. Αξιοσημείωτο είναι ότι, όπως και στα μνημόνια του σήμερα, οι δανειστές δεν είχαν πάντοτε αγαστή συνεργασία. Οι εκπρόσωποι της Γαλλίας, για παράδειγμα, τάσσονταν υπέρ μιας επίσημης χρεοκοπίας, ενώ οι Άγγλοι επιθυμούσαν αναχρηματοδότηση και επιβολή εποπτείας.

Από το 1893 έως το 1896 τα μέτρα που εφαρμόζει η κυβέρνηση βελτιώνουν κάπως τα οικονομικά, προκαλώντας, ωστόσο, παλλαϊκή οργή. Το έδαφος ήταν πρόσφορο για την ανάπτυξη λαϊκιστικής ρητορείας, την οποία εκμεταλλεύτηκε η κυβέρνηση Δηλιγιάννη για να εξάψει το εθνικιστικό αίσθημα των πολιτών. Εάν η χώρα είχε επιτύχει μια οριστική συμφωνία με τους δανειστές συνεχίζοντας τη δημοσιονομική προσαρμογή, θα είχε σαφώς εξέλθει της κρίσης πολύ ταχύτερα. Η βολονταριστική διάθεση των διοικούντων, ωστόσο, οδήγησε σε συνεχείς καθυστερήσεις και παρατάσεις τη διαπραγμάτευση και κατέληξε σε έναν καταστροφικό πόλεμο με την Τουρκία. Ο Δηλιγιάννης επέλεξε την πλέον ακατάλληλη στιγμή για να φέρει τη χώρα σε ένοπλη σύγκρουση με αφορμή το Κρητικό Ζήτημα, εμπορούμενος από έναν αψυχολόγητο παλικαρισμό. Η ελληνική ήττα αύξησε ακόμη περισσότερο το κόστος του χρέους, αφού σε αυτό ήρθαν να προστεθούν και οι πολεμικές επανορθώσεις προς τους Οθωμανούς. Η κυβέρνηση Ζαΐμη, πέρα από τον έλεγχο της δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής, αναγκάστηκε να εκχωρήσει σε ένα «υπερταμείο» τα έσοδα από διάφορα κρατικά μονοπώλια και από το λιμάνι του Πειραιά.

Οι παραλληλισμοί ανάμεσα στο τότε και στο σήμερα ενέχουν τον κίνδυνο της υπεραπλοστευσης. Η επισκόπηση του ιστορικού αυτού γεγονότος, ωστόσο, προσφέρεται για την εξα-

Οι Έλληνες έχουν τη μαζοχιστική ενόρμηση να παραδίδουν τη χώρα σε μικρονοϊκούς άρχοντες στις πιο κρίσιμες στιγμές και να επιλέγουν τα ενδεδειγμένα πρόσωπα όταν πλέον είναι πολύ αργά. Τελευταίο συμπέρασμα και κραυγή αγωνίας αποτελεί η διαχρονική έλλειψη αυτοπεποίθησης, η οποία οδηγεί το έθνος στην εξάρτηση από ξένες επιρροές ανεξαρτήτως πολιτικής πυξίδας.

γωγή μιας σειράς συμπερασμάτων. Πρώτον, το ελληνικό κράτος βρίσκεται σε μια σχεδόν μόνιμη κατάσταση χρεοκοπίας ή ανάκαμψης. Η σημερινή κατάσταση της οικονομίας είναι δηλαδή ο κανόνας και όχι η εξαίρεση. Δεύτερον, η οικονομική εποπτεία παραμένει πολλά χρόνια, αν όχι δεκαετίες. Ο ΔΟΕ, για παράδειγμα, καταργήθηκε επισήμως το 1978! Τρίτον, όσο μια χώρα επιδιώκει να είναι κομμάτι της παγκόσμιας οικονομίας, οι αγορές θα προσπαθούν να νέμονται την τοπική οικονομία με σκοπό το κέρδος. Και φυσικά ένα μικρό έθνος, όπως η Ελλάδα, θα επηρεάζεται πάντοτε σημαντικά από τις διεθνείς εξελίξεις. Τέταρτον, οι Έλληνες έχουν τη μαζοχιστική ενόρμηση να παραδίδουν τη χώρα σε μικρονοϊκούς άρχοντες στις πιο κρίσιμες στιγμές και να επιλέγουν τα ενδεδειγμένα πρόσωπα όταν πλέον είναι πολύ αργά. Τελευταίο συμπέρασμα και κραυγή αγωνίας αποτελεί η διαχρονική έλλειψη αυτοπεποίθησης, η οποία οδηγεί το έθνος στην εξάρτηση από ξένες επιρροές ανεξαρτήτως πολιτικής πυξίδας. Απομένει να δούμε ποια θα είναι η κρίση αυτή η οποία θα αλλάξει τον ρου της ελληνικής Ιστορίας.

*Ο Φάνης Βαρτζόπουλος εργάζεται ως χρηματοοικονομικός αναλυτής στο Λονδίνο.

Το τελευταίο διάστημα η κυβέρνηση Τσίπρα ανεβάζει τους τόνους σε ό,τι αφορά την οικονομική πολιτική και την αναδιάρθρωση του χρέους του ελληνικού Δημοσίου. Σύμφωνα με την επιχειρηματολογία που αναπτύσσουν ο πρωθυπουργός κ. Τσίπρας και οι συνεργάτες του, η Ελλάδα έχει εκπληρώσει όλες τις βασικές υποχρεώσεις και έφτασε η ώρα να ανταποκριθούν οι Ευρωπαίοι εταίροι και οι πιστωτές στις δικές τους υποχρεώσεις.

Προβλέπουν επιδείνωση

Το Μαξίμου ανεβάζει τους τόνους και αναζητεί τους ενόχους για την κακή οικονομική κατάσταση μεταξύ των συνήθων υπόπτων, όπως είναι ο υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας κ. Σόιμπλε, γιατί προεξοφλεί την επιδείνωση της οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης.

Η επιδείνωση μπορεί να έρθει με δύο τρόπους. Πρώτον, με την εφαρμογή των συμφωνηθέντων, εφόσον υπάρχει πάντα ένα χρονικό διάστημα μεταξύ των δύσκολων αλλά αναγκαίων μέτρων και της βελτίωσης των επιδόσεων της οικονομίας. Με τα νοικοκυριά, τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τους επαγγελματίες σε μνημονιακή κατάσταση από το 2010, έχουν εξαπληθεί οι αντοχές και φυσικά η υπομονή. Ο ΣΥΡΙΖΑ κέρδισε τις εκλογές του 2015 υποσχόμενος τον άμεσο τερματισμό της λιτότητας και του μνημονίου. Στη συνέχεια δέσμευσε τη χώρα σε ένα τρίτο, σκληρότερο μνημόνιο, το οποίο έχει επίσημη διάρκεια μέχρι τον Αύγουστο του 2018, και τώρα όλοι διαπιστώνουν ότι με τον τρόπο που εφαρμόζει η κυβέρνηση τα συμφωνηθέντα θα παραταθεί το τρίτο μνημόνιο ή θα πάμε σε τέταρτο μνημόνιο.

Η κυβέρνηση εφαρμόζει λάθος μείγμα οικονομικής πολιτικής, δίνοντας έμφαση στην ισοπεδωτική υπερφορολόγηση και στη χρηματοδότηση του κομματικού κράτους, ο ΣΥΡΙΖΑ αρνείται την ιδιοκτησία της οικονομικής πολιτικής που εφαρμόζεται πλήττοντας με αυτό τον τρόπο τη διεθνή αξιοπιστία της χώρας και οι υπουργοί εμφανίζονται στην κοινή γνώμη με αλληλοσυγκρουόμενες απόψεις.

Σε αυτές τις συνθήκες ανεβαίνει το κοινωνικό κόστος της εφαρμογής των συμφωνηθέντων και περιορίζεται το οικονομικό αποτέλεσμα. Η κυβέρνηση είναι πολιτικά και δημοσκοπικά αποδυναμωμένη και δεν ξέρει αν αντέχει μια νέα πτώση στη δημοτικότητα της προτού έρθει η βελτίωση της οικονομικής κατάστασης.

Δεύτερον, επιδείνωση της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης, και μάλιστα μεγαλύτερη, θα προκύψει στην περίπτωση που η κυβέρνηση, φοβούμενη το πολιτικό κόστος, αποφύγει να εφαρμόσει τα συμφωνηθέντα. Θα κερδίσει κάποιον πολιτικό χρόνο, σε μια προσπάθεια να σταθεροποιηθεί πολιτικά ή και να οργανώσει την ηρωική έξοδο από την εξουσία, αλλά θα δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για μια νέα κρίση αξιοπιστίας σε βάρος της Ελλάδας, με χαρακτηριστικά του 2015.

Από τα παραπάνω γίνεται φανερό πως ό,τι και να κάνει σε αυτή τη φάση η κυβέρνηση Τσίπρα, η οικονομική και κοινωνική κατάσταση θα επιδεινωθεί, στον έναν ή στον άλλο βαθμό, στο άμεσο μέλλον.

Εμπόδιο στην αναδιάρθρωση

Η βασική θεωρία συνωμοσίας την οποία προβάλλει σε αυτή τη φάση η κυβερνητική ηγεσία στηρίζεται στην υποτιθέμενη σκόπιμη καθυστέρηση στην αναδιάρθρωση του χρέους του ελληνικού Δημοσίου με ευθύνη κυρίως της Γερμανίας.

Στην πραγματικότητα, τη βασική ευθύνη για την καθυστέρηση στην αναδιάρθρωση του χρέους του ελληνικού Δημοσίου, η οποία έχει αποφασιστεί σε πολιτικό επίπεδο από τα τέλη του 2012, την έχει ο ΣΥΡΙΖΑ και προσωπικά ο κ. Τσίπρας.

Ο τελευταίος έχει δεσμευτεί με την υπογραφή του ότι η αναδιάρθρωση του χρέους θα γίνει μετά την ολοκλήρωση του τρίτου προγράμματος-μνημονίου, τον Αύγουστο του 2018.

Οι Ευρωπαίοι εταίροι και οι πιστωτές παρακολουθούν με ανησυχία την αδυναμία της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ να προχωρήσει στις αναγκαίες διαρθρωτικές αλλαγές, οι οποίες απο-

ΦΤΑΣΑΜΕ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΨΕΥΔΑΙΣΘΗΣΕΩΝ

Με κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ είναι εξασφαλισμένος ο εγκλωβισμός μας στο μνημόνιο.

ΤΟΥ ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΗΣ ΝΔ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΥΡΤΣΟΥ

Η οικονομική κατάρρευση του ασφαλιστικού, συνταξιοδοτικού συστήματος εμπόδιο στη μελλοντική αναδιάρθρωση του χρέους.

Η κυβέρνηση εμφανίζει ανύπαρκτα πλεονάσματα κρύβοντας τις ληξιπρόθεσμες οφειλές του Δημοσίου.

τελούν προϋπόθεση για την έξοδο από την κρίση και τη μελλοντική αναδιάρθρωση του χρέους του ελληνικού Δημοσίου.

Ασφαλιστική κατάρρευση

Η οικονομική κατάρρευση του ασφαλιστικού, συνταξιοδοτικού συστήματος, η οποία βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη, δικαιώνει πλήρως τις θέσεις του ΔΝΤ, το οποίο επισομαίνει σε κάθε ευκαιρία πως το ασφαλιστικό, συνταξιοδοτικό σύστημα επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό κάθε χρόνο με ένα ποσό που αναλογεί στο 10% του ΑΕΠ.

Αυτή η υπέρογκη επιβάρυνση στέκεται εμπόδιο, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των ειδικών του ΔΝΤ, στη δημοσιονομική εξυγίανση, στην οικονομική ανάπτυξη και στη βιωσιμότητα του χρέους. Επομένως, το ΔΝΤ μπορεί να υποστηρίξει τη θέση της ελληνικής κυβέρνησης υπέρ της αναδιάρθρωσης του χρέους του ελληνικού Δημοσίου – την οποία άλλωστε έχουν δεχτεί οι Ευρωπαίοι εταίροι, αλλά για μετά το 2018–, ταυτόχρονα όμως πιέζει για την άμεση και δραστική εξυγίανση του ασφαλιστικού, συνταξιοδοτικού συστήματος.

Προς το παρόν, οι ληξιπρόθεσμες οφειλές στα ασφαλιστικά ταμεία τραβάνε την ανηφόρα, μεγάλα ασφαλιστικά ταμεία, όπως ο ΟΑΕΕ, έχουν απορροφήσει το πρώτο εννεάμηνο όλα τα κονδύλια που προβλέπει ο προϋπολογισμός, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται πρόσθετα ελλείμματα για την καταβολή των συντάξεων έως το τέλος του χρόνου, ενώ ο Ιανουάριος του 2017 μπορεί να έχει χαρακτηριστικά ασφαλιστικής αποκάλυψης, εφόσον οι νέοι φορολογικοί, ασφαλιστικοί κανόνες που επιβάλλει η κυβέρνηση αναμένεται να οδηγήσουν σε νέα αύξηση της λεγόμενης μαύρης, ανασφάλιστης εργασίας.

Ανύπαρκτο το πλεόνασμα

Η επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης στο ασφαλιστικό, συνταξιοδοτικό σύστημα επιβεβαιώνει και την ανυπαρξία του πολυδιαφημιζόμενου πρωτογενούς δημοσιονομικού πλεονάσματος.

Οι τελευταίοι υπολογισμοί της ΕΛΣΤΑΤ αύξησαν την ύφεση για το 2015 στο 1,3% του ΑΕΠ και ουσιαστικά εξαφάνισαν το πρωτογενές δημοσιονομικό πλεόνασμα. Ανάλογη εξέλιξη παρατηρείται, σε ό,τι αφορά το πρωτογενές δημοσιονομικό πλεόνασμα, το 2016. Με βάση τους υπολογισμούς των Ευρωπαίων εταίρων, οι ληξιπρόθεσμες οφειλές του Δημοσίου είναι γύρω στα 3 δισ. παραπάνω απ' ό,τι τις εμφανίζει η κυβέρνηση. Οι αρμόδιοι του οικονομικού επιτελείου, στην προσπάθειά τους να βελτιώσουν τα στατιστικά στοιχεία για τη δημοσιονομική διαχείριση, παραλείπουν από τους υπολογισμούς τους διάφορες υποχρεώσεις του Δημοσίου, μεταξύ των οποίων ένα ποσό της τάξης των 1,5 δισ. ευρώ, το οποίο προκύπτει από την καθυστέρηση στην καταβολή συντάξεων και εφάπαξ.

Η αποκάλυψη του «κρυφού» ελλείμματος εξηγεί και τη μικρή καθυστέρηση στην αποδέσμευση της δόσης των 2,8 δισ. ευρώ μετά την ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης. Οι Ευρωπαίοι εταίροι θέλησαν να στείλουν το μήνυμα ότι τα πραγματικά στοιχεία δεν είναι αυτά που παρουσιάζει η κυβέρνηση και όταν το οικονομικό επιτελείο έκανε λόγο, το περασμένο καλοκαίρι, για αύξηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών του Δημοσίου σε 7 δισ. ευρώ, αυτές ήταν γύρω στα 10 δισ. ευρώ. Σήμερα η κυβέρνηση τις εμφανίζει να υποχωρούν προς τα 5 δισ. ευρώ, αλλά οι Ευρωπαίοι εταίροι τις υπολογίζουν πιο κοντά στα 8 δισ. ευρώ.

Αναγκαία η αλλαγή

Ανεξάρτητα από την επικοινωνία και την προπαγάνδα της κυβέρνησης, οι κανόνες του οικονομικού παιχνιδιού είναι συγκεκριμένοι.

Πρώτον, η αναδιάρθρωση του χρέους του ελληνικού Δημοσίου αργεί γιατί εξαρτάται, με υπογραφή Τσίπρα, από την ολοκλήρωση του τρίτου προγράμματος-μνημονίου.

Δεύτερον, όπως και να κινηθεί στο άμεσο μέλλον η κυβέρνηση, έχουμε μπροστά μας μία περίοδο επιδείνωσης της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης.

Τρίτον, η κυβέρνηση φαίνεται να χάνει τον έλεγχο στη διαχείριση του ασφαλιστικού, συνταξιοδοτικού συστήματος, εξέλιξη η οποία θα τη φέρει σε αντιπαράθεση με τους Ευρωπαίους εταίρους και τους πιστωτές, και ειδικά το ΔΝΤ, το οποίο στηρίζει την προσπάθεια αναδιάρθρωσης του χρέους στη δραστική εξυγίανση του ασφαλιστικού, συνταξιοδοτικού συστήματος.

Έτσι όπως εξελίσσονται τα πράγματα, η παραμονή της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ στην εξουσία αποτελεί την καλύτερη εγγύηση για νέα παράταση της μνημονιακής περιόδου. Η Ελλάδα θα πρέπει να τρέξει για να προλάβει τις διαφαινόμενες αρνητικές εξελίξεις και αυτό προϋποθέτει την κυβερνητική αλλαγή.

ΕΝΗΛΙΚΑ ΠΑΙΔΙΑΡΙΣΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ*

Μία από τις βασικές διαφορές μεταξύ της παιδικής και της ενήλικης συμπεριφοράς είναι η δυνατότητα των ενηλίκων να κρίνουν πρόσωπα και συνθήκες ολιστικά και σε βάθος χρόνου, αποφεύγοντας τις βιαστικές αξιολογήσεις στη βάση μεμονωμένων ενεργειών. Ένα παιδί είναι έτοιμο να αποκαλέσει τον γονιό του «κακό», όταν εκείνος του αρνηθεί ένα χατίρι, ανεξάρτητα από την τεκμηρίωση της άρνησης από την πλευρά του γονέα και φυσικά ανεξάρτητα από τις ενδείξεις ανιδιοτελούς στήριξης του παιδιού από τον γονέα του στο παρελθόν. Ένας φοιτητής, δηλαδή ένας νεαρός ενήλικας, είναι επίσης έτοιμος να περιγράψει την αποτυχία του σε μια γραπτή εξέταση λέγοντας ότι «ο στραβός καθηγητής τον έκοψε», ακόμα και όταν ο διδάσκων εξηγήσει αναλυτικά τα σφάλματα στο γραπτό και φυσικά ανεξάρτητα από την ποιότητα της διδασκαλίας κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Η αδυναμία του παιδιού και του φοιτητή να κρίνουν ολιστικά και σε βάθος χρόνου συγχωρούνται λόγω της ανωριμότητάς τους. Όμως από έναν ώριμο ψηφοφόρο απαιτεί κανείς να αξιολογεί τους πολιτικούς λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο της δράσης τους, χωρίς να αντιδρά σπασμωδικά σε κουβέντες και αποφάσεις της στιγμής. Για τον ίδιο λόγο, στον μικρόκοσμο του ιδιωτικού επαγγέλματός μου, θα περίμενε κανείς από ένα ώριμο κομματικό επιτελείο, όπως επίσης και από τον δημοσιογραφικό κόσμο και τους λεγόμενους καθοδηγητές κοινής γνώμης, να αξιολογούν το παραγόμενο έργο μιας εταιρείας ερευνών κοινής γνώμης ανεξάρτητα από την εκάστοτε εκτίμηση για την εκλογική απίχηση των κομμάτων.

Και όμως, οι αξιολογήσεις τους για τις εκκόνες που προβάλλουν οι δημοσκοπικές εταιρείες για το κομματικό σκηνικό θυμίζουν περισσότερο τον κλασικό παιδικό ενθουσιασμό και, από την άλλη, το κλασικό παιδικό πείσμα. Αριθμοί και άνθρωποι εξυψώνονται και λειδορούνται χωρίς δεύτερη σκέψη και μόνο σε συνάρτηση με τον βαθμό ευθυγράμμισης των ευρημάτων μιας έρευνας με τις κομματικές, ή ατομικές στην περίπτωση δημοσιογράφων και ατόμων με ισχυρό δημόσιο λόγο, προσδοκίες. Μια εταιρεία τα ποσοστά της οποίας αποσιωπούσαν, με το εύκολο επιχείρημα ότι εκφρά-

ζει τις βαθύτερες επιθυμίες του κόμματος Α και γι' αυτό εμφανίζει το κόμμα αυτό να προηγείται, αίφνης καταλαμβάνει την πρώτη θέση στα φύλλα εφημερίδων και στις διαδικτυακές αναρτήσεις ατόμων που την αγνοούσαν επιδεικτικά μόλις τα ευρήματά της καταγράφουν υπεροχή του κόμματος Β. Ευρήματα που υπογραμμίζουν τη σταδιακή απόπτωση ισχύος του αρχηγού ενός κόμματος χαρακτηρίζονται κατευθυνόμενα, χωρίς να συλλογίζεται κανείς ότι ευρήματα της ίδιας εταιρείας τεκμηρίωναν την πολιτική υπεροχή του ίδιου αυτού αρχηγού μόλις λίγους μήνες πριν. As ωριμάσουμε και ας μη βλέπουμε παντού φαντάσματα.

Το κομματικό σκηνικό στην Ελλάδα είναι εξαιρετικά ρευστό τα τελευταία έξι χρόνια. Η τάχιστα πώση του ΠΑΣΟΚ μέσα στα πρώτα δύο χρόνια της θητείας του Γιώργου Παπανδρέου και η καταγραφείσα δημοσκοπικά κάμψη της ΝΔ από το καλοκαίρι του 2013 – μόλις δεκαπέντε μήνες μετά την εκλογική νίκη του 2012 – είχαν αποδείξει αυτή την αυξανόμενη ταχύτητα εναλλαγών στις διαθέσεις του εκλογικού σώματος πριν από την άνοδο του ΣΥΡΙΖΑ στην εξουσία. Η σημερινή υστέρηση του ΣΥΡΙΖΑ στα ποσοστά εκλογικής επιρροής έρχεται περίπου μετά το ίδιο χρονικό διάστημα των δώδεκα μηνών, ακολουθώντας το ίδιο μοτίβο, και παρά την ενδιάμεση ένεση ενίσχυσης της εκλογικής νίκης του περασμένου Σεπτεμβρίου. Συνεπώς, μεταβολές στην εκλογική επιρροή των κομμάτων, όπως και στη δημοτικότητα των πολιτικών προσώπων, είναι απολύτως φυσιολογικές. Τα εργαλεία πολιτικής ανάλυσης δύνανται να τις καταγράψουν. Και οι καλοί χρήστες των εργαλείων αυτών είναι σε θέση να προσφέρουν χρήσιμες αποτυπώσεις και συμβουλές, αρκεί να είμαστε ανοιχτοί στη σκέψη τους και να αξιολογούμε τους χρήστες αυτούς στη βάση τεχνικών κριτηρίων, όπως, για παράδειγμα, η επιτυχία προηγούμενων εκτιμήσεών τους, και όχι στη βάση του υπερβάλλοντος συναισθηματισμού που προκαλούν οι εφήμερες ή βαθιά ριζωμένες ταυτίσεις μας. Εκτός αν το κάνουμε και απλώς παιδίζουμε δημοσίως.

*Ο Γιάννης Κωνσταντινίδης είναι επίκουρος καθηγητής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και επιστημονικά υπεύθυνος της εταιρείας Prorata.

ΚΕΝΤΡΟ ΣΠΟΝΔΥΛΙΚΗΣ ΑΠΟΣΥΜΠΙΕΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΕΝΝΗΤΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Αποσυμπίεση Μεσοσπονδύλιου Δίσκου

Στην Get Healthier, χάρη στις συντονισμένες προσπάθειες μιας ομάδας κορυφαίων ιατρών και μηχανικών ιατρικών οργάνων, εφαρμόζουμε τις τελευταίες εξελίξεις της βιοτεχνολογίας για να προσφέρουμε μη χειρουργική, μη επεμβατική Αποσυμπίεση του Μεσοσπονδύλιου Δίσκου. Πρόκειται για μια απόλυτα ασφαλή και αποτελεσματική διαδικασία, χωρίς φάρμακα, ενέσεις, χειρουργεία και αναισθησία, η οποία πραγματοποιείται σε ειδικό θεραπευτικό κρεβάτι που ελέγχεται από ηλεκτρονικό υπολογιστή. Έτσι, δίνουμε λύσεις σε συχνές επώδυνες παθήσεις όπως οσφυαλγία, ισχιαλγία, κήλη, προβολή δίσκου, αυχενικό σύνδρομο.

Αναγεννητική Ιατρική - Βλαστοκύτταρα

Προσφέρουμε μη χειρουργική αντιμετώπιση ορθοπεδικών παθήσεων με τη βοήθεια καινοτόμων θεραπειών που βασίζονται στις κατκτήσεις της Αναγεννητικής και Μοριακής Ιατρικής (βλαστοκύτταρα). Κατ' αυτό τον τρόπο θεραπεύονται οι ασθενείς που πάσχουν από οστεοαρθρίτιδα γονάτων και ισχίων, ρευματοειδή αρθρίτιδα, επώδυνες τενοντίτιδες (περιαρθρίτιδα ώμου, επικονδυλίτιδα, άκανθα πτέρνας κλπ), μυϊκές θλάσεις, κατακλίσεις.

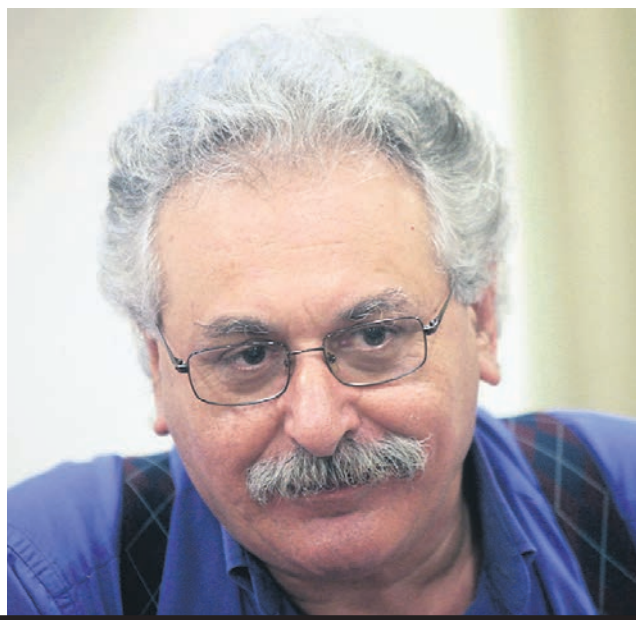
Α. Κηφισίας 53, Αμπελόκηποι
τηλ. 210-69.93.527
www.gethealthier.gr

Θέμης Κοτσιφάκης, μέλος της Κ.Ε. του ΣΥΡΙΖΑ, εκπαιδευτικός, πρώην πρόεδρος της ΟΛΜΕ

«Ο ΣΥΡΙΖΑ έχει αποδείξει μέχρι σήμερα ότι αντέχει»

ΣΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟ

Τις προτεραιότητες που ο ΣΥΡΙΖΑ πρέπει να θέσει—καταπολέμηση της διαπλοκής και της διαφθοράς, αναστροφή της λιτότητας, βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών—προκειμένου να αντιστρέψει τις αρνητικές γι' αυτόν δημοσκοπήσεις περιγράφει ο Θέμης Κοτσιφάκης, πρώην πρόεδρος της ΟΛΜΕ και νυν μέλος της Κ.Ε. του κόμματος, τονίζοντας παράλληλα ότι το υπουργείο Παιδείας θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες για να ξεπεράσει τους περιορισμούς που θέτουν τα μνημόνια.

Τι σηματοδότησε για εσάς το 2ο συνέδριο του ΣΥΡΙΖΑ και τι η εκλογή σας στην Κ.Ε. του κόμματος;

Το 2ο συνέδριο του ΣΥΡΙΖΑ έγινε σε μια σημαντική στιγμή για τα πολιτικά πράγματα στη χώρα μας. Με ολόκληρο το πολιτικό και μιντιακό σύστημα απέναντι, σε μια πρωτοφανή αγασθή συνεργασία, είναι φανερό ότι ο ΣΥΡΙΖΑ και η κυβέρνησή του αντιμετωπίζουν δύσκολες καταστάσεις. Η συμμετοχή και η αισιοδοξία, όμως, των συνέδρων ότι ο ΣΥΡΙΖΑ θα τα καταφέρει να βγάλει τη χώρα από την κρίση είναι η δύναμη που όλους μάς κινητοποιεί. Η υποψηφιότητα και εκλογή μου στην Κ.Ε. (για πρώτη φορά) σίγουρα είναι τιμητική για μένα, αλλά δημιουργεί και αυξημένες ευθύνες να ανταποκριθώ στις απαιτήσεις των καιρών.

Είστε ικανοποιημένος από την έως τώρα πορεία του ΣΥΡΙΖΑ, από τη στιγμή που ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας;

Σίγουρα ο ΣΥΡΙΖΑ ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας στην πιο δύσκολη περίοδο. Η υπογραφή της συμφωνίας ως αναγκαστική και εκβιαστική λύση περιόρισε δραματικά τις δυνατότητες εφαρμογής μιας αριστερής πολιτικής. Όμως το γεγονός ότι δεν εγκατέλειψε την προσπάθεια και με τη λαϊκή ευμνηγορία ανέλαβε τα δύσκολα μας βάζει όλους μπροστά σε μεγάλες προκλήσεις. Οι παράλληλες και σε πολλά σημεία αντίπαλες προς το μνημόνιο πολιτικές που προσπαθεί να εφαρμόσει προσδίδουν την αισιοδοξία ότι μπορούμε να βγάλουμε τη χώρα από τον βούρκο της λιτότητας με τον λαό μας όρθιο. Οι δυσκολίες είναι πολλές, η απογοήτευση πολλές φορές υπάρχει, όμως η σύγκριση με το τι θα συνέβαινε σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής ζωής αν συνέχιζαν η ΝΔ και το ΠΑΣΟΚ να συγκυβερνοούν τον τόπο είναι καταλυτική.

Τι πιστεύετε ότι σημαίνουν τα αποτελέσματα του συνεδρίου για την εκλογή της Κ.Ε.;

Νέα και παλιά μέλη μαζί θα δώσουν τη μάχη να πετύχει ο ΣΥΡΙΖΑ το στοίχημα της ανόρθωσης της χώρας και του λαού μας. Ανάπτυξη χωρίς λιτότητα, μείωση της ανεργίας, αξιοπρεπής ζωή για όλους και όλες.

Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν οπισθοχώρηση του ΣΥΡΙΖΑ. Θεωρείτε ότι η κατάσταση είναι αντιστρέψιμη ή ότι και ο ΣΥΡΙΖΑ θα ακολουθήσει την πορεία των άλλων πολιτικών κομμάτων στα χρόνια των μνημονίων;

Οι δημοσκοπήσεις δεν μας τρομάζουν, άλλωστε και πριν από τις

“

Η πρόσφατη απόφαση του ΣτΕ για το τηλεοπτικό τοπίο δείχνει ότι οι μηχανισμοί στήριξης των «εχόντων και κατεχόντων» που δημιουργήθηκαν εδώ και σαράντα χρόνια σε όλους τους θεσμούς της εξουσίας καλά κρατούν.

εκλογές άλλα έλεγαν. Αν καταφέρει ο ΣΥΡΙΖΑ να χτυπήσει τη διαπλοκή και τη διαφθορά, αν καταφέρει να ξανανιώσουν οι κάτοικοι αυτής της χώρας πολίτες μιας δημοκρατικής πολιτείας, αν αναστρέψει την πορεία της αέναης λιτότητας, αν καταφέρει να στηρίξει στην πράξη τα βασικά κοινωνικά αγαθά (υγεία, παιδεία, ασφάλιση) με τέτοιο τρόπο που να το εισπράξουν οι πολίτες ως βίωμα, τότε είμαι σίγουρος πως οι προβλέψεις θα διαψευστούν οικτρά.

Πιστεύετε ότι μπορεί να έχουμε πολιτικές εξελίξεις και εκλογές;

Πολιτικές εξελίξεις σε ένα τόσο ρευστό κλίμα πάντα μπορεί να υπάρξουν. Αυτό δεν σημαίνει πάντα εκλογές. Η κοινοβουλευτική πλειοψηφία της κυβέρνησης δεν έχει διαρραγεί. Ο ΣΥΡΙΖΑ έχει αποδείξει μέχρι σήμερα ότι αντέχει, γιατί όλοι αντιλαμβάνονται ότι ενδεχόμενη αποτυχία του θα φέρει σίγουρα κάτι πολύ χειρότερο για την πλειονότητα των πολιτών και τη χώρα.

Η πρόσφατη απόφαση του ΣτΕ για το τηλεοπτικό τοπίο δείχνει ότι οι μηχανισμοί στήριξης των «εχόντων και κατεχόντων» που δημιουργήθηκαν εδώ και σαράντα χρόνια σε όλους τους θεσμούς της εξουσίας καλά κρατούν. Πρέπει να βρεθεί ο τρόπος να μην υποκύψει η κυβέρνηση στην αυθαιρεσία των 27 χρόνων διαπλοκής και δυσωδίας.

Για χρόνια διατελέσατε συνδικαλιστής και πρόεδρος της ΟΛΜΕ. Ποιο το σχόλιό σας για την έως σήμερα πολιτική του υπουργείου Παιδείας, γενικά, αλλά και ειδικά για τον χώρο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης;

Στον χώρο της εκπαίδευσης, παρά τις δεσμεύσεις του μνημονίου και την επιτροπεία, έχουν γίνει σημαντικά πράγματα τόσο στον τομέα των εκπαιδευτικών αλλαγών όσο και στον τομέα του εκδημοκρατισμού. Υπενθυμίζω: ενιαίος τύπος νηπιαγωγείου και δημοτικού σχολείου με περισσότερα αντικείμενα σε όλα τα σχολεία, μείωση του εξεταστικού φόρτου και ενισχυτική διδασκαλία για τους μετεξεταστέους στα γυμνάσια, κατάργηση τράπεζας θεμάτων και αποδέσμευση α-

πολυτηρίου από τις πανελλαδικές εξετάσεις στο λύκειο, σημαντική μεταρρύθμιση για την αναβάθμιση των ΕΠΑΛ και την ένταξη των αποφοίτων τους στον χώρο της εργασίας, κατάργηση διαθεσιμότητας, αυτοδίκαιης αργίας και τιμωρητικής αξιολόγησης για τους εκπαιδευτικούς, έκφραση γνώμης του συλλόγου διδασκόντων για την επιλογή διευθυντών σχολείων, εποπτεία των ιδιωτικών σχολείων από το υπουργείο Παιδείας, αναγνώριση προϋπηρεσίας και εργασιακών δικαιωμάτων των αναπληρωτών κ.λπ.

Πώς κρίνετε τις προτάσεις των πορισμάτων των δύο επιτροπών (Λιάκου και Γαβρόγλου) για παρεμβάσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας;

Ενδιαφέρουσες προτάσεις υπάρχουν και στα δύο πορίσματα. Οι θεματικές υποεπιτροπές έχουν καταθέσει σημαντικές προτάσεις για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. Βέβαια, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί κανείς να συμφωνήσει με προτάσεις (όπως το τετραετές γυμνάσιο και το διετές τύπου I.B. λύκειο) που ουσιαστικά όχι μόνο ανατρέπουν όσες θετικές αλλαγές έγιναν τα τελευταία δύο χρόνια αλλά οδηγούν και στην επαναφορά των ταξικών φίλτρων στην εκπαίδευση. Δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε με αλλαγές όπως πολλές από αυτές που περιγράφονται και στην έκθεση του ΟΟΣΑ του 2011, η οποία οδήγησε σε πολιτικές απαξίωσης του δημόσιου σχολείου, που απορρίφθηκαν και από την κοινωνία.

Ποιες θεωρείτε ότι θα πρέπει να είναι από τούδε οι προτεραιότητες της ηγεσίας του υπουργείου Παιδείας;

Η καθιέρωση δεκαετήχρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης (δωδεκάχρονη εκπαίδευση και δίχρονη προσχολική αγωγή), που αποτελεί και προγραμματική εξαγγελία του ΣΥΡΙΖΑ, με άμεση καθιέρωση και των τριών ετών του λυκείου ως υποχρεωτικής εκπαίδευσης, με ταυτόχρονη διατήρηση των σημερινών τύπων (Γενικό και Επαγγελματικό). Αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων των μαθημάτων και εξορθολογισμός της ύλης, συγγραφή νέων σχολικών βιβλίων. Συνέχιση και διεύρυνση της μεταρρύθμισης του Επαγγελματικού Λυκείου. Μαζικοί διορισμοί εκπαιδευτικών τα επόμενα χρόνια, προγράμματα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, σταδιακή αύξηση των δημόσιων εκπαιδευτικών δαπανών. Σταδιακό άνοιγμα της δυνατότητας σε όλο και περισσότερα παιδιά να συνεχίζουν τις σπουδές τους σε πανεπιστήμια και ΤΕΙ.

Ειδικά για την τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση, ποια είναι τα μεγαλύτερα προβλήματά της και ποιες οι προτάσεις σας για την επίλυσή τους;

Βαριά χτυπημένη από τις συνεχείς «μεταρρυθμίσεις» που υπέστη η δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση στη χώρα μας, ιδιαίτερα την τελευταία εικοσαετία. Υποστήριξη πάντα πως απαιτείται μια σοβαρή πολιτική στήριξη της ΤΕΕ από την πολιτεία. Αυτό πρακτικά σημαίνει τη δημιουργία ενός αξιόπιστου και καλά δομημένου Επαγγελματικού Λυκείου, που θα αποτελεί πόλο έλξης για τους μαθητές και μαθήτριες για τις γνώσεις που θα παρέχει, τις αξίες που θα μεταδίδει, τις δυνατότητες καλλιέργειας των ταλέντων και ανάπτυξης των δεξιοτήτων κάθε παιδιού, την προοπτική συνέχισης των σπουδών και τις χειροπιαστές επαγγελματικές διεξόδους στην αγορά εργασίας. Η επαναλειτουργία των πιο δημοφιλών τομέων των μαθητών στα ΕΠΑΛ, που είχαν παραχωρηθεί σαν δώρο στους ιδιώτες, και η επαναφορά των εκπαιδευτικών που είχαν τεθεί σε διαθεσιμότητα ήταν μια πρώτη τονωτική «ένεση» στα δημόσια ΕΠΑΛ. Με τη νέα δομή που θεσμοθετήθηκε στα ΕΠΑΛ το 2016, αποφεύγεται η πρόωπη ειδίκευση των μαθητών, εξασφαλίζεται η παροχή στέρεων γενικών αλλά και των αναγκαίων τεχνολογικών-επαγγελματικών γνώσεων, που θα αποτελούν τη βάση πάνω στην οποία θα «χτιστεί» η ειδικότητα, δημιουργείται ένα ενιαίο μοντέλο επαγγελματικού σχολείου, παρέχονται περισσότερες επαγγελματικές και εκπαιδευτικές διεξοδοί, διευκολύνεται η απόκτηση δεύτερης ειδικότητας, επιτυγχάνεται με ασφάλεια η επαφή των αποφοίτων με την αγορά εργασίας και, τέλος, διευρύνονται οι δυνατότητες συνέχισης των σπουδών τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Χρειάζεται να γίνουν πολλά ακόμη, όπως βελτίωση εργαστηριακής υποδομής, δημιουργία νέων προγραμμάτων και βιβλίων, πολύπλευρη επιμόρφωση εκπαιδευτικών κ.ά.

ΤΟ ΜΕΤΕΩΡΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΙΣΠΑΝΩΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΩΝ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΠΟΠΟΥΛΟΣ

Στήριξη, έστω μέσω αποχής, μιας δεξιάς κυβέρνησης που θα εφαρμόσει περαιτέρω περικοπές, στο όνομα της προσαρμογής στο Σύμφωνο Σταθερότητας για το οποίο πιέζει η Κομισιόν από τις Βρυξέλλες;

Η ανάληψη της ευθύνης για τρίτη μέσα σε έναν χρόνο προσφυγή στις κάλπες, με τις δημοσκοπήσεις να δείχνουν το Σοσιαλιστικό Κόμμα της Ισπανίας στην τρίτη θέση, τους Podemos στη δεύτερη και τον Ραχόι και το Λαϊκό Κόμμα να αγγίζουν την κοινοβουλευτική αυτοδυναμία;

Το δίλημμα αυτό ταλάνισε τους Σοσιαλιστές του PSOE μετά τις εκλογές του Ιουνίου. Τελικά, μετά την ανατροπή του κομματικού ηγέτη Σάντσεθ, που κινήθηκε προς την άρνηση κάθε διευκόλυνσης προς τον Ραχόι, επελέγη η λύση της αποχής, προφανώς υπό τον φόβο του κόστους της παράτασης του πολιτικού αδιεξόδου αλλά και της απουσίας κάθε προγραμματικής σύγκλισης για μετεκλογική συνεργασία με τους Podemos.

Η βαθύτερη αιτία

Για να μπορέσει να περιφρουρήσει τα ποσοστά του και να διαφυλάξει, έστω και οριακά, τη δεύτερη θέση και τον ρόλο της αξιωματικής αντιπολίτευσης, το PSOE οδήγησε τη χώρα σε δεκάμηνη ακυβερνησία.

Η αποχή του από την ψηφοφορία παροχής ψήφου εμπιστοσύνης στην υπό τον Ραχόι κυβέρνηση του Λαϊκού Κόμματος δεν εξασφαλίζει τετραετή ορίζοντα σταθερότητας αλλά μόνο την αποφυγή τρίτης εκλογικής αναμέτρησης. Η σταθερότητα θα είναι σχετική, καθώς η επιβίωση των Σοσιαλιστών ως δεύτερης δύναμης είναι πλέον δύσκολη, με τη συνεχή πίεση προς τον Ραχόι να είναι η μόνη δυνατή επιλογή. Ήδη ο μεταβατικός πρόεδρος των Σοσιαλιστών Φερνάντεθ δήλωσε ότι το κόμμα του δεν πρόκειται να ψηφίσει τον προϋπολογισμό του 2017!

Στην πράξη, ο Ραχόι κινδυνεύει να έχει όλα τα μειονεκτήματα μιας κυβέρνησης συνασπισμού, μιας αδιάκοπης διαπραγμάτευσης με τους κεντροδεξιούς Ciudadanos και τους Σοσιαλιστές, χωρίς να μοιράζεται μαζί τους το κόστος μιας παρατεταμένης πολιτικής μονομερούς δημοσιονομικής λιτότητας.

Βραχυπρόθεσμη σταθερότητα

Το στοίχημα, λοιπόν, του Ραχόι έχει με τα σημερινά δεδομένα ολιγόμηνο ορίζοντα: να επιβιώσει ανάμεσα στην ταυτόχρονη πίεση Βερολίνου-Βρυξελλών από τη μια πλευρά και PSOE-Ciudadanos από την άλλη, και να ελίσσεται με τον πιο κατάλληλο τρόπο κάθε φορά που οι επερχόμενες αναταράξεις – στην Ιταλία στις αρχές Δεκεμβρίου με το δημοψήφισμα, στη Γαλλία με τις προεδρικές εκλογές και αμέσως μετά με τις βουλευτικές εκλογές την άνοιξη και, τέλος, με τις βουλευτικές εκλογές του Σεπτεμβρίου του 2017 στη Γερμανία – θα αλλάζουν ή και θα ανατρέπουν τη συνολική ισορροπία στην Ε.Ε.-Ευρωζώνη.

Τα διλήμματα που αντιμετώπισαν οι Ισπανοί Σοσιαλιστές δεν είναι μια ιδιομορφία της χώρας αλλά η συμπύκνωση σε παροξυσμικό βαθμό της πίεσης που δέχεται η σοσιαλδημοκρατία-κεντροαριστερά στον Νότο της Ευρωζώνης και στη Γαλλία: Όταν η διαμάχη έχει ως έναν πόλο την ακόμη πιο αυστηρή εφαρμογή της δημοσιονομικής πειθαρχίας που προτείνει ο Σόιμπλε και ως δεύτερο μέτωπο δυσαρεστημένων που εκφράζουν στα άκρα του πολιτικού φάσματος απόρριψη και αγανάκτηση, αλλά όχι ρεαλιστική εναλλακτική πρόταση διαχείρισης, η σοσιαλδημοκρατία καταγράφει απώλειες προς όλες τις κατευθύνσεις.

Υπεκφυγή και αποφυγή

Να συνοψίσουμε με την επισήμανση ότι οι Σοσιαλιστές απλώς απέφυγαν να πάρουν την ευθύνη παράτασης της ακυβερνησίας και μιας τρίτης εκλογικής αναμέτρησης, όμως η δικομματική σταθερότητα αποτελεί παρελθόν για την Ισπανία.

Πριν από έναν χρόνο η Ισπανία ήταν, τόσο για την κυβέρνηση Ραχόι όσο και για το Βερολίνο, ένα κοινό success story: Η χώρα υλοποίησε μια σκληρή προσαρμογή μνημονιακού τύπου χωρίς να χρειαστεί να προσφύγει στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας.

Πέρυσι τον Οκτώβριο ο Ραχόι είχε καταθέσει έναν σχετικά χαλαρό προϋπολογισμό για προφανείς προεκλογικούς λόγους, θέλοντας να στείλει στους ψηφοφόρους το μήνυμα μιας κάποιας επιστροφής στην κανονικότητα.

Από τότε –μέχρι και σήμερα– άρχισε το ατελείωτο σίριαλ της απειλής επιβολής κυρώσεων στην Ισπανία και στην Πορτογαλία, με κορυφαία στιγμή τη ματαιώσή τους στο παρά πέντε στα τέλη Ιουλίου με παρέμβαση Σόιμπλε.

Λευκός άγγελος τον Ιούλιο, ο Σόιμπλε επιστρέφει σήμερα στη δική του κανονικότητα, καθώς ανακινεί την επιβολή κυρώσεων για απόκλιση από το Σύμφωνο Σταθερότητας στη Μαδρίτη και στη Λισαβόνα, με την υπόμνηση ότι η Κομισιόν πρέπει μέχρι τον Δεκέμβριο να αποφασίσει το πάγωμα ή όχι των διαρθρωτικών ταμείων ως μια πρώτη τιμωρία της κατ' εξακολούθησιν δημοσιονομικής παραβατικότητας των δύο χωρών της Ιβηρικής. Ταυτόχρονα πιέζει την Κομισιόν, που τη θεωρεί χαλαρή και υποκινούμενη από πολιτικές σκοπιμότητες, με την πρόταση οι αρμοδιότητές της οι σχετικές με την εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας να περάσουν στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας, του οποίου προϊστάται ο τεχνοκράτης Ρέγκλιγκ και όχι οι επαγγελματίες της πολιτικής Γιούνκερ και Μοσκοβισί...

Λιτότητα ξανά

Πέρυσι, δειλά-δειλά, ο Ραχόι προεκλογικά ψιθύριζε ότι λεφτά, αν και λίγα, υπάρχουν! Σήμερα θα πρέπει να πείσει την κοινή γνώμη και τους Σοσιαλιστές γιατί έναν χρόνο μετά την έξοδο της χώρας από την κρίση πρέπει να περικόψει δημόσιες δαπάνες ή να βρει νέες πηγές εσόδων ύψους 5 δισ. ευρώ για να συμμορφωθεί στις σχετικές υποδείξεις της Κομισιόν.

Η επιδείνωση της λιτότητας και των παρενεργειών της στην Ισπανία είναι ένα στην κυριολεξία «γερμανικό θαύμα»: Ο Ραχόι και το Λαϊκό Κόμμα όχι μόνο δεν μπορούν να χαλαρώσουν τη δημοσιονομική λιτότητα για να διευκολύνουν τους Σοσιαλιστές αλλά είναι υποχρεωμένοι να ζητήσουν τη στήριξή τους σε μια πολιτική σκληρότερη από αυτήν που υποτίθεται ότι ολοκληρώθηκε ως success story πριν από έναν χρόνο!

Στην πράξη, ο Ραχόι κινδυνεύει να έχει όλα τα μειονεκτήματα μιας κυβέρνησης συνασπισμού, μιας αδιάκοπης διαπραγμάτευσης με τους κεντροδεξιούς Ciudadanos και τους Σοσιαλιστές, χωρίς να μοιράζεται μαζί τους το κόστος μιας παρατεταμένης πολιτικής μονομερούς δημοσιονομικής λιτότητας.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΡΕΥΝΩΝ PRORATA

Ο ΙΤΑΛΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ

Στην Ιταλία, τον Φεβρουάριο του 2014, ο νέος πρόεδρος του κεντροαριστερού Δημοκρατικού Κόμματος (PD) Ματέο Ρέντσι επεδίωξε και πέτυχε ο κεντροαριστερός πρωθυπουργός, τότε, Ενρίκο Λέτα να παραιτηθεί και τη θέση του να λάβει ο ίδιος.

Με περισσή ορμή, μόλις 39 ετών τότε, ο Ρέντσι πέτυχε να αποσπάσει τη στήριξη του κόμματος, σε βάρος του Λέτα, και χωρίς να διεξαχθούν εκ νέου εκλογές σχημάτισε τη νέα κεντροαριστερή κυβέρνηση. Για πρώτη φορά στα χρονικά του ιταλικού πολιτικού συστήματος ο μέσος όρος ηλικίας της νέας κυβέρνησης δεν υπερέβαινε τα 45 έτη και ο αριθμός των ανδρών υπουργών ήταν ίσος με εκείνον των γυναικών.

Εξαρχής ο Τύπος προσέδωσε στον νέο πρωθυπουργό τον χαρακτηρισμό «demolition man». Ήταν ο ίδιος ο Ρέντσι ο οποίος, για να αποσπάσει τη συναίνεση του κόμματος για τη διεκδίκηση της υποχώρησης του Λέτα, υποσχέθηκε τον πλήρη εκουγχρονισμό της Ιταλίας, τη διάλυση των αναποτελεσματικών θεσμών και την οικοδόμηση νέων.

Το δημοψήφισμα

Στις 4 Δεκεμβρίου ο Ρέντσι επιζητά την επικύρωση της μεταρρυθμιστικής του πρότασης μέσω ενός δημοψηφίσματος.

Η πρόταση του Ματέο Ρέντσι αφορά τη μεταρρύθμιση του κοινοβουλευτικού ελέγχου, με στόχο τον περιορισμό των αρμοδιοτήτων της Γερουσίας, την παραχώρηση αυξημένων αρμοδιοτήτων στην Κάτω Βουλή, καθώς και στην εκτελεστική εξουσία. Ο ίδιος επισημαίνει ότι η Ιταλία, για να ξεφύγει από μια περίοδο εκτεταμένης κρίσης, πρέπει να κινηθεί με γοργούς ρυθμούς, να απαλλαγεί από θεσμικά εμπόδια και να εγκαταστήσει την πολιτική της αποτελεσματικότητας.

Η μεταρρύθμιση που προτείνει ο Ιταλός πρωθυπουργός δεν είναι τίποτα λιγότερο από την υπόσχεση την οποία ο ίδιος έδωσε για την πλήρη ανασυγκρότηση του πολιτικού συστήματος δύο χρόνια πριν.

Πού στοχεύει η μεταρρύθμιση;

Το ιταλικό πολιτικό σύστημα έχει δύο νομοθετικά σώματα, την Κάτω Βουλή (Chamber of Deputies) και τη Γερουσία - Άνω Βουλή (Senate). Σε αντίθεση με την παράδοση που επικρατεί σχεδόν σε όλα τα πολιτικά συστήματα που διαθέτουν δύο νομοθετικά σώματα, περί συμβουλευτικού μόνο ρόλου της Άνω Βουλής, στην Ιταλία η παράδοση είναι διαφορετική. Τα δύο νομοθετικά σώματα έχουν ακριβώς τις ίδιες, σημαντικές αρμοδιότητες και εκλέγονται απευθείας από τον ιταλικό λαό.

Για την ψήφιση ενός νομοσχεδίου απαιτείται η ψήφος και των δύο σωμάτων. Συγκεκριμένα, αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία παρουσίασης και συζήτησης ενός νομοσχεδίου στην Κάτω Βουλή, αρχίζει η αντίστοιχη συζήτηση στη Γερουσία. Εάν η Γερουσία εισηγηθεί τροποποιήσεις επί του κειμένου, η συζήτηση επί των τροποποιήσεων αυτών πρέπει να πραγματοποιηθεί και στην Κάτω Βουλή. Η διαδικασία αυτή είναι χρονοβόρα και ενίοτε δυσλειτουργική.

Με τον περιορισμό της Γερουσίας ο Ιταλός πρωθυπουργός επισημαίνει ότι επιτυγχάνεται η υψηλή ταχύτητα υλοποίησης αποφάσεων, μέσω της απλοποίησης των διαδικασιών. Στόχος, ο εκουγχρονισμός.

Η πολιτική επιβίωση του Ματέο Ρέντσι

As δούμε όμως τις λιγότερο φανερές σκέψεις γύρω από το δημοψήφισμα αυτό. Ο Ιταλός πρωθυπουργός εξαρχής στοιχημάτισε την πολιτική του επιβίωση με την επικύρωση της πρότασής του στο δημοψήφισμα. Ωστόσο, οι δημοσκοπήσεις δείχνουν ότι ο αγώνας δεν είναι εύκολος. Το «όχι» στην πρόταση Ρέντσι προηγείται ελαφρώς του «ναι», χωρίς όμως αυτό να μπορεί να περιγράψει τη συνολική δυναμική ή να προβλέψει το τελικό αποτέλεσμα, καθώς η πλειοψηφία της κοινής γνώμης παραμένει αναποφάσιστη. Σύμφωνα με την τελευταία μέτρηση της εταιρείας IPSOS, οι Ιταλοί δηλώνουν κατά 23% ότι θα ψηφίσουν υπέρ και κατά 25% κατά. Οι αναποφάσιμοι πολίτες αγγίζουν ποσοστά άνω του 40% (<http://www.economist.com/news/europe/21708253-matteo-renzi-faces-tough-battle-fix-italian-governance-great-big-reform-package>).

Ο Ρέντσι υποχρεώθηκε πρόσφατα να αναδιπλωθεί, θολώνοντας την αρχική «καθαρή» διατύπωση περί παραίτησής του εάν επικρατήσει το «όχι». Ο ίδιος καταλαβαίνει πολύ καλά –και ιδιαίτερα μετά την απόφαση των Βρετανών να φύγουν από την Ε.Ε.– ότι η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη δύσκολα σήμερα θα ακολουθήσει τις υποδείξεις της κυβέρνησης σε εκλογές ή, ακόμη περισσότερο, στα δημοψηφίσματα.

Ο Ματέο Ρέντσι δεν θα ήθελε σε καμία περίπτωση να θυσιάσει την καριέρα του με τον ίδιο τρόπο που συνέβη στον Ντέιβιντ Κάμερον. Φαίνεται να μην επιτρέπει στο αντιευρωπαϊκό αίσθημα να εμποδίσει την τελεοφόρηση της μεταρρύθμισής του. Παρατηρούμε τον Ρέντσι να αντιδρά απέναντι στην Ε.Ε. Ο ίδιος αντιδρά όχι μόνο για να ικανοποιήσει μερίδα της ιταλικής κοινωνίας η οποία διαφωνεί με την πολιτική της Ε.Ε. και να αποκομίσει οφέλη στο εσωτερικό. Αντιδρά με σκοπό η ευρωπαϊκή πολιτική να ακολουθήσει έναν αλλιώς διαφορετικό τρόπο.

Ο ιταλικός τρόπος

Πρόσφατα, στη διάσκεψη των αρχηγών των χωρών-μελών της Ε.Ε. στην Μπρατισλάβα, ο Ρέντσι φρόντισε να κάνει αισθητή τη διαφωνία του με όσα συζητήθηκαν στη συνεδρίαση – τόσο σε οικονομικό επίπεδο όσο και αναφορικά με το προσφυγικό ζήτημα. Ο Ιταλός πρωθυπουργός διαφώνησε δημοσίως με το περιεχόμενο του κοινού ανακοινωθέντος. Επιπλέον, ενοχλημένος παρουσιάστηκε όταν στη συνάντηση της Βιέννης, μετά την Μπρατισλάβα, η Άνγκελα Μέρκελ και ο Φρανσουά Ολάντ συναντήθηκαν με τους αρχηγούς των βαλκανικών χωρών για το προσφυγικό ζήτημα χωρίς ο Ιταλός πρωθυπουργός να είναι καλεσμένος.

Επιπλέον, σε οικονομικό επίπεδο, ο Ματέο Ρέντσι και ο υπουργός Οικονομικών του Πιερ Κάρλο Πάντοαν σχεδίασαν και ακολουθούν μια οικονομική στρατηγική η οποία τοποθετείται απέναντι από την αντίληψη της Γερμανίας περί της αναγκαίας λιτότητας. Ο Πάντοαν έκοψε φόρους και διατήρησε για την περασμένη χρονιά το ίδιο ύψος δημόσιων δαπανών, σε αντίθεση με τις υποδείξεις Γερμανίας και Βρυξελλών, οι οποίες ζήτησαν έναν πιο σφιχτό προϋπολογισμό.

Η οικονομική σκέψη του Πάντοαν φαίνεται να κινείται στην ίδια κατεύθυνση με την πολιτική της «ποσοτικής χαλάρωσης»

Ο Ματέο Ρέντσι δεν δείχνει να φοβάται την τελική ετυμηγορία του ιταλικού λαού στο δημοψήφισμα. Με ισχυρές, διεθνώς, πολιτικές συμμαχίες, με πολιτική ισορρογνωμοσύνη και με ένα ταμπεραμέντο εκρηκτικό, θέλει να οδηγήσει ο ίδιος την Ιταλία στην επόμενη μέρα. Πιστεύει ότι θα πείσει το αδιευκρίνιστο 40% να ψηφίσει «ναι» στις 4 Δεκεμβρίου.

του έτερου Ιταλού, του Μάριο Ντράγκι, διοικητή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Οι ιδέες, μάλιστα, του διοικητή της ΕΚΤ περί αύξησης του πληθωρισμού της Ευρωζώνης στο 2% και διατήρησης χαμηλών επιτοκίων δανεισμού έχουν δημιουργήσει αρκετές εντάσεις στις σχέσεις του με τον Γερμανό υπουργό Οικονομικών Βόλφγκανγκ Σόιμπλε.

Αναφορικά με το ύψος και τη διάθεση των δημόσιων δαπανών, σήμερα ο Ρέντσι επιδιώκει να εξασφαλίσει τη συνδρομή της Ευρωζώνης ώστε να πραγματοποιηθεί η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών χωρίς να κουρευτούν οι αποταμιεύσεις των καταθετών. Μολονότι πέρυσι η Ιταλία είχε διαχειριστεί την πτώχευση τεσσάρων τραπεζών, φέτος ένα μεγαλύτερο πρόβλημα έρχεται από την τρίτη μεγαλύτερη τράπεζα και την παλαιότερη της ηπείρου, την Banca Monte dei Paschi di Siena, η οποία κινδυνεύει με χρεοκοπία.

Τελικό σχόλιο

Στο συνολικό πολιτικό όραμα του Ρέντσι, εκτός από τις πολιτικές στο εσωτερικό της χώρας, εντάσσεται και η φιλοδοξία του η Ιταλία να αποκτήσει μια ισχυρή φωνή στο πλαίσιο της Ε.Ε.

Επιδιώκει η πολιτική που ακολουθείται ευρωπαϊκά να αλλάξει και μάλιστα να αλλάξει σύντομα σε ό,τι αφορά τα εσωτερικά ζητήματα της χώρας του. Δεν επιθυμεί την υπογραφή μνημονίου, το κούρεμα των καταθέσεων, την αποπληθωριστική πολιτική. Επιπλέον, δεν επιθυμεί η Ιταλία να σταματήσει να είναι χώρα τράνζιτ προσφύγων και να εξελιχθεί σε χώρα παραμονής. Ο ίδιος προτείνει η ίδια η Ε.Ε. να χρηματοδοτήσει προγράμματα φιλοξενίας προσφύγων όχι μόνο σε ευρωπαϊκό έδαφος αλλά και στην Τουρκία και στη Βόρειο Αφρική.

Πολλοί θεωρούν την πολιτική του σκέψη συναφή με την οικονομική πολιτική του Μπιλ Κλίντον, του Τόνι Μπλερ και του Μπαράκ Ομπάμα. Μάλιστα, η σχέση του Ματέο Ρέντσι με τον Αμερικανό Πρόεδρο είναι άριστη. Πρόκειται για έναν κύκλο πολιτικών προσώπων με κοινές πολιτικές ιδέες, οι οποίοι φαίνεται να παραδίδουν στον Ρέντσι τη σκυτάλη.

Ο Πρόεδρος των ΗΠΑ συμφωνεί με τη στρατηγική που ο Ρέντσι ακολουθεί στην Ευρώπη, τον χαρακτηρίζει τον κομβικότερο σύμμαχό του στην Ευρώπη. Μάλιστα, στο τελευταίο επίσημο δείπνο που παραχωρεί ο Μπαράκ Ομπάμα επίσημος προσκεκλημένος είναι ο Ιταλός πρωθυπουργός (<https://www.ft.com/content/3c45517a-918e-11e6-a72e-b428cb934b78>).

Ο Ματέο Ρέντσι επιδιώκει να επηρεάσει την ευρωπαϊκή πολιτική και να καταστήσει την Ιταλία σημείο αναφοράς. Την στιγμή κατά την οποία ο Σόιμπλε δείχνει ανυποχώρητος, ο Ρέντσι, χωρίς φόβο, με επιδείξεις ισχύος δημόσια, όπως στην Μπρατισλάβα, εκθέτει τη στρατηγική της Μέρκελ περί άρρηκτης ενότητας.

Ο Ματέο Ρέντσι δεν δείχνει να φοβάται ούτε την τελική ετυμηγορία του ιταλικού λαού στο δημοψήφισμα. Με ισχυρές, διεθνώς, πολιτικές συμμαχίες, με πολιτική ισορρογνωμοσύνη και με ένα ταμπεραμέντο εκρηκτικό, θέλει να οδηγήσει ο ίδιος την Ιταλία στην επόμενη μέρα. Πιστεύει ότι θα πείσει το αδιευκρίνιστο 40% να ψηφίσει «ναι» στις 4 Δεκεμβρίου.

ΑΠΟΧΗ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΒΑΣΜΑ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

Μπαίντσαν γονείς και μαθητές στην Ισπανία από τον τεράστιο όγκο εργασιών που τα σχολεία τους βάζουν να κάνουν στο σπίτι και αποφάσισαν από τον ερχόμενο μήνα να απέχουν οργανωμένα από αυτές. Και φαίνεται ότι δεν είναι οι μόνοι.

Δύο σχολές

Το ζήτημα της μελέτης στο σπίτι (του όγκου της εργασίας, της δυσκολίας των εργασιών, του χρόνου που χρειάζεται για την ολοκλήρωσή τους κ.λπ.) έχει επί μακρόν απασχολήσει τις αρμόδιες αρχές και τους εκπαιδευτικούς φορείς ανά τον κόσμο. Σήμερα, στην ουσία υπάρχουν δύο βασικές σχολές σκέψης για το θέμα: Η πρώτη θεωρεί ότι ο μεγάλος όγκος ύλης και εργασιών κάνει τους μαθητές καλύτερους, καθώς τους εφοδιάζει με περισσότερες γνώσεις και τους μαθαίνει πώς να αναζητούν μόνοι τους τη γνώση. Η δεύτερη σχολή, από την άλλη, επικεντρώνεται στη δουλειά εντός του σχολείου, υπό την επίβλεψη των εκπαιδευτικών, προκειμένου να διαπιστώνονται in situ πιθανές αδυναμίες και προβλήματα των παιδιών και οι μαθητές να μην ασχολούνται και πολύ με τα μαθήματα όταν βρίσκονται εκτός σχολείου.

Κατά τα φαινόμενα, στην Ισπανία έχει κυριαρχήσει η πρώτη προσέγγιση, γεγονός που έχει προκαλέσει τεράστια προβλήματα σε γονείς και μαθητές, οι οποίοι μοιάζουν να «πνίγονται» κάτω από τεράστιο όγκο μελέτης, ασκήσεων και εργασιών. Μαρτυρίες γονέων περιγράφουν μια κατάσταση διαρκούς πίεσης, ακόμη και προς μικρότερης ηλικίας μαθητές. Σύμφωνα, λοιπόν, με τη γνωστή ε-

φημερίδα «El Pais», η αρμόδια ομοσπονδία γονέων της χώρας αποφάσισε από τον ερχόμενο Νοέμβριο γονείς και μαθητές να απεργήσουν από τις υποχρεώσεις τους στο σχολείο, μήπως και το υπουργείο Παιδείας αποφασίσει να αλλάξει τα πράγματα και να ελαφρύνει το βάρος των σχολικών εργασιών. Αν το σχέδιο υλοποιηθεί, οι μαθητές δεν θα κάνουν τις εργασίες στο σπίτι και οι γονείς θα τους δίνουν σημειώματα που θα τους δικαιολογούν.

Μεγάλο βάρος

Στοιχεία του ΟΟΣΑ για το 2012 αποτυπώνουν με εύγλωττο τρόπο τις δύο προσεγγίσεις: Ένας 15χρονος Ισπανός έχει διάβασμα 6,5 ωρών στο σπίτι την εβδομάδα, ενώ στη Ρουμανία, στο Καζακστάν και στη Ρωσία οι μαθητές υποχρεούνται να αφιερώνουν από 7 ώρες και πάνω την εβδομάδα για μελέτη στο σπίτι. Στη Φινλανδία, από την άλλη, η μελέτη στο σπίτι αντιστοιχεί σε λιγότερες από 3 ώρες την εβδομάδα.

Ειδικά για την Ισπανία, σύμφωνα με το ρεπορτάζ της «El Pais», φαίνεται ότι ούτε οι εκπαιδευτικοί είναι ιδιαίτερα ικανοποιημένοι από την κατάσταση, καθώς ο Κάρλος Ουτέρα, πρόεδρος της Ένωσης Σχολικών Επιθεωρητών της χώρας, υποστηρίζει ότι η μελέτη στο σπίτι δεν πρέπει να ξεπερνά τα 30 λεπτά την ημέρα τα πρώτα χρόνια σχολικής ζωής και τα 40 λεπτά τα τελευταία χρόνια του δημοτικού. Στο γυμνάσιο, εκτιμά ότι δεν πρέπει να ξεπερνά τη μία ώρα. Ωστόσο, η «El Pais» κατέγραψε και απόψεις γονέων που τάσσονται αναφανδόν υπέρ της μελέτης στο σπίτι, γεγονός που εντείνει τη συζήτηση.

Οικογενειακό στρες

Το ενδιαφέρον είναι ότι μελέτες αμφισβητούν το διάβασμα στο σπίτι ως μέσο για τη βελτίωση των μαθητών και των επιδόσεών τους. Σύμφωνα με έρευνα που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «American Journal of Family Therapy» το 2015, όσο αυξάνεται το διάβασμα στο σπίτι, τόσο πολλαπλασιάζεται το στρες στην οικογένεια, ενώ μελέτη του 2013 που δημοσιεύτηκε στο «Journal of Experimental Education» υπογράμμισε ότι διάβασμα στο σπίτι που ξεπερνά τις 2 ώρες ημερησίως καταλήγει αντιπαραγωγικό.

Στην ίδια έρευνα μαθητές σημείωσαν ότι μελετούν για περισσότερες από 3 ώρες την ημέρα και το 80% παραδέχτηκε ότι είχε εμφανίσει συμπτώματα στρες. Σε άλλες μελέτες, μόνο ένας στους τρεις ή ένας στους πέντε μαθητές εκτιμά ότι η μελέτη στο σπίτι έχει κάποιο νόημα, είτε από άποψη γνώσεων είτε από άποψη ανάπτυξης προσωπικής ευθύνης και οργάνωσης του χρόνου. Παράλληλα, αρκετοί εκπαιδευτικοί και ερευνητές σημειώνουν ότι όσο μεγαλύτερος είναι ο όγκος των εργασιών που οι μαθητές καλούνται να κάνουν στο σπίτι, τόσο πιο πιθανό είναι να καταφύγουν σε λύσεις όπως η «τυφλή» αντιγραφή (το διαδίκτυο, πλέον, παρέχει τεράστιο όγκο γνώσης και πληροφοριών), μέσω της οποίας θα τελειώσουν μεν τη δουλειά για το σχολείο, αλλά από άποψη γνώσης δεν θα έχουν λάβει τίποτα.

Η άποψη των εκπαιδευτικών

Το αίτημα για κατάργηση των εργασιών στο σπίτι δεν απασχολεί μόνο τους μαθητές και τους γονείς τους αλλά και τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς. Στη Βρετανία ήδη κάποια σχολεία έχουν καταργήσει τη μελέτη στο σπίτι για τους μαθητές, προκειμένου να δίνουν περισσότερο χρόνο για προετοιμασία των μαθημάτων στους εκπαιδευτικούς τους. Μάλιστα, η διευθύντρια ενός από τα σχολεία που προχώρησαν σε αυτή τη ριζοσπαστική λύση τόνισε στην «Daily Telegraph» ότι «η δουλειά του εκπαιδευτικού είναι αδύνατο να γίνει: η μέρα δεν έχει αρκετές ώρες για να προετοιμαστούμε, να βάλουμε εργασίες, να τις βαθμολογήσουμε και να διδάξουμε». Έτσι, αντί οι εκπαιδευτικοί να σπαταλούν χρόνο αναζητώντας εργασίες και βαθμολογώντας γραπτά, έχουν περισσότερο χρόνο στη διάθεσή τους για να προετοιμάσουν τη διδασκαλία τους. Σημειώνεται ότι πρόσφατη μελέτη αποκάλυψε ότι οι εκπαιδευτικοί στη Βρετανία εργάζονται περισσότερες από 60 ώρες την εβδομάδα.

Η Alitalia ξεκίνησε προωθητική ενέργεια 'Global Sales'

Δύο εκατομμύρια διαθέσιμα αεροπορικά εισιτήρια με έκπτωση μειωμένες τιμές

Περισσότερα από δύο εκατομμύρια αεροπορικά εισιτήρια Alitalia σε τιμή προσφοράς είναι διαθέσιμα παγκοσμίως από σήμερα προς πώληση, στο πλαίσιο μιας παγκόσμιας προωθητικής ενέργειας για ταξίδια σε ολόκληρο το δίκτυο της αεροπορικής εταιρίας.

Οι τιμές των εισιτηρίων από Αθήνα για Ιταλία ξεκινούν από €119 με επιστροφή, τελική τιμή με αποσκευή και χειραποσκευή, για Ευρώπη από €109 με επιστροφή, τελική τιμή με αποσκευή και χειραποσκευή και για τον υπόλοιπο κόσμο από €299 με επιστροφή, τελική τιμή με αποσκευή και χειραποσκευή. Εκπρωτικά εισιτήρια είναι διαθέσιμα προς πώληση μέχρι τις 06 Νοεμβρίου και ισχύουν για ταξίδια μέχρι τις 30 Ιουνίου 2017.

H Lorna Dalziel, SVP Global Sales της Alitalia, δήλωσε: "Οι εκπρωτικοί αυτοί αεροπορικοί ναύλοι θα δώσουν στους ταξιδιώτες μια μεγάλη ευκαιρία για να πετάξουν σε όλη την Ιταλία, στην Ευρώπη και στον υπόλοιπο κόσμο στην Economy ή στην Premium Economy ή στην Business class. Οι διαθέσιμες τιμές είναι εξαιρετικά ελκυστικές."

Αγορές εισιτηρίων μπορούν να πραγματοποιηθούν online στο alitalia.com, μέσω ταξιδιωτικών πρακτορείων,

μέσω του Alitalia Customer Centre καλώντας το +30 210.99.88.888 ή από το εκδοτήριο εισιτηρίων του αεροδρομίου. Τα Μέλη του προγράμματος MilleMiglia έχουν τη δυνατότητα να κερδίσουν μίλια σε όλους τους ναύλους της προσφοράς και όσοι επιλέξουν να ταξιδέψουν στην Premium Economy ή στην Business class θα λάβουν extra bonus 5.000 μιλίων.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΑΝΤΙΟΠΗ ΣΧΟΙΝΑ

ΕΝΕΡΓΕΙΑ - ΘΕΡΜΑΝΣΗ

ΠΛΗΘΑΙΝΟΥΝ ΟΙ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Πλουραλισμός επικρατεί πλέον στις επιλογές του καταναλωτή αλλά και του επαγγελματία για την ενέργεια και τη θέρμανση, καθώς, από τη μια πλευρά, στα καύσιμα υπάρχει ποικιλία, ενώ, όσον αφορά την ηλεκτρική ενέργεια, το παιχνίδι δεν ανήκει πια σε έναν και μόνο παίκτη και κάθε μέρα ο ανταγωνισμός ρίχνει νέες προσφορές στο τραπέζι.

Σχετικά με τη θέρμανση, το πάλαι ποτέ μονοπώλιο του πετρελαίου έχει παρέλθει και στη χώρα μας ανεπιστρεπτί, καθώς το φυσικό αέριο, όσο επεκτείνεται το δίκτυό του, τόσο διευρύνει το πελατολόγιό του. Η ΔΕΠΑ και η ΕΠΑ έχουν πρωταγωνιστικό ρόλο στις εξελίξεις και συνεχώς προσελκύουν νέους πελάτες.

Στην ηλεκτρική ενέργεια, νέες εταιρείες φέρνουν καλύτερες τιμές και φρεσκάδα καινοτομιών στην αγορά, προϊδεάζοντάς μας για τις αλλαγές που είναι προ των πυλών. Σε λίγο, από τον πάροχο μέχρι τον τρόπο που καταναλώνουμε και πληρώ-

νουμε την ηλεκτρική ενέργεια, τα πάντα θα είναι διαφορετικά, σε μια αγορά όπου κερδοσώμνος θα είναι ο καταναλωτής.

Στην αγορά ήδη κυκλοφορούν πολλά ανταγωνιστικά προγράμματα, ανάλογα με την κατηγορία τιμολογίου. Οι εκπτώσεις είναι πλέον φανερές και οι επιπλέον προσφορές διαμορφώνουν τον ανταγωνισμό. Ενδεικτικά, στη χαμηλή τάση οι εκπτώσεις φτάνουν ακόμα και το 20%, ενώ στη μέση τάση οι προσφερόμενες εκπτώσεις μπορεί να φτάσουν σε μεγαλύτερα επίπεδα, ανάλογα με το προφίλ κατανάλωσης.

Επίσης, υπάρχουν και αναπτύσσονται συνέργειες με εταιρείες με αναπτυγμένα δίκτυα πωλήσεων, όπως τηλεπικοινωνιών και ηλεκτρονικών ειδών, φέρνοντας τις επιλογές κυριολεκτικά στην πόρτα του πελάτη.

Το κάδρο αναμένεται να ολοκληρωθεί με την εγκατάσταση των «έξυπνων μετρητών», που θα δώσουν τη δυνατότητα real-time πληροφόρησης για την κατανάλωση, ενώ μέσω της χρήσης αρκετών εφαρμογών θα υπάρχει δυνατότητα διαχείρισης των συσκευών του σπιτιού ή της επιχείρησης με ενεργή συμμετοχή του καταναλωτή στη μείωση των εξόδων ρεύματος.

Πώς να χρηματοδοτήσετε παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στο σπίτι σας

Μία από τις πιο δραματικές επιπτώσεις της ύφεσης είναι η ραγδαία αύξηση της ενεργειακής φτώχειας, που πλέον αγγίζει τα όρια ανθρωπιστικής κρίσης. Σύμφωνα με τα τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, το ένα τρίτο των νοικοκυριών δηλώνουν οικονομική αδυναμία να έχουν ικανοποιητική θέρμανση το χειμώνα ή δροσιά το καλοκαίρι. Επίσης, τα δύο τρίτα των φτωχών νοικοκυριών δηλώνουν δυσκολία στην έγκαιρη πληρωμή πάγιων λογαριασμών, όπως αυτών του ηλεκτρικού ρεύματος, του φυσικού αερίου, κ.λπ.

Την τελευταία πενταετία ξεκίνησε η εφαρμογή μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας στον κτιριακό τομέα. Από αυτά, σε επίπεδο εφαρμογής, σημαντικότερη είναι η δράση "Εξοικονόμηση Κατ' Οίκον" που ξεκίνησε το 2011 και συνεχίζεται έως σήμερα. Σε θεσμικό επίπεδο, οι σημαντικότερες παρεμβάσεις ήταν η ψήφιση του Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (ΚΕΝΑΚ) το 2010 και η υποχρεωτική εγκατάσταση ηλιοθερμικών συστημάτων σε νέα κτίρια.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ"

Το πρόγραμμα "Εξοικονόμηση Κατ' Οίκον" συνίσταται στην παροχή οικονομικών κινήτρων για παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στον οικιακό κτιριακό τομέα, με στόχο τη μείωση των ενεργειακών αναγκών. Τα είδη των κατοικιών που μπορούν να επιδοτηθούν από το πρόγραμμα είναι:

- Μονοκατοικία
- Πολυκατοικία (για το σύνολο των διαμερισμάτων του κτιρίου)
- Μεμονωμένο διαμέρισμα

Επιπροσθέτως, οι επιλέξιμες κατηγορίες παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης είναι:

1. Αντικατάσταση κουφωμάτων (πλαίσια-υαλοπίνακες) και τοποθέτηση συστημάτων σκίασης
2. Τοποθέτηση θερμομόνωσης στο κτιριακό κέλυφος, συμπεριλαμβανομένου του δώματος/στέγης και της πιλοτής
3. Αναβάθμιση συστήματος θέρμανσης και συστήματος παροχής ζεστού νερού χρήσης.

Το "Εξοικονόμηση Κατ' Οίκον" είχε μεγάλη αποδοχή, καθώς σε μία δύσκολη οικονομική συγκυρία έδωσε διέξοδο στα πιο αδύναμα οικονομικά νοικοκυριά να βελτιώσουν τις συνθήκες διαβίωσής τους και να μειώσουν το ενεργειακό κόστος. Παράλληλα οι φιλικές προς το περιβάλλον λύσεις που υποστηρίχθη-

ΣΤΕΛΙΟΣ ΨΩΜΑΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
GREEN BANKING
ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

καν, θεωρείται ότι συμβάλουν στη μείωση της επιβάρυνσης του τοπικού και ευρύτερου περιβάλλοντος. Δεδομένης της μεγάλης απήχησης του εν λόγω προγράμματος και του κοινωνικού και περιβαλλοντικού οφέλους που επιτυγχάνεται, αποφασίστηκε η αξιοποίηση πόρων από την επιστροφή δανείων του προγράμματος και ανακοινώθηκε η ένταξη περισσότερων δικαιούχων των οποίων οι αιτήσεις είχαν ήδη αποσταλεί ως επιλέξιμες στο παλιό πρόγραμμα.

ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ "ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ":

- Επιχορήγηση μέρους του κόστους παρεμβάσεων για την ενεργειακή αναβάθμιση
- Άτοκο Δάνειο
- Πληρωμή εξόδων διενέργειας ενεργειακών επιθεωρήσεων
- Πληρωμή συμβούλου έργου (εφόσον έχει επιλεγεί από τον ωφελούμενο)

Η Τράπεζα Πειραιώς, πρωτοπόρος σε θέματα που σχετίζονται με την πράσινη επιχειρηματικότητα, υποστήριξε τους ιδιώτες πελάτες της σε όλα τα βήματα για την ένταξή τους στο πρόγραμμα "Εξοικονόμηση Κατ' Οίκον", παρέχοντας εξειδικευμένα και ελκυστικά τραπεζικά προϊόντα. Παράλληλα, έκανε ακόμη ένα βήμα, παρέχοντας χρηματοδότηση και για παρεμβάσεις εξοικονόμησης εκτός του πλαισίου του "Εξοικονόμηση Κατ' Οίκον" για παρεμβάσεις/επισκευές στο κέλυφος και τον μηχανολογικό εξοπλισμό του κτηρίου και για εγκατάσταση συστημάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) σε κατοικίες και εμπορικά κτήρια

(όπως είναι π.χ. το πρόγραμμα αυτοπαραγωγής με συμψηφισμό παραγόμενης-καταναλισκόμενης ενέργειας).

ΑΥΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΕ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ Η ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΑΣ

Το πρόγραμμα αυτοπαραγωγής με συμψηφισμό παραγόμενης-καταναλισκόμενης ενέργειας (γνωστό με τον όρο net-metering), επιτρέπει την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας μέσω φωτοβολταϊκού συστήματος εγκατεστημένου στην κατοικία ή στην επιχείρησή σας. Η παραγωγή αυτή συμψηφίζεται σε ετήσια βάση με την κατανάλωση, μειώνοντας έτσι δραστικά το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας που πληρώνετε στη ΔΕΗ ή άλλο εναλλακτικό πάροχο, ενώ βοηθά στην προστασία του περιβάλλοντος, καθώς η ενέργεια που παράγεται προέρχεται από τον ήλιο και είναι καθαρή και ανεξάντλητη.

ΠΟΙΟΥΣ ΑΦΟΡΑ;

Ιδιώτες, επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, τα οποία είτε έχουν στην κυριότητά τους το χώρο στον οποίο θα εγκατασταθεί το φωτοβολταϊκό σύστημα, είτε έχουν τη νόμιμη χρήση αυτού (π.χ. μέσω μίσθωσης, δωρεάν παραχώρησης κ.λπ.) και έχουν διασφαλίσει την έγγραφη συναίνεση του ιδιοκτήτη του χώρου.

Για την περίπτωση φωτοβολταϊκού συστήματος σε κοινόχρηστο ή κοινόκτητο χώρο κτιρίου, επιτρέπεται η εγκατάσταση ενός ή περισσότερων φωτοβολταϊκών συστημάτων, εκ των οποίων το καθένα θα αντιστοιχισθεί σε ένα μόνο μετρητή κατανάλωσης. Δικαίωμα εγκατάστασης στην περίπτωση αυτή έχουν οι κύριοι των οριζόντιων ιδιοκτησιών ή οι έχοντες τη νόμιμη χρήση αυτών, μετά από παραχώρηση της χρήσης του κοινόχρηστου ή κοινόκτητου χώρου ή μέρους αυτού από τους υπόλοιπους συνιδιοκτήτες. Για σύνδεση στην παροχή των κοινοχρήστων, οι κύριοι των οριζόντιων ιδιοκτησιών εκπροσωπούνται από τον διαχειριστή. Αναγκαία προϋπόθεση είναι να υπάρχει η σύμφωνη γνώμη όλων των συνιδιοκτητών του κτιρίου, η οποία θα πρέπει να αποδεικνύεται είτε με πρακτικό ομόφωνης απόφασης της γενικής συνέλευσης ή με έγγραφη συμφωνία του συνόλου των συνιδιοκτητών του κτιρίου.

Όλα για τη θέρμανση

Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, το κριτήριο επιλογής του τρόπου που θα ζεστανούμε τον χώρο μας είναι οικονομικό. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της επιλογής όλοι θα πρέπει να γνωρίζουν κάποια βασικά συγκριτικά στοιχεία.

Ειδικότερα, συστήματα που θερμαίνουν με τη χρήση ηλεκτρικής ενέργειας παράγουν περισσότερα τεχνητά ηλεκτρομαγνητικά πεδία, και τοπικά αλλά και μέσω των καλωδιώσεων της ΔΕΗ, και ρυπαίνουν το περιβάλλον, αφού η παραγωγή ρεύματος στη χώρα μας γίνεται ακόμη κυρίως με την καύση λιγνίτη.

Από την άλλη, συστήματα που λειτουργούν με καύση ορυκτών ή «ανανεώσιμων» καυσίμων παράγουν διοξείδιο του άνθρακα, μικροσωματίδια κ.ά. που ρυπαίνουν την ατμόσφαιρα και το εσωτερικό των κατοικιών, ειδικά όταν δεν υπάρχει στεγανότητα και επαρκής εξαερισμός.

Τα συστήματα θερμού αέρα θερμαίνουν ανομοιόμορφα και χρειάζονται τακτική συντήρηση/καθαρισμό από μικρόβια και μικροσωματίδια.

Σε κάθε περίπτωση, στην επιλογή, εκτός από το κόστος καύσης αυτό καθαυτό, θα πρέπει κανείς να λάβει υπόψη του το αρχικό κόστος κτίσης και τα έξοδα λειτουργίας και συντήρησης. Επίσης, κάποια συστήματα μπορεί να χρησιμοποιηθούν και για ψύξη, οπότε σας ανακουφίζουν από ενδεχόμενα έξοδα αγοράς ξεχωριστού εξοπλισμού ψύξης.

Οι τιμές των διαφόρων καυσίμων, που καθορίζουν το κόστος λειτουργίας του συστήματος, μεταβάλλονται συνεχώς, ανάλογα με τις υπάρχουσες συνθήκες και τη διαθεσιμότητα. Αναλογιστείτε τις προοπτικές που έχει το είδος του κάθε καυσίμου στη χώρα μας μακροπρόθεσμα.

Απάντηση στο ερώτημα «τι είναι πιο οικονομικό;» δεν υπάρχει, ωστόσο το πόσο θα μας κοστίζει η θέρμανσή μας –όσον αφορά την κατανάλωση καυσίμου και όχι την αρχική εγκατάσταση– έχει να κάνει με τρεις βασικούς παράγοντες:

1. Τις ανάγκες θέρμανσής μας σε kWh.

2. Την ποσότητα του καυσίμου που θα χρειαστεί να καταναλώσουμε για να καλύψουμε τις παραπάνω ανάγκες.

3. Την τιμή κάθε καυσίμου, η οποία, σε συνδυασμό με την απόδοση του συστήματός μας (π.χ. του καυστήρα πετρελαίου), θα μας δώσει το συνολικό κόστος που απαιτείται για τη θέρμανσή μας.

Κυριότεροι τύποι ηλεκτρικής θέρμανσης είναι τα ηλεκτρικά καλοριφέρ, οι θερμάστρες, οι θερμοπομποί, τα θερμαντικά πάνελ, οι θερμοσυσσωρευτές, οι ηλεκτρικοί λέβητες, τα αερόθερμα και τα κλιματιστικά. Το κυριότερο πλεονέκτημά της είναι ότι δεν υπάρχει ανάγκη αποθήκευσης καυσίμου, ενώ έχει μικρές ανάγκες συντήρησης εξοπλισμού.

Από την άλλη, τα αερόθερμα και τα κλιματιστικά, που είναι ευρέως διαδεδομένα, παράγουν θερμό και ξηρό αέρα, σε κάποιες περιπτώσεις παλιάς τεχνολογίας είναι θορυβώδη, θερμαίνουν ανομοιόμορφα τον χώρο και αυτός κρυώνει γρήγορα μετά τη διακοπή της λειτουργίας τους.

Η ενδοδαπέδια θέρμανση, που χρησιμοποιεί ηλεκτρικές αντιστάσεις αντί για σωληνώσεις νερού, είναι πιθανό να δημιουργεί υψηλά ηλεκτρομαγνητικά πεδία με τα οποία ερχόμαστε σε άμεση επαφή. Εξαιρεση αποτελεί η ενδοδαπέδια θέρμανση με θωρακισμένους ηλεκτροφόρους αγωγούς (μυδενίζου τα ηλεκτρικά πεδία εναλλασσόμενου ρεύματος) και διπλού πυρήνα (twin-core – μειώνουν τα μαγνητικά πεδία εναλλασσόμενου ρεύματος).

Οι θερμοσυσσωρευτές διαθέτουν αντιστάσεις που φορτίζονται κατά τη διάρκεια της νύχτας θερμαίνοντας τα υλικά μεγάλης θερμικής μάζας που περιέχουν τα πυρότουβλα, τα οποία μετά αποδίδουν τη θερμότητα στον χώρο με τη μορφή υπέρυθρης ακτινοβολίας, που θεωρείται η πιο υγιεινή μορφή θερμότητας.

Όπως και οι θερμοσυσσωρευτές, τα πάνελ παράγουν υπέρυθρη ακτινοβολία μακρού κύματος, ενώ, σε αντίθεση με τους θερμοσυσσωρευτές, αποδίδουν άμεσα τη θερμότητα όποτε ακριβώς τη χρειάζεστε.

Η καύση πετρελαίου, φυσικού αερίου, ξύλου, pellets κ.λπ. για την παραγωγή θερμικής ενέργειας γίνεται με τη δέσμευση οξυγόνου και την παραγωγή διοξειδίου του άνθρακα, μικροσωματιδίων και άλλων ρύπων.

Αν επιλέξετε καυστήρα και λέβητα πετρελαίου, θα πρέπει να λάβετε υπόψη σας ότι έχει υψηλό κόστος αγοράς εξοπλισμού (καυστήρας, λέβητας, σωληνώ-

σεις, καλοριφέρ κ.λπ.), καταλαμβάνει μεγάλο ωφέλιμο χώρο, έχει υψηλό κόστος λειτουργίας, ασαθές κόστος καυσίμου και τακτική ανάγκη συντήρησης.

Το φυσικό αέριο σε σχέση με το πετρέλαιο είναι προς το παρόν φτηνότερο περίπου έως και 30%, είναι συνεχώς διαθέσιμο, οπότε δεν χρειάζεται να το προαγοράσετε και να το αποθηκεύσετε, ενώ έχει γρηγορότερη απόκριση στη ρύθμιση θερμοκρασίας. Ωστόσο, ακόμη το δίκτυο διανομής είναι περιορισμένο, έχει μνηιαίο πάγιο ακόμη και τους καλοκαιρινούς μήνες και το κόστος του καυσίμου είναι μεταβαλλόμενο.

Υπάρχουν και οι καυστήρες και λέβητες βιομάζας, που καίνε ξύλο, pellets κ.ά. Η βιομάζα θεωρείται ανανεώσιμη πηγή ενέργειας γιατί, ό,τι κόβεται μπορεί να ξαναφυτευτεί, έχει χαμηλότερο κόστος κατανάλωσης από πετρέλαιο και φυσικό αέριο και σχετικά μικρό κόστος λειτουργίας (ανάλογα με το είδος). Τα μειονεκτήματα αυτής της λύσης είναι η ανάγκη ύπαρξης σημαντικού χώρου για τον καυστήρα και τον λέβητα, ενώ απαιτεί και αποθηκευτικό χώρο. Επιπρόσθετα, αν στην καύση χρησιμοποιούνται pellets ή ξύλα χαμηλής ποιότητας, υπάρχει μεγάλο κόστος συντήρησης και απαιτείται τακτικό καθαρισμό.

Τέλος, προσηφιλής λύση είναι η μετατροπή του συμβατικού τζακιού σε ενεργειακό. Τι είναι το ενεργειακό τζάκι; Ένα τζάκι με πολύ υψηλότερη απόδοση από το συμβατικό, επειδή εκμεταλλεύεται τη ροή του ζεστού αέρα που δημιουργείται από την καύση του ξύλου μέσα στον θερμοθάλαμο που περιβάλλει την εστία του. Έχει μικρότερη και ελεγχόμενη κατανάλωση ξύλου από το συμβατικό, ενώ η ροή του αέρα μπορεί να είναι είτε φυσική (απλό ενεργειακό τζάκι) είτε μηχανική (αερόθερμο τζάκι). Η συνήθης λειτουργία του είναι με την πόρτα κλειστή, με αποτέλεσμα αύξηση της θερμοκρασίας και καλύτερη καύση. Μπορεί να συνδεθεί με το υπάρχον σύστημα θέρμανσης του σπιτιού, δηλαδή με τον λέβητα και με το σύστημα διανομής ζεστού νερού. Πριν από οποιαδήποτε εργασία απαιτείται μελέτη του χώρου από ειδικό. Στα πλεονεκτήματά του συγκαταλέγεται το ότι ζεσταίνει τους τοίχους του σπιτιού και, μόλις οβήσει, ο χώρος παραμένει ζεστός, αντίθετα απ' ό,τι ισχύει με ένα συμβατικό τζάκι.

Τι πρέπει να γνωρίζετε προτού επιλέξετε σύστημα θέρμανσης. Ποια τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των διαφόρων μορφών θέρμανσης; Ποιες είναι πιο οικονομικές; Τι επιπτώσεις έχουν σε υγεία και περιβάλλον;

Φυσικό Αέριο: Ζεσταθείτε χωρίς να «το πληρώσετε ακριβά»

Αντίθετα στο ρεύμα πάει το φυσικό αέριο, το οποίο αναδεικνύεται στο φθηνότερο καύσιμο για τη φετινή περίοδο καθώς όχι μόνο «πιάνει» φέτος τη χαμηλότερη τιμή των τελευταίων έξι ετών αλλά μια σειρά από προσφορές, επιδοτήσεις και επενδύσεις για την επέκταση δικτύου το καθιστούν ως το πλέον «κοινωνικό» καύσιμο. Η τιμή του ξεκινά από τα 4,9 λεπτά ανά κιλοβατώρα και τα νοικοκυριά κερδίζουν 44% εξοικονόμηση για θέρμανση, ζεστό νερό και μαγείρεμα σε σύγκριση με το πετρέλαιο θέρμανσης το οποίο αναμένεται να αυξηθεί πάνω από 10% εξαιτίας του ΕΦΚ και του ΦΠΑ.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΘΕΡΜΑΝΣΗ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ

Η χρήση του φυσικού αερίου στην κεντρική θέρμανση αποτελεί σήμερα μια σημαντική λύση για κάθε νοικοκυριό αφού μπορεί να υπάρχει η ταυτόχρονη παροχή θέρμανσης και ζεστού νερού (με απαραίτητη την παρουσία boiler).

Η μετατροπή της εγκατάστασης θέρμανσης για χρήση φυσικού αερίου είναι εύκολη οικονομική και συμφέρουσα. Με την τήρηση των προβλεπόμενων κανονισμών, αρκεί μόνο η αντικατάσταση του καυστήρα, εργασία εύκολη και απλή που μπορεί να πραγματοποιηθεί ακόμα και κατά την διάρκεια του χειμώνα χωρίς να δημιουργούνται προβλήματα στα διαμερίσματα που εξυπηρετούνται.

Οι περιοδικοί ανεφοδιασμοί, οι δυσάρεστες οσμές και η εξοικονόμηση χώρου για την εγκατάσταση δεξαμενών αποθήκευσης αποτελούν πλέον παρελθόν καθώς η παροχή φυσικού αερίου είναι συνεχής ενώ δεν απαιτείται αποθήκευση του καυσίμου. Παράλληλα, απλοποιείται η χρήση και η διαχείριση αφού ο καταναλωτής έχει άμεση πληροφόρηση για την ποσότητα καυσίμου που έχει καταναλώσει.

Όσον αφορά στο κόστος μετατροπής των συσκευών είναι χαμηλότερο από αυτό των υπόλοιπων εναλλακτικών καυσίμων καθώς απαιτείται μόνο η αντικατάσταση του καυστήρα.

Κίνητρα προς τους καταναλωτές όπως τα δωρεάν τέλη σύνδεσης και η χρηματοδότηση εσωτερικής εγκατάστασης καθιστούν ακόμη πιο οικονομικό το φυσικό αέριο.

Επιπλέον το φυσικό αέριο κοστίζει λιγότερο σε σχέση με τις ανταγωνιστικές μορφές ενέργειας και διακρίνεται για την υψηλή ενεργειακή του απόδοση και για τις περιορισμένες επιπτώσεις στο περιβάλλον, αφού η καύση του δεν αφήνει ίχνη και υπολείμματα, ούτε παράγει ενώσεις θείου που συνιστούν μία από τις σημαντικότερες αιτίες ρύπανσης.

ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΘΕΡΜΑΝΣΗ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ

Με την αυτόνομη θέρμανση εξασφαλίζεται οικονομία και ελευ-

θερία, πλεονεκτήματα που γίνονται πιο εμφανή με τη χρήση του φυσικού αερίου.

Η επιλογή μιας αυτόνομης εγκατάστασης με τη χρήση φυσικού αερίου επιτρέπει την εγκατάσταση λεβήτων που συνδυάζουν τη θέρμανση με την παραγωγή ζεστού νερού στις αναγκαίες ποσότητες διαθέτοντας ελάχιστο χώρο.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΩΡΕΑΝ ΤΕΛΗ ΣΥΝΔΕΣΗΣ

Από τα μέσα Σεπτεμβρίου, οι ΕΠΑ προσφέρουν χρηματοδότηση για τη μετατροπή της εσωτερικής τους εγκατάστασης για κεντρική ή αυτόνομη σύνδεση, ανεξαρτήτως ισχύος. Το ποσό χρηματοδότησης μπορεί να ανέλθει ακόμη και στο ποσό των €12.300 για κεντρικές θερμάνσεις, ενώ ιδιαίτερα ευνοϊκή είναι η περίοδος που προβλέπει το πρόγραμμα για την αποπληρωμή του χρηματοδοτούμενου ποσού, που είναι 2 ή 3 έτη ανάλογα την περίπτωση. Η προσφορά ισχύει για υπογραφή σύμβασης σύνδεσης και παροχής φυσικού αερίου μέχρι και τις 31 Οκτωβρίου 2016. Παράλληλα, νοικοκυριά κι επαγγελματίες κερδίζουν στο κόστος σύνδεσης με το δίκτυο φυσικού αερίου, καθώς η εταιρεία προχωρά σε εκπτώσεις που ξεκινούν από το 50% και μπορεί να φτάσουν ως την πλήρη απαλλαγή του πελάτη από το συγκεκριμένο κόστος. Δικαίωμα χρήσης αυτής της προσφοράς έχουν όσοι καταναλωτές υπογράψουν σύμβαση σύνδεσης και παροχής φυσικού αερίου μέχρι και τις 18 Νοεμβρίου 2016.

Επενδύσεις 1 δισ. ευρώ από τα ΕΛ.ΠΕ. στην πενταετία

Την υλοποίηση επενδυτικού προγράμματος συνολικού ύψους 750 εκατ. ευρώ έως 1 δισ. ευρώ από τον Όμιλο Ελληνικά Πετρέλαια (ΕΛ.ΠΕ.) για την επόμενη πενταετία ανακοίνωσε ο πρόεδρος των ΕΛ.ΠΕ. Ευστάθιος Τσοτοσρός κατά την ομιλία του στο 21ο Εθνικό Συνέδριο του Ινστιτούτου Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης (IENE), με θέμα «Επενδύοντας στην ενέργεια, σε ένα ασταθές οικονομικό και γεωπολιτικό περιβάλλον».

Όπως χαρακτηριστικά ανέφερε ο κ. Τσοτοσρός, η σημαντική κερδοφορία του ομίλου με EBITDA 758 εκατ. ευρώ το 2015 θα συνεχιστεί και το 2016, με πρόβλεψη για κέρδη έως 700 εκατ. ευρώ, παρά τα χαμηλά διεθνή περιθώρια και τις δυσμενείς συνθήκες στην εγχώρια αγορά.

Στην ομιλία του ο πρόεδρος του Ομίλου ΕΛ.ΠΕ. αναφέρθηκε στο αρνητικό οικονομικό περιβάλλον και στις ραγδαίες αλλαγές που συντελούνται διεθνώς, στη γεωπολιτική αστάθεια, ιδιαίτερα στην πε-

ριοχή της ΝΑ Ευρώπης, αλλά και στον ενεργειακό μετασχηματισμό και στη μετα-πετρελαϊκή εποχή.

«Ο όμιλος υλοποίησε ένα ευρύ επενδυτικό πρόγραμμα εκσυγχρονισμού των διυλιστηρίων Ελευσίνας και Θεσσαλονίκης και βελτίωσης της απόδοσης του διυλιστηρίου Ασπροπύργου, που ανέρχεται στο ύψος των 2,5 δισ. ευρώ περίπου, το οποίο του εξασφάλισε την ανταγωνιστική παρουσία την περίοδο που διανύουμε» δήλωσε ο πρόεδρος της εταιρείας.

Αναλύοντας τη στρατηγική του ομίλου για την περίοδο 2016-2021, ο κ. Τσοτοσρός έθεσε ως βασικούς στόχους:

- Την παραμονή των διυλιστηρίων στο 25% των πρώτων μονάδων του ανταγωνισμού, με συνεχείς παρεμβάσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και ενσωμάτωσης νέων τεχνολογιών και τεχνογνωσίας, για τις οποίες θα δαπανηθούν 400 εκατ. ευρώ.
- Την αναμόρφωση της εμπορικής πολιτικής με στόχο τη διεύρυνση της παρουσίας του ομίλου και στην εσωτερική, αλλά κύρια στην εξαγωγική αγορά πετρελαιοειδών, όπου εκτιμάται ότι θα κα-

τευθύνεται περίπου το 70% της παραγωγής. Ταυτόχρονα, διερευνάται συστηματικά και η είσοδος σε νέες αγορές.

• Την υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος διεύρυνσης της παρουσίας, αλλά και μετασχηματισμού των μορφών και της επιχειρησιακής δράσης των μονάδων πώλησης, καθώς μέχρι το 2030 τα κέρδη εκτός προϊόντων πετρελαιοειδών (NFR) θα αποτελούν το 50% των συνολικών κερδών των πρατηρίων καυσίμων, σύμφωνα με εκτιμήσεις.

• Τον σχεδιασμό των επενδυτικών δράσεων και του προσδιορισμού των μεσοπρόθεσμων στόχων για αυξημένη συμμετοχή στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ), στην ηλεκτρική ενέργεια και στο φυσικό αέριο, όπου ήδη τα ΕΛ.ΠΕ. έχουν σημαντική παρουσία.

• Την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδιασμού αναφορικά με την έρευνα και παραγωγή υδρογονανθράκων, για τη συμμετοχή και την εκμετάλλευση επιχειρηματικών ευκαιριών σε συνεργασία με κορυφαίους διεθνείς εξειδικευμένους ομίλους.

Καταλήγοντας στην ομιλία του στο IENE, ο κ. Τσοτοσρός εμφανίστηκε αισιόδοξος για την μελλοντική πορεία του Ομίλου ΕΛ.ΠΕ., υπό την προϋπόθεση ότι θα συνεχιστεί απαρέγκλιτα η επιχειρηματική δράση στην κατεύθυνση της εξωστρέφειας, της διαρκούς ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας, της τεχνολογίας και της τεχνογνωσίας και της έγκαιρης και αποτελεσματικής προσαρμογής στον συντελούμενο ενεργειακό μετασχηματισμό της Ε.Ε., στο πλαίσιο της βιώσιμης οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης με επίκεντρο τον άνθρωπο και την προστασία του περιβάλλοντος.

Τι είπε ο πρόεδρος των ΕΛ.ΠΕ. Ευστάθιος Τσοτοσρός για την αγορά και τις επενδύσεις στο συνέδριο του IENE.

Υποχρεωτικοί οι θερμοδομετρητές σε πολυκατοικίες με κεντρική θέρμανση

ΝΕΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ ΣΕ ΚΤΙΡΙΑ

Ο νομός 4342 (ΦΕΚ 143Α 19/11/15) ενσωματώνει στο Ελληνικό δίκαιο την οδηγία 2012/27/ΕΕ που αφορά την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων.

Μέσα στο πλαίσιο μέτρων για την προώθηση της εξοικονόμησης ενέργειας προβλέπεται υποχρεωτικά και η μέτρηση της πραγματικής κατανάλωσης ενέργειας θέρμανσης ή ψύξης (άρθρο 11 παρ. 4,5).

Συγκεκριμένα ο νομός επιβάλλει σε όλα τα κτίρια που η θέρμανση παρέχεται από κεντρικό λέβητα, να τοποθετηθούν συσκευές μέτρησης (θερμιδομετρητές) για τη μέτρηση της πραγματικής κατανάλωσης ενέργειας θέρμανσης και την κατανομή της δαπάνης ανάμεσα στα διαμερίσματα.

Οι θερμοδομετρητές, ανάλογα με τη διάταξη των σωληνώσεων θέρμανσης του κτιρίου, μπορεί να είναι ατομικοί ανά διαμέρισμα (για κτίρια με αυτόνομη θέρμανση) ή ανά σώμα καλοριφέρ (για κτίρια χωρίς αυτόνομη θέρμανση).

Για τις πολυκατοικίες που δεν έχουν αυτονομία οι θερμοδομετρητές μπορούν να συνδυαστούν με θερμοστατικούς διακόπτες σε κάθε σώμα καλοριφέρ και να αναβαθμιστεί η κεντρική θέρμανση σε αυτόνομη θέρμανση.

Οι θερμοδομετρητές που θα τοποθετηθούν θα πρέπει να έχουν όλα τα απαιτούμενα πιστοποιητικά και να πληρούν όλες τις απαιτούμενες προδιαγραφές της ΕΕ. και θα πρέπει να τοποθετηθούν έως 31/12/2016 σε όλα τα κτίρια με κεντρική θέρμανση.

Η μέτρηση της πραγματικής κατανάλωσης και η κατανομή των δα-

πανών θέρμανσης ανάμεσα στα διαμερίσματα είναι μια εργασία που απαιτεί γνώση, εμπειρία, εξειδίκευση, επιμέλεια και τεχνογνωσία από την εταιρεία που θα την αναλάβει. Η εταιρεία που θα αναλάβει τη τοποθέτηση, τη μέτρηση και την κατανομή δαπανών θέρμανσης πρέπει να εξασφαλίζει και να εγγυάται για:

- Την ορθή τοποθέτηση των θερμοδομετρητών σύμφωνα με τις απαιτούμενες προδιαγραφές και οδηγίες του κατασκευαστή και της ΕΕ
- Τον έλεγχο καλής λειτουργίας των θερμοδομετρητών, την άμεση διαπίστωση τυχόν βλαβών και την άμεση ενημέρωση του διαμερίσματος και του διαχειριστή του κτιρίου για τυχόν βλάβες και την ταχυστά αποκατάσταση της βλάβης.
- Την αδιάβλητη και ταυτόχρονη συλλογή μετρήσεων από όλους τους θερμοδομετρητές του κτιρίου σε οποιοδήποτε χρόνο απαιτηθεί.
- Τον επιμερισμό των δαπανών με ατομικό λογαριασμό για κάθε διαμέρισμα που θα περιλαμβάνει ανάλυση για την ενέργεια που κατανάλωσε

το διαμέρισμα αλλά και πληροφορίες για τη συνολική κατανάλωση του κτιρίου.

Η ENERGY CYCLE πρωτοπόρος εταιρεία στο τομέα της μέτρησης και κατανομής δαπανών θέρμανσης και ψύξης έχει εφαρμόσει από το 2002 σε περισσότερα από 1.500 κτίρια και παραπάνω από 16.000 διαμερίσματα τη θερμοδομέτρηση σύμφωνα με τις οδηγίες και προδιαγραφές της ΕΕ που ισχύουν και στη χώρα μας από 19/11/2015.

«Η μέτρηση της πραγματικής κατανάλωσης και η κατανομή των δαπανών θέρμανσης είναι μια εργασία που απαιτεί γνώση, εμπειρία, εξειδίκευση, επιμέλεια και τεχνογνωσία από την εταιρεία που θα την αναλάβει».

Η «ηλεκτρική» καρέκλα της ενέργειας

Αλλάζουν οι ισορροπίες στην αγορά μετά τη δυναμική είσοδο ανεξάρτητων προμηθευτών στη λιανική. Τα μερίδια ανά προμηθευτή τον προηγούμενο μήνα, οι κατηγορίες «παικτών», οι εξελίξεις στη ζήτηση και τα μερίδια στην παραγωγή.

Ο ανταγωνισμός ξαναμοιράζει την τράπουλα στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, ειδικά στη συγκεκριμένη συγκυρία, που όλοι ψάχνουν το φθηνότερο και προσηπαθούν να εξοικονομήσουν χρήματα κόβοντας με κάθε τρόπο από τα μεγάλα κονδύλια του προϋπολογισμού τους.

Η συνεχιζόμενη μείωση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας και η άνοδος των μεριδίων των ανεξάρτητων προμηθευτών, με αντίστοιχη μείωση των μεριδίων της ΔΕΗ, αποτελούν τα κύρια χαρακτηριστικά της αγοράς που σταδιακά διαμορφώνουν το νέο τοπίο.

Ειδικότερα, με βάση τα στοιχεία του Λειτουργού της Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΛΑΓΗΕ) για τον Σεπτέμβριο, η ζήτηση ηλεκτρικού στο ηπειρωτικό -διασυνδεδεμένο- σύστημα μειώθηκε κατά 4,48% έναντι του ίδιου μήνα του 2015, ενώ το εννεάμηνο η πτώση διαμορφώθηκε σε 2,34%.

Τον ίδιο μήνα, το μερίδιο της ΔΕΗ ανήλθε σε 88,07%, μειωμένο κατά περίπου 2% έναντι του Αυγούστου, και των ανεξάρτητων παραγωγών σε 11,73%, με την Ήρων (ΤΕΡΝΑ) να έχει την πρώτη θέση μεταξύ τους με 3,14% και την Protergia (Μυτιληναίος) να μειώνει συνεχώς τη διαφορά από την πρώτη, με 2,98%.

Στην αγορά λιανικής, από την ανάλυση των μεριδίων και των χαρακτηριστικών των εταιρειών που δραστηριοποιούνται σε αυτήν, πέραν της ΔΕΗ, διαμορφώνονται τρεις βασικές κατηγορίες παικτών.

Η πρώτη περιλαμβάνει εταιρείες που εκτός από προμηθευτές είναι και παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας, με έλεγχο ή συμμετοχή σε εργοστάσια φυσικού αερίου, δηλαδή Ήρων (ΤΕΡΝΑ), Protergia (Μυτιληναίος), Elpedison (ΕΛ.Π.Ε. - Edison - ΕΛΛΑΚΤΩΡ). Οι τρεις αυτές εταιρείες, με τα πλεονεκτήματα που τους προσφέρει η συμμετοχή στην ημερήσια αγορά ως παραγωγών, μπορούν να ασκούν επιθετική εμπορική πολιτική, με αποτέλεσμα το μερίδιό

τους τον περασμένο μήνα να διαμορφωθεί σε 8,64%.

Το κυριότερο πλεονέκτημα των προμηθευτών που είναι και παραγωγοί, σύμφωνα με πρόσφατες δηλώσεις του Ευάγγελου Μυτιληναίου, είναι ότι η ίδια η αγορά τους διασφαλίζει από τις διακυμάνσεις στις τιμές του φυσικού αερίου. Με τυχόν άνοδο της τιμής του, μπορεί να έχουν μειωμένα κέρδη από την εμπορία, αλλά μέσω της ημερήσιας αγοράς στην οποία πωλούν την παραγωγή αυξάνουν τα έσοδα.

Στη δεύτερη κατηγορία είναι οι αμιγώς εταιρείες προμήθειας, που δεν παράγουν ηλεκτρική ενέργεια, αν και ορισμένες από αυτές προβαίνουν σε εισαγωγές ή ελέγχουν αμέσως ή εμμέσως μονάδες ΑΠΕ. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν πέντε εταιρείες (NRG, Voltera, Watt&Volt, Green, Novaera), με συνολικό μερίδιο 2,85%.

Τέλος, στην τρίτη κατηγορία ανήκουν θυγατρικές ΔΕΚΟ ή μεγάλων καταναλωτών, οι οποίες δραστηριοποιούνται κυρίως στην τροφοδοσία των δικών τους σημείων κατανάλωσης (καταστημάτων, παραγωγικών μονάδων). Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι εταιρείες προμήθειας του ΟΤΕ, των ΕΛΤΑ και οι δύο θυγατρικές της ΤΙΤΑΝ, ΤΙΤΑΝ και Ιντερμπετόν, με συνολικό μερίδιο 0,24%.

Σε ό,τι αφορά τη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας, όπως προαναφέρθηκε, τον Σεπτέμβριο συνεχίστηκε η πτώση με -4,48% έναντι του Σεπτεμβρίου του 2015, ενώ εννεάμηνο με εννεάμηνο η πτώση είναι 2,34%. Η υψηλότερη μείωση καταγράφεται στη χαμηλή τάση (νοικοκυριά, μικρές επιχειρήσεις), με 11,59% τον Σεπτέμβριο και 7,32% το εννεάμηνο. Αντίθετα, άνοδος καταγράφεται στη μέση και υψηλή τάση, σε ποσοστά 7,95% και 14,61% τον Σεπτέμβριο και 6,52% και 9,64% το εννεάμηνο.

Από τα οχήματα που συμμετέχουν στην αγορά παραγωγής, η ΔΕΗ τον Σεπτέμβριο είχε ποσοστό 60,18%, οι μονάδες του Ομίλου Μυτιληναίου το 10,49% (Κόρινθος Power 2,94%, Αλουμίνιο 2,95%, Protergia 4,6%), η Elpedison το 5,26%, η Ήρων το 3,41% και οι ΑΠΕ το 20,67%.

ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΘΕΡΜΑΝΣΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΕΩΣ ΚΑΙ 40%

ΚΤΙΡΙΑ ΜΕ ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΘΕΡΜΑΝΣΗ

**ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΗΣΤΕ
ΤΗΝ ΩΡΟΜΕΤΡΗΣΗ
ΜΕ ΘΕΡΜΙΔΟΜΕΤΡΗΣΗ**

SIEMENS

- Μέτρηση ενέργειας (KWh) και όχι ωρών
- Δίκαιη και αξιόπιστη κατανομή δαπανών
- Εξοικονόμηση ενέργειας
- Γρήγορη και εύκολη τοποθέτηση

**energy
Cycle**

Εξουσιοδοτημένος συνεργάτης
της SIEMENS για το Siemens SET

www.energycycle.gr

ΚΤΙΡΙΑ ΧΩΡΙΣ ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΘΕΡΜΑΝΣΗ

**ΑΠΟΚΤΗΣΤΕ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ
ΑΠΛΑ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΑ
ΧΩΡΙΣ ΜΕΡΕΜΕΤΙΑ**

Siemens SET

- Αυτονομία, άνεση και οικονομία (έως και 40%)
- Δίκαιη και αξιόπιστη κατανομή δαπανών θέρμανσης
- Συμβατό με όλα τα καύσιμα (φυσικό αέριο, πετρέλαιο)
- Ασύρματη συλλογή μετρήσεων

**τηλεφωνήστε
για ενημέρωση
210 5053041
210 5057017**

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Πετρούπολεως 85, Ίλιον, • τηλ. 210 50 53 041
fax: 210 5053049 e-mail: info@energycycle.gr

ΠΕΣ ΤΟ Μ' ΕΝΑ ΤWEEET

...και βγάλε τον πραγματικό εαυτό σου.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ

Με το τέλος της ασουδοσίας για τους καναλάρχες να αποτελεί τον πυρήνα του κυβερνητικού αφηγήματος, ήρθε το ΣτΕ και έκρινε αντισυνταγματικό τον νόμο Παππά για την αδειοδότηση των καναλιών. Το συμπέρασμα είναι ξεκάθαρο.

Ηγουμενίτζα
@Sampsonius_

Αυτο το θα "σας ταραξουμε στη νομιμοτητα" μηπως να το κανουν λιγο πιο οργανωμενα;

Για μία ακόμη φορά η κυβέρνηση επιχείρησε να κάνει κάτι σωστό, τη ρύθμιση του τηλεοπτικού τοπίου, με τρόπο όμως πρόχειρο και με βασικό στόχο την προς όφελός της αλλαγή του συσχετισμού δυνάμεων. Προσπάθησε να διορθώσει το λάθος με λάθος, το αντισυνταγματικό καθεστώς με αντισυνταγματικό νόμο, και η κατάσταση της γύρισε μπουμέρανγκ.

Είναι ένα στοιχείο, πάντως, το γεγονός ότι οι δικαστές του ΣτΕ φάνηκε να αντιδρούν στη συντονισμένη πίεση, πότε με το μαστίγιο και πότε με το καρότο, που δέχτηκαν από πλευράς κυβέρνησης. Και αυτό δεν είναι τυφλή Δικαιοσύνη αλλά πολιτική πράξη.

Αδελφός Μουζούνης
@brothermouzonis8

Προσπαθεί ο λαουτζίκος να σηκώσει κεφάλι και το κωλοσυνταγμα δεν τον αφήνει.

Σε κάθε περίπτωση,

George Papan
@PapanGeorge

Αυτό το βράδυ είναι δύσκολο για τον Παππά και για τους μετόχους του Μέγκα που τώρα θα πρέπει να το κλείσουν μόνοι τους. :)

Μετά το αρχικό σοκ η κυβέρνηση βγήκε γρήγορα στην αντεπίθεση, σε μια αντίδραση που χαρακτηρίστηκε από ψυχραιμία και νηφαλιότητα.

Παύλος Πολάκης
10 hrs · @

Οι κυβερνήσεις δεν πέφτουν με δικαστικά προξικοτήματα. Όπως και με το δώδεμο των εργαζομένων που έβγαλε το ΣΤΕ παράνομο και ψηφίσαμε άλλο νόμο που το επικτείνουμε σε όλο το δημόσιο τομέα, όπως με το Γιαννοπουλο που τον ζαναγύρισαν στο Κεελίτνο και τον ζανα δώδεμα. ΕΤΣΙ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΚΑΙ ΜΕ ΤΑ ΚΑΝΑΛΙΑ. Εμεις ΔΕ ΘΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΠΙΣΩ

Τον τόνο είχε δώσει πρώτη με δήλωσή της η κυβερνητική εκπρόσωπος Όλγα Γεροβασίλη.

X-risa
@X_risag

το караβани ξέφυγε

Μετά τη δήλωση Γεροβασίλη, πάντως, μπερδευτήκαμε λίγο όσον αφορά το τι ακριβώς είχε αποφασίσει το ΣτΕ.

Chris Tsirak
@tsiras25

Γενική απεργία αύριο τα τριχονα όλης της χώρας, μετά την απόφαση του ΣΤΕ να κλείσει τους παιδικούς τους! #τηλεοπτικές_αδειες

Στην πραγματικότητα, αυτό που έγινε ήταν πως...

Linita
@linita

Η Γεροβασίλη επανέλαβε, εμμέσως πλην σαφώς, το "δε ξερω αν καταλαβατε οτι ψηφισατε εναντια στη εισηγηση μας" #ΣΤΕ

Και πάλι καλά να λέμε που συγκρατήθηκε η κυβερνητική εκπρόσωπος, δεν το είχε σε τίποτα να ανακοινώσει την κατάργηση του ΣτΕ.

Vasiliki Siouti
@vassioiti

Πούλησαν το 60% και σχεδόν τους μισούς τους συντρόφους για να φέρουν νέο μνημόνιο και κατηγορούν το ΣτΕ που έβγαλε τα μνημόνια συνταγματικά;

Ναι, γιατί όχι;

Lefteris Moissiadis
@Moissiadis

Θυμήθηκε η Γεροβασίλη τα μνημόνια. Εσύ τι υπέγραψες μαντάμ; Αυτόγραφα; #τηλεοπτικές_αδειες #ΣΤΕ

@Vassioiti

Για να είμαστε δίκαιοι, πάντως,

ΨΟΦΟΣ Βουλγαρίας
@MakeMyDayPunk_

Κάνετε ένα λάθος όταν λέτε ότι η Γεροβασίλη την έπεσε στο ΣτΕ. Ο Τσίπρας κ ο Παππάς της έδωσαν την ανακοίνωση κ αυτή απλά την διάβασε.

Η μεγάλη, εμπνευσμένη από τα καλύτερα του Νίκου Ξανθόπουλου και της Μάρθας Βούρτση, στιγμή του ποιήματος τόσο της Γεροβασίλη όσο και του Πολάκη ήταν η αναφορά στα 15.000 παιδιά και 4.000 γιατροί στα νοσοκομεία εξαρτώνται από έναν νόμο για τηλ. #adeies

ThePressProject
@ThePressProject

Το μεγάλο πρόβλημα της χώρας πάντως είναι το ότι 15.000 παιδιά και 4.000 γιατροί στα νοσοκομεία εξαρτώνται από έναν νόμο για τηλ. #adeies

Ξεκαθαρίζοντας τα πράγματα,

Antonis Panoutsos
@antonpanou

Η λογική Γεροβασίλη και Πολάκη είναι ότι ο σκοπός για τον οποίο παίρνει τα λεφτά η κυβέρνηση κάνει τον νόμο συνταγματικό ή όχι.

Ακόμα πιο ξεκάθαρα,

ΤροΛΟΛ
@InVive

@antonpanou ο οποίος σκοπός έχει αποφασιστεί εν των υστέρων ακριβώς για να μπορούν να τον επικαλεστούν σε αυτήν την περίπτωση.

Μετά την απόφαση του ΣτΕ υπήρξε αντικυβερνητική πανσρατιά.

Γιώργος Ντόπουλος
@nyx

Και η ΕΡΤ ενάντια στην κυβέρνηση. Δεν εξηγείται αλλιώς πως έχουν παίξει 3 φορές τις δηλώσεις της Γεροβασίλη σε μισή ώρα. #ΣΤΕ

Επιβεβαιώνεται πλήρως πλέον πως...

Anastasios Telloglou
@telloglou

"Είμαστε κάθε λέξη του συντάγματος"

... με μια μικρή προσθήκη:

Dionisis
@Dimakris01

"Είμαστε κάθε λέξη του Συντάγματος αλλά δεν ξέρουμε τί γράφει"

@Mikis

Το κυβερνητικό ποίημα, που συνοδεύτηκε από εξαγγελία νέας νομοθετικής ρύθμισης από πλευράς κυβέρνησης για τις τηλεοπτικές άδειες, έφερε την οργισμένη αντίδραση ανθρώπων που κάτι παραπάνω ξέρουν επί του θέματος από τους κοινούς θνητούς.

Evangelos Venizelos
@EvVenizelos

Η δήλωση που διάβασε η κυβερνητική εκπρόσωπος, συνιστά επίσημη αναγγελία κατάλυσης του Συντάγματος evenizelos.gr/410-

Nikolas Leontopoulos
@boubis

... είτε ο άνθρωπος που πρώτος νομοθέτησε την πατέντα εξουδετέρωσης των αποφάσεων του ΣτΕ (Μαί, Αχελώος κλπ) Πόσο θράσος.

Συνεπώς, υπάρχει ήδη το know how πάνω στο οποίο θα πατήσει η κυβέρνηση.

Το βασικό συμπέρασμα από την υπόθεση, λοιπόν, είναι το εξής:

Ένας Γιώργος
@ggirinlaris

Γενικά, ήταν μία εβδομάδα στην οποία πηγαίναμε από παραλήρημα σε παραλήρημα, με την αρχή να κάνει το αντικομμουνιστικό του Άδωνη Γεωργιάδη σε ομιλία του στη Χίο.

Όπως τόνισε στην ομιλία του: «[...] Πουθενά στον κόσμο η Αριστερά, η κομμουνιστική Αριστερά δεν μιλάμε για τη Σοσιαλδημοκρατία, δεν έχει ταιριάζει με τη Δημοκρατία. Η κομμουνιστική Αριστερά, και

ο ΣΥΡΙΖΑ είναι διάπλαση του ΚΚΕ και αυτοί οι άνθρωποι είναι κομμουνιστές, όπου κυβέρνησε κυβέρνησε με ολοκληρωτισμό. [...] Αν πας Ρουμανία, Βουλγαρία, Λετονία, Εσθονία, Τσεχία, Ουγγαρία και πεις είσαι κομμουνιστής σε βάζουν φυλακή. Στην Ελλάδα όμως μόνο αν είσαι αριστερός είσαι καλός. Αα, ο λαός δεν ξεχνά τι σημαίνει Δεξιά κτλ».

Μια πρώτη σημείωση είναι πως σε Βουλγαρία, Λετονία, Τσεχία, Εσθονία, Λετονία, Ρουμανία υπάρχουν κανονικά και με τον νόμο κομμουνιστικά κόμματα. Άρα κάπως δύσκολο να σε βάλουν φυλακή αν δηλώσεις κομμουνιστής. Από κει και πέρα, ήταν σαφές—και στον ομιλούντα—ότι αυτό που θα έμενε από τη συγκεκριμένη ομιλία ήταν πως... στον υπόλοιπο κόσμο τους κομμουνιστές τους βάζουν φυλακή.

Ο εκπρόσωπος της ΝΔ Γιώργος Κουμουτσάκος χαρακτήρισε λάθος τη συγκεκριμένη δήλωση Γεωργιάδη και στη συνέχεια έγινε στόχος σοσιαλμιντιακής επίθεσης από... φανατικούς Αδωνικούς. Ίδού μια τραβηγμένη ερμηνεία του τι έγινε.

Αντιπρόεδρος Α'
@nikosalepis

Στη φιλοευρωπαϊκή ΝΔ οπαδοί του αντιπροέδρου κάνουν bullying στον εκπρόσωπο τύπου επειδή θεωρεί λάθος να μπαίνουν φυλακή οι κομμουνιστές.

Τελικά, ο συναγερμός έληξε με την παρακάτω σιχομυθία στο Twitter:

Άδωνης Γεωργιάδης
@AdonisGeorgiadi

Παρακαλώ πολύ τους όποιους διαδικτυακούς μου φίλους, δεν θελω να διαβάζω σχόλια κατά του φίλου μου @Gkoumoutsakos αντίπαλος είναι ο Σύριζα

Giorgos Koumoutsakos
@Gkoumoutsakos

Αγαπητέ @AdonisGeorgiadi Όχι μόνον φίλος αλλά και εκπρόσωπος τύπου του Κόμματος κ.Αντιπρόεδρε.

Support Wallonia
@Kommatskylos

@Gkoumoutsakos @AdonisGeorgiadi ρε σεις πάτε καλά; Μέσω twitter τα συζητάτε; Σάμπως να μην θέλετε να πέσει ο Τσίπρας.

Michael Sidropoulos
@Sidropoulos_gr

@Gkoumoutsakos @AdonisGeorgiadi Αυτός σας αποκαλεί φίλο κι εσεις πλακώσατε τις τυπικότητες? Κάτι δεν πάει καλά εκεί μέσα.

Άδωνης Γεωργιάδης
@AdonisGeorgiadi

@Gkoumoutsakos προφανώς αλλά το φίλος το θεώρησα σημαντικότερο του Εκπροσώπου. Όλα καλά Γιώργο μου λήξις συναγερμού.

Λήξις συναγερμού, λοιπόν. Δηλαδή κάτι μεταξύ αποδοχής της επίσημης αντίδρασης του κόμματος στα λεγόμενά του και επίδειξης ισχύος, εφόσον δίνεται το σύνθημα για λήξη της επίθεσης.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011 Η ΠΑΡΕΛΑΣΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΓΙΝΕ

Πρώτη πρόβα εξουσίας για τον ΣΥΡΙΖΑ.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΤΗΣ

Όταν στις 15 Νοεμβρίου 2011 η Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης ανακοίνωνε τον σχηματισμό της δικογραφίας σε βάρος 17 ατόμων για τα επεισόδια τα οποία είχαν οδηγήσει στην αταξίωση της παρέλασης, στο πολιτικό ημερολόγιο είχαν ήδη περάσει «αιώνες» πολιτικού χρόνου από την 28η Οκτωβρίου, οπότε η εισαγγελέας υπηρεσίας Θεσσαλονίκης είχε παραγγείλει προκαταρκτική εξέταση. Ο Γιώργος Παπανδρέου ήταν ήδη παρελθόν από τις 11 Νοεμβρίου – όλοι είχε πάρει ψήφο εμπιστοσύνης – και η χώρα έπαινε σε κυβέρνηση συνασπισμού, που έδινε την ίδια περίπτωση συγκρότηση στην εξουσία μέχρι την νίκη του ΣΥΡΙΖΑ τον Ιανουάριο του 2015.

Από τα 17 άτομα που ταυτοποιήθηκαν αστυνομία ότι συσχετίστηκαν στα επεισόδια, τα 11 ήταν από τον χώρο του ΣΥΡΙΖΑ και της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, 2 μέλη της κίνησης Αντινεοταξίτες, που ανήκει στον ακροδεξιό χώρο, και 4 οπαδοί του Ηρακλή. Αυτό επιβεβαίωσε άτυπα τη φημολογία ότι ο πρώτος που στις 28 Οκτωβρίου 2011 γκρέισε τα κιγκλιδάτα, αποτέλεσε να πουν οι διαδηλωτές στον χώρο της παρέλασης και να προκαλέσουν τη αταξίωσή της, ήταν ο τότε βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ Τάσος Κουράκης, ο οποίος στην πρώτη κυβέρνηση Τσίπρα διατέλεσε υφυπουργός Παιδείας. Το ότι υπήρχε ανάμεσα του ΣΥΡΙΖΑ το είχε πει εκείνη την ημέρα η αστυνομία στην ανακοίνωσή της, στην οποία, χωρίς να δίνει ονόματα, έκανε λόγο για «οργανωμένες ομάδες από όντων που πρόσκεινται πολιτικά και οι λοιπές σε κοινωνικούς, αθλητικούς και εθνικιστικούς χώρους».

Παρά το γεγονός ότι την επόμενη ημέρα προτάχθηκαν και καταδικάστηκαν οι αποδοκιμασίες κατά του Προέδρου της Δημοκρατίας, το πολιτικό γεγονός της ημέρας ήταν – αλλά πέρασε στην αφάνεια – για λίγες ώρες πλήρης κατάλυση κάθε έννοια τάξης και κρα-

τικής εξουσίας στη Θεσσαλονίκη. Συγκεκριμένα:

Η πολιτική εξουσία, στο πρόσωπο του Προέδρου της Δημοκρατίας, είχε αναγκαστεί να αποχωρήσει από τον χώρο.

Ο στρατός αποσύρθηκε και δεν έκανε παρέλαση.

Η αστυνομία δήλωσε ότι ήταν επιλογή της να μην κάνει κάποια επιχείρηση, λέγοντας ότι «οι χώροι τέτοιων εκδηλώσεων, όπου γίνονται εθνικοί αγώνες και οι πεσόντες στο καθήκον, δεν μπορούν να αποτελούν πεδίο αστυνομικής επιχείρησης αποκατάστασης τάξης».

Το κρυφό σχέδιο

Θα μπορούσε να καταληφθεί η εξουσία εκείνη τη στιγμή; Σύμφωνα με την ανακοίνωση της αστυνομίας, υπήρχαν οργανωμένες ομάδες και υπήρχε και σχέδιο. «Από έσως μετά την άφιξη του Προέδρου της Δημοκρατίας, οι οργανωμένες αυτές ομάδες από όντων, λειτουργώντας αιφνιδιαστικά, απέρριψαν βίαια τα κιγκλιδάτα, απώθησαν τις αστυνομικές δυνάμεις και ετακινήθηκαν στο οδόστρωμα» αναφέρει η ανακοίνωση, στην οποία γίνεται λόγος για «χιλιάδες λαού» που ανταποκρίθηκαν στις «προσκλήσεις και προτροπές τους να καταλάβουν τον χώρο όπου θα πραγματοποιούνταν η παρέλαση των τριάντων».

Οι εκδηλώσεις διαρτυρίας στη Θεσσαλονίκη ήταν έργο μιας οργανωμένης πανελλαδικής διαρτυρίας με στόχο να αναδειχθεί το πρόβλημα που αποτελούσε για τη χώρα η κυβέρνηση Παπανδρέου. Όσο όνομα στη Θεσσαλονίκη ξεπέρασε αυτό το οποίο έγινε στις άλλες πόλεις για όποιον διαβάσει τις ανταποκρίσεις εκείνης της ημέρας. Στη Θεσσαλονίκη οι οργανωτές βρέθηκαν αγκαλιά με μια εξέλιξη που τους ξεπερνούσε, γιατί αναδείκνυε το αποδιορθωμένο κράτος και έθετε το ζήτημα της εξουσίας. Ήταν προφανές ότι η κυβέρνηση Παπανδρέου δεν είχε πλάνο να τη στηρίξουν – όχι μόνο πο-

λιτικούς αλλά ούτε καν τους κρατικούς της καταστολής –, όπως οι αντίπαλοί της δεν μπορούσαν να το αναλύσουν και να δράσουν ε βάσει αυτό.

Ο ΣΥΡΙΖΑ πρόσφερε πλήρη κάλυψη στις διαρτυρίες πανελλαδικά και ειδικά στη διαρτυρία της Θεσσαλονίκης, κάνοντας λόγο για «έναν περήφανο λαό που ήταν αντάξιος των καλύτερων αγωνιστικών παραδόσεων του λαού μας» και τον «καλύτερο φόρο τιμής» στην επέτειο, χωρίςάλιστα να αποδοκιμάσει σαφώς τα συνθήματα κατά του Προέδρου Παπούλια, τον οποίο οι διαδηλωτές είχαν χαρακτηρίσει «προδότη». «Ήθελαν να πει τέλος στον κατήφορο της χώρας» είπε τότε ο εκπρόσωπος Τύπου του κόμματος.

Φέτος, πέντε χρόνια αργότερα, τις ίδιες ημέρες, οι «53» του ΣΥΡΙΖΑ σε επίσημη τοποθέτησή τους μιλούν για έναν παρόμοιο κατήφορο και λένε ότι θέλουν «να κρατήσουν ζωτανή την κοινωνία και τη δημοκρατία λειτουργία της οικονομίας και της παραγωγής».

Στον πρώτο κατήφορο, στον οποίο οδηγούσε τη χώρα ο Γιώργος Παπανδρέου, είχε αναφερθεί ο Π. Σκουρλέτης, στον δεύτερο κατήφορο οδηγεί τη χώρα ο Αλέξης Τσίπρας αν αποκρύψει τον Π. Σκουρλέτη από το υπουργείο Ενέργειας.

Για την ιστορία, οι «17» της δικογραφίας της 15ης Νοεμβρίου 2011 δεν έχουν προσαχθεί σε δίκη, τουλάχιστον μέχρι στιγμής.

Μόνο υποθέσεις μπορούν να γίνουν κατά πόσο στις 28 Οκτωβρίου 2011 αυτοί που προκάλεσαν τη αταξίωση της παρέλασης στη Θεσσαλονίκη είχαν τη δυνατότητα να καταλάβουν την εξουσία. Βέβαιο είναι ότι η κυβέρνηση Παπανδρέου δεν είχε πλέον κανέναν πολιτικό ή καταστατικό πλάνο να τη στηρίξει και δύο εβδομάδες αργότερα έπεσε μετά πολλών επαίνων.

Tróπη 1 Νοεμβρίου, 2016
Athens Hilton Hotel

Γέφυρες από την εκπαίδευση στην απασχόληση

Το Ελληνο-Αμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο και η Επιτροπή Απασχόλησης στο πλαίσιο των δράσεων αναφορικά με το θεσμό της απασχόλησης, διοργανώνει την **Tróπη 1η Νοεμβρίου 2016** και ώρα **16:00** την εκδήλωση «**Γέφυρες από την εκπαίδευση στην απασχόληση**» στο ξενοδοχείο **Hilton Athens Hotel (Galaxy)**.

Στόχος της εκδήλωσης είναι η αποσαφήνιση και ανάδειξη της πρακτικής άσκησης, ως θεσμοθετημένο μέσο για την ταχύτερη ένταξη των νέων στην απασχόληση και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους.

Θεματικό Πλαίσιο

- Η αποσαφήνιση της έννοιας της πρακτικής άσκησης
- Η παρουσίαση του νομικού πλαισίου
- Η χρησιμότητα του θεσμού, τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους interns
- Η αναφορά των απαραίτητων δεξιοτήτων τόσο από την πλευρά της ζήτησης εταιριών, όσο και της απόκτησής τους από τους νέους
- Η παρουσίαση καλών πρακτικών και πρωτοβουλιών

Σκοπός της Εκδήλωσης

- Η κινητοποίηση των μεγάλων εταιριών
- Η παρακίνηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- Η διάχυση των καλών πρακτικών
- Η ενίσχυση των συνεργασιών ανάμεσα στην ακαδημαϊκή και επιχειρηματική κοινότητα

ΧΟΡΗΓΟΣ
OTE
ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ
Coca-Cola

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
FREE SUNDAY **Partners** **Capital.gr** **skywalker**

ΧΟΡΗΓΟΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ
AMERICAN-HELLENIC CHAMBER OF COMMERCE

Για περισσότερες πληροφορίες:
Σοφία Χαϊδόγιαννου | Τηλ.: 210 699.3559 (εσωτ. 23)
Email: s.xaidogiannou@institute.amcham.gr

Νέες συμφωνίες Eurobank - ΕΤαΕ για χρηματοδοτήσεις 230 εκατ. ευρώ

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤαΕ) και η Eurobank υπέγραψαν δύο συμφωνίες συνολικού ύψους 230 εκατ. ευρώ που βελτιώνουν την πρόσβαση στη χρηματοδότηση για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις της Ελλάδας. Οι συμφωνίες αυτές υποστηρίζονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ), βασικό πυλώνα του Επενδυτικού Σχεδίου για την Ευρώπη. Πρόκειται για το μεγαλύτερο ποσό που έχει επενδυθεί στην Ελλάδα μέχρι σήμερα, στο πλαίσιο του Επενδυτικού Σχεδίου για την Ευρώπη.

Η συμφωνία στο πλαίσιο του προγράμματος εγγυήσεων COSME θα επιτρέψει στη Eurobank να κατευθύνει κεφάλαια ύψους 130 εκατ. ευρώ σε πάνω από 1.000 μικρές επιχειρήσεις στην Ελλάδα, σε διάστημα τριών ετών. Το ΕΤαΕ, με τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, θα παράσχει στη Eurobank εγγυήσεις στο πλαίσιο του προγράμματος COSME, κάτι που θα δώσει τη δυνατότητα στην τράπεζα να μειώσει σημαντικά τις απαιτήσεις για παροχή εξασφαλίσεων.

Με τη συμφωνία στο πλαίσιο του προγράμματος InnovFin, η Eurobank θα κατευθύνει δάνεια και μισθώσεις με ευνοϊκούς όρους για καινοτόμες μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις για τα επόμενα δύο χρόνια. Η εγγύηση του ΕΤαΕ παρέχεται στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «EU InnovFin finance for Innovators», με την οικονομική υποστήριξη του «Ορίζοντα 2020», του προγράμματος της Ε.Ε. για την έρευνα και την καινοτομία.

Στο πλαίσιο της συμφωνίας, η στήριξη της Ε.Ε. για τις καινοτόμες επιχειρήσεις στην Ελλάδα αναμένεται να δημιουργήσει χαρτοφυλάκιο δανείων ύψους 100 εκατ. ευρώ. Επιπλέον,

το ΕΤαΕ υπέγραψε στο πλαίσιο του προγράμματος EaSI συμφωνία μικροπιστώσεων με τη Eurobank για τη στήριξη με 1,1 εκατ. ευρώ μικροδανειοληπτών της Αττικής που αντιμετωπίζουν προβλήματα πρόσβασης σε δανεισμό, μέσω ενός προϊόντος μικροπιστώσεων. Το πρόγραμμα EaSI Guarantee ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2015, χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το διαχειρίζεται το ΕΤαΕ.

Η Eurobank είναι η πρώτη ελληνική τράπεζα που συμμετέχει σε δύο πρωτοβουλίες του ΕΤαΕ, στα προγράμματα InnovFin και EaSI, οι οποίες είναι ενταγμένες στο Επενδυτικό Σχέδιο για την Ευρώπη και επικεντρώνονται στη στήριξη των καινοτόμων, πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, αναφέρονται πηγές από την τράπεζα.

Η συμμετοχή της Eurobank στο InnovFin και στο EaSI, σε συνδυασμό με τη συμφωνία που επίσης υπεγράφη και αφορά τη συμμετοχή της τράπεζας στο πρόγραμμα COSME –το οποίο επίσης εντάσσεται στο Επενδυτικό Σχέδιο για την Ευρώπη–, συνθέτουν ολοκληρωμένη πρόταση χρηματοδότησης για τις ελληνικές επιχειρήσεις, με ευκολότερη πρόσβαση και μειωμένες απαιτήσεις για την παροχή εξασφαλίσεων.

Το συνολικό ύψος των συμφωνιών (230 εκατ. ευρώ) που υπέγραψαν τη Δευτέρα 24 Οκτωβρίου 2016 η Eurobank και το ΕΤαΕ είναι το μεγαλύτερο ποσό που έχει επενδυθεί στην Ελλάδα στο πλαίσιο του Επενδυτικού Σχεδίου για την Ευρώπη. Οι νέες συμφωνίες της Eurobank με το ΕΤαΕ έρχονται να προστεθούν σε μια μακρά σειρά πρωτοβουλιών της τράπεζας για τη στήριξη των νέων και καινοτόμων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και την αντιμετώπιση της ανεργίας.

Μόνη η Chipita για τον Νίκα

Η Chipita A.E. και η Impala Invest B.V. έλυσαν τη συνεργασία τους στην επένδυση και τη χρηματοοικονομική αναδιάρθρωση της Π.Γ. Νίκας ΑΒΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η Chipita A.E. αναλαμβάνει εξολοκλήρου την υλοποίηση της επένδυσης και του πλάνου αναδιάρθρωσης της αλλαντοβιομηχανίας.

Η κοινή απόφαση ελήφθη κατόπιν της διαπίστωσης των διαφορετικών στρατηγικών επιλογών για το μέλλον της Νίκας και σε πνεύμα απόλυτης συνεννόησης, με τις σχέσεις των δύο εταιρειών να παραμένουν άριστες.

Κοινή εταιρεία ουστήνουν ΔΕΗ-CMEC

Σύμφωνα Στρατηγικής Συνεργασίας μεταξύ ΔΕΗ και CMEC υπεγράφη στο πλαίσιο των συζητήσεων υπό τον πρόεδρο και διευθύνοντα σύμβουλο της ΔΕΗ, κ. Μ. Παναγιωτάκη, και τον κ. Zhang Chun. Το σύμφωνο προβλέπει τη συνεργασία των δύο εταιρειών για την εξέταση δυνατοτήτων για την από κοινού ανάπτυξη projects, στην Ελλάδα και στις γειτονικές χώρες, στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από θερμικές και υδροηλεκτρικές μονάδες και από ΑΠΕ, τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων μονάδων, καθώς και κάθε άλλου project στο οποίο θα συμφωνήσουν από κοινού η ΔΕΗ και η CMEC.

Εξετάστηκε επίσης η πορεία υλοποίησης του Project Μελίτη. Και οι δύο πλευρές εξέφρασαν τη βούλησή τους για επίτευξη όλων των σχετικών διαδικασιών και συμφώνησαν ότι το project αυτό θα αποτελέσει το «πρότυπο και οδηγό» για τις περαιτέρω συνεργασίες τους.

Με την ευκαιρία αυτή ο πρόεδρος της CMEC, κ. Zhang Chun, δήλωσε ότι προτείνει την ίδρυση κοινής εταιρείας με τη ΔΕΗ για την ανάπτυξη των συνεργασιών τους. Ανακοίνωσε επίσης ότι στις προθέσεις της εταιρείας είναι η

πραγματοποίηση μεγάλης επένδυσης στην Ελλάδα για την κατασκευή μονάδας παραγωγής «έξυπνων μετρητών» σε συνεργασία με τη ΔΕΗ, για τη διάθεσή τους στην εγχώρια αλλά και στις ξένες αγορές.

Επίσης ανακοίνωσε ότι πολύ σύντομα η CMEC θα ανοίξει γραφείο της εταιρείας στην Αθήνα. Ο κ. Zhang Chun υπογράμμισε ότι η προωθούμενη συνεργασία βασίζεται στο ισχυρό brand name που διαθέτει η ΔΕΗ σε όλες τις χώρες της ευρύτερης περιοχής. Πρόσθεσε, δε, ότι η CMEC είναι ανοιχτή και σε συνεργασίες με ελληνικές κατασκευαστικές εταιρείες, κάτι που θα έχει πολλαπλές ευεργετικές επιδράσεις στην ελληνική οικονομία και την απασχόληση.

Από την πλευρά του, ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της ΔΕΗ, κ. Μ. Παναγιωτάκης, καλωσόρισε τις προτάσεις της κινεζικής εταιρείας, τις οποίες θεώρησε θετικές και που γι' αυτό μπορούν να συμβάλουν αποφασιστικά στην περαιτέρω συνεργασία των δύο εταιρειών. Όπως επισήμανε, σε μια φάση ραγδαίων αλλαγών και ανακατατάξεων στον τομέα της ενέργειας στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, συμβαδίζουν με τους στόχους της ΔΕΗ. Υπογράμμισε, δε, ότι η μέχρι τώρα ειλκρινής συνεργασία και αλληλοκατανόηση, στο φόντο της επίσκεψης του πρωθυπουργού στην Κίνα, αποτελεί πολύ θετική παρακαταθήκη και εγγύηση για το μέλλον της συνεργασίας των δύο εταιρειών.

Housemarket (IKEA): Πού θα πάνε τα 40 εκατ. ευρώ του ομολογιακού

Το χρονοδιάγραμμα και τη χρήση των κεφαλαίων που αντλήθηκαν από την έκδοση του κοινού ομολογιακού δανείου, ύψους 40 εκατ. ευρώ, ανακοίνωσε η Housemarket. Ειδικότερα, η Housemarket, μέλος του Ομίλου Fourlis, αναφορικά με την έκδοση του κοινού ομολογιακού δανείου έως 40 εκατ. ευρώ, η οποία διενεργήθηκε με Δημόσια Προσφορά στην Ελλάδα με καταβολή μετρητών την περίοδο από 28 έως 30 Σεπτεμβρίου 2016, ενημερώνει ότι προέκυψαν τα ακόλουθα:

1. Το οριστικό ύψος των αντληθέντων κεφαλαίων από την έκδοση του Κοινού Ομολογιακού Δανείου ανήλθε σε 40.000.000 ευρώ.
2. Σύμφωνα με το υπ' αριθ. 364/04.10.2016 Πρακτικό του Δ.Σ. της εταιρείας, εγκρίθηκε και επικυρώθηκε την ανωτέρω ημερομηνία η κάλυψη της έκδοσης του Κοινού Ομολογιακού Δανείου.
3. Οι τελικές δαπάνες της έκδοσης ανήλθαν σε 860.083 ευρώ. Υπενθυμίζεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Ενημερωτικό Δελτίο, ότι οι δαπάνες έκδοσης δεν αφαιρούνται από τα συνολικά αντληθέντα κεφάλαια της έκδοσης αλλά καλύπτονται εξολοκλήρου από την εταιρεία.
4. Τα συγκεκριμένα ανά κατηγορία χρήσης/επένδυσης προοριζόμενα ποσά και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των σκοπούμενων επενδύσεων έχει ως εξής: Σε κεφάλαιο κίνησης θα κατευθυνθούν 21,5 εκατ. ευρώ, 5 εκατ. στην ανακαίνιση των καταστημάτων IKEA, 2,1 εκατ. στην αναβάθμιση του ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού των καταστημάτων της αλυσίδας, 10,5 εκατ. στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Trade Logistics AEBE και 0,9 εκατ. στην εγκατάσταση νέων μηχανογραφικών συστημάτων για τη διαχείριση των λιανικών πωλήσεων.

Στις αγορές για 250 εκατ. ευρώ η Wind Hellas

Στην έκδοση ομολογίων, λήξεως 2021, με στόχο τη συγκέντρωση κεφαλαίων ύψους 250 εκατ. ευρώ προχωρά η Crystal Almond S.à r.l., μητρική εταιρεία της WIND Hellas Telecommunications S.A. Σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση, η Crystal Almond θα προχωρήσει στην έκδοση πενταετούς διάρκειας ομολογίων ύψους 250 εκατ. ευρώ, με στόχο την αναχρηματοδότηση υφιστάμενων υποχρεώσεων και τη χρηματοδότηση επενδύσεων.

Η Wind Hellas φέρεται να επιδιώκει την αποπληρωμή ομολόγων που είχαν εκδοθεί σε προγενέστερη ημερομηνία, ύψους 175 εκατ. ευρώ, καθώς και την εξασφάλιση κεφαλαίων για την υλοποίηση του επενδυτικού της προγράμματος, που στοχεύει στην ενίσχυση της θέσης της στην αγορά και στην ενδυνάμωση του ισολογισμού της. Ανάδοχοι της ομολογιακής έκδοσης είναι η JP Morgan και η Citi.

Η απόφαση για έξοδο της εταιρείας στις αγορές με στόχο την άντληση χρηματοδότησης πάρθηκε στη βάση των ισχυρών αποτελεσμάτων της τηλεπικοινωνιακής εταιρείας για το 2016 και της επιστροφής της σε λειτουργική κερδοφορία και ανάπτυξη.

Στην περσινή χρήση (2015) η τηλεπικοινωνιακή εταιρεία πραγματοποίησε κύκλο εργασιών 472 εκατ. ευρώ και EBITDA 74,8 εκατ. ευρώ.

Την ίδια ώρα αξιολόγηση B- και outlook «σταθερό» αποδίδει στη Wind Hellas ο οίκος αξιολόγησης Fitch Ratings, ενώ, για τα ομόλογα που εκδίδει, η σύσταση που αποδίδεται είναι 'B(EXP)/RR3. Όπως αναφέρει στην ανακοίνωσή του ο οίκος, η αξιολόγηση της Wind Hellas υποστηρίζεται από μια έμπειρη διοικητική ομάδα, μια σταθερή ελληνική αγορά τηλεπικοινωνιών και από τη θέση της τόσο στις προσφορές κινητής όσο και σταθερής. Τονίζει, δε, πως η Wind Hellas έχει μια κοινοπραξία με τη Vodafone που επιτρέπει να μοιράζονται το κόστος και το δίκτυο 2G/3G.

Αυτοί οι παράγοντες αντισταθμίζονται από τις σημαντικές προκλήσεις που έχουν βιώσει η εταιρεία και η ελληνική αγορά τηλεπικοινωνιών από την κρίση χρέους της Ελλάδας και από τον ισχυρό ανταγωνισμό από ΟΤΕ και Vodafone.

Η FF Group εγκαινίασε νέο Collective στο Βουκουρέστι

Ο Όμιλος FF Group εγκαινίασε, μέσα στον Οκτώβριο, ένα νέο κατάστημα Collective στο εμπορικό κέντρο ParkLake στο Βουκουρέστι. Πρόκειται για το πέμπτο κατά σειρά κατάστημα Collective στο Βουκουρέστι, με έκταση 575 τ.μ. Η συνολική επένδυση για την ανάπτυξη του μοναδικού εμπορικού concept ξεπέρασε τα 500.000 ευρώ.

«Με το άνοιγμα του νέου καταστήματος Collective στο ανατολικό τμήμα του Βουκουρεστίου εδραιώνουμε τη θέση μας στην πιο σημαντική πόλη της Ρουμανίας, παραμένοντας πιστοί στην υπόσχεσή μας να προσφέρουμε στους λάτρεις της μόδας το καλύτερο fashion mix από τα πιο αγαπημένα και τα καλύτερα διεθνή brands. Παράλληλα, χαιρόμαστε ιδιαίτερα που βλέπουμε το concept Collective να επεκτείνεται σημαντικά, με κάθε νέο κατάστημα σε Ελλάδα και εξωτερικό να γίνεται ο απόλυτος προορισμός shopping»

δήλωσε ο Παύλος Καλαμαριδής, Commercial Director, Activewear, Fashion Business Unit, Όμιλος FF Group.

Οι επισκέπτες του καταστήματος μπορούν να ανακαλύψουν τις τελευταίες συλλογές από κορυφαία διεθνή brands, όπως: Calvin Klein Jeans, Armani Jeans, Boss Orange, G-Star Raw, Converse, Franklin & Marshall, Juicy Couture, Nike, UGG Australia, Pepe Jeans London, Scotch & Soda Maison Scotch, Steve Madden, Ted Baker, Gant και Hamaki-Ho.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Deal 300 εκατ. ευρώ Εθνικής Τράπεζας με EBRD και Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

Συμφωνία χρηματοδότησης συνολικού ύψους μέχρι 300 εκατ. ευρώ για τη στήριξη των ελληνικών επιχειρήσεων υπέγραψαν η Εθνική Τράπεζα, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων. Η συμφωνία χρηματοδότησης βασίζεται στην τιλοποίηση επιχειρηματικών απαιτήσεων στην οποία προχώρησε προ διμήνου η Εθνική Τράπεζα, εξασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό σημαντικά μειωμένο κόστος άντλησης κεφαλαίων για χρηματοδότηση. Με βάση τις κινήσεις αυτές και τη συμφωνία που υπογράφηκε, το τελικό κόστος δανεισμού των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μειώνεται σημαντικά.

Ο αντιπρόεδρος της ΕΤΕπ, υπεύθυνος της λειτουργίας της τράπεζας στην Ελλάδα, Jonathan Taylor, τόνισε, κατά τη υπογραφή της συμφωνίας, το ζωηρό ενδιαφέρον της ΕΤΕπ για τις μεσαίες επιχειρήσεις, που, όπως είπε, αποτελούν τον κορμό της ελληνικής οικονομίας και τον πυρήνα των προοπτικών της ΕΤΕπ στην Ελλάδα. «Η συναλλαγή», είπε,

«αποτελεί το πρώτο βήμα βοήθειας προς μια μεγάλη τράπεζα για την επιστροφή της στις αγορές».

Ο διευθύνων σύμβουλος της Εθνικής Τράπεζας, Λεωνίδας Φραγκιαδάκης, υπογράμμισε ότι στην κρίσιμη αυτή στιγμή για την οικονομία μας, στο μεταίχμιο μεταξύ ύφεσης και ανάκαμψης, είναι καθήκον όλων μας να κάνουμε ό,τι μπορούμε ώστε να φύγουμε από το μεταίχμιο αυτό προς τη μεριά της ανάπτυξης. «Η στρατηγική μας», τόνισε ο κ. Φραγκιαδάκης, «αναφορικά με τις επιχειρηματικές χρηματοδοτήσεις –για επιχειρήσεις όλων των μεγεθών– βασίζεται στα εξής σημεία:

- Στη διαρκή διεύρυνση των χρηματοδοτικών εργαλείων που προσφέρουμε στους πελάτες με βάση τις ανάγκες τους.
- Στη συνεργασία με υπερεθνικούς οργανισμούς για την αύξηση του μεγέθους και των δυνατοτήτων χρηματοδότησης πέραν της εγχώριας αγοράς.
- Στη στήριξη νέων αγορών και προϊόντων που δίνουν πρόβλεψη στις ελληνικές επιχειρήσεις στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου».

ΟΙ ΖΩΕΣ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΣΤΑ ΦΩΤΑ ΠΟΥ ΚΑΙΝΕ

Μια αλήθεια για την Αθηνά

Η κυρίαρχη εκδοχή για το διαζύγιο Ωνάση-Ντόντα ήταν ότι ο Βραζιλιάνος πρώην σύζυγος της χρυσής κληρονόμου ήταν άπιστος. Όμως ο «Guardian», που δεν είναι κίτρινη φυλλάδα, υποστηρίζει ότι ο πραγματικός λόγος έχει να κάνει με την απλυσία του Αλβάρου, που ήθελε ίση συμμετοχή στα πάντα. Το γεγονός ότι, παρά το προγαμιαίο συμβόλαιο που του εξασφαλίζει 11 εκατ. δολάρια (1 για κάθε χρόνο γάμου), διεκδικεί τη μισή περιουσία της Αθηνάς επιβεβαιώνει αυτό το σενάριο.

Μια ρέξη για το Fb

Ο ιδρυτής του Facebook, Μαρκ Ζάκερμπεργκ, πιστεύει πραγματικά στο δημιούργημά του. Και το αποδεικνύει με τον τρόπο που το χρησιμοποιεί ο ίδιος. Όταν, για παράδειγμα, κάνει ανάρτηση την πρώτη λέξη που είπε η κόρη του, Μαξ, δεν κρύβει ότι γι' αυτόν η χρήση του συγκεκριμένου μέσου είναι κομμάτι της ζωής του. «Η Μαξ αγαπάει τον Μπισο. Η πρώτη της λέξη: σκύλος» γράφει η λεζάντα της φωτογραφίας.

Ένα όριο για τη Μαντόνα

Πολλοί Αμερικανοί καλλιτέχνες έκαναν καμπάνια υπέρ της Χίλαρι Κλίντον, καθένας με τον τρόπο του. Όμως η βασίλισσα της ποπ ξεπέρασε κάθε όριο, υποσχόμενη στοματικό σεξ σε όποιον ψηφίσει την υποψήφια των Δημοκρατικών για την Προεδρία των ΗΠΑ. Μάλιστα η Μαντόνα θύμισε στους θαυμαστές της ότι αυτό είναι κάτι που κάνει καλά και έκτοτε η αντιουμβατική πολιτική της παρέμβαση «τα σπάει». Την ξέρουν όλοι, παντού.

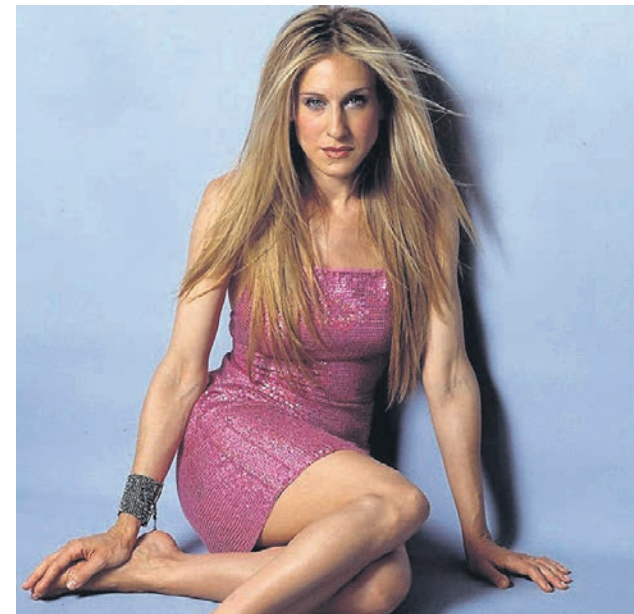
Ένα καρτούν για τον ΟΗΕ

Ήταν μια αμφιλεγόμενη απόφαση αυτή του ΟΗΕ να ανακηρύξει την ηρωίδα ενός κόμικ, τη Wonder Woman, πρέσβειρά του για την προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών. Η πρωταγωνίστρια των κόμικ ανακηρύχθηκε επίτιμη πρέσβειρα των Ηνωμένων Εθνών σε μια τελετή στην οποία πήγε η ηθοποιός Λίντα Κάρτερ, που την ενοάρκωσε στην τηλεόραση. Οι αντιδράσεις πολλές. Και συνεχίζονται.

Ένας δισταγμός για το Νόμπελ

Ο Μπομπ Ντίλαν ακόμη παιδεύει τη Βασιλική Σουηδική Ακαδημία. Ο Αμερικανός τραγουδοποιός δεν έχει αναγνωρίσει επίσημα το Νόμπελ του, αλλά στην ιστοσελίδα του στο Facebook, σε ανάρτηση για το νέο βιβλίο με στίχους του, στο βιογραφικό του αναφέρεται και το «βραβευμένος με Νόμπελ Λογοτεχνίας». Ωστόσο, στο επίσημο site του δεν υπάρχει τέτοια αναφορά. Βγάλτε άκρη.

Μια αλλαγή για την Τζέσικα

Η συμμετοχή της στην τηλεοπτική σειρά «Sex and the City» της χάρισε δόξα, χρήμα και πολλές ευκαιρίες. Η 51χρονη Αμερικανίδα ηθοποιός Σάρα Τζέσικα Πάρκερ ανέλαβε διευθύντρια σύνταξης για τη σειρά SJP των εκδόσεων Hogarth και ψάχνει μυθιστορήματα που θα γίνουν μπεστ σέλερ. Σαν Κάρι Μπράντσο στο «Sex and the City» ήταν αρθρογράφος και συγγραφέας, οπότε ο ρόλος δένει με τη νέα της ιδιότητα.

ΤΟ ΜΗΛΟ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗ ΜΗΛΙΑ – ΚΑΙ ΤΙ ΜΗΛΙΑ!

Οι ψυχολόγοι λένε ότι τα παιδιά διάσημων γονιών δυσκολεύονται να αναμετρηθούν με τις προσδοκίες που είτε τους φορτώνουν οι γύρω είτε δημιουργούν από μόνα τους, θέλοντας να φτάσουν το ύψος που έχει πιάσει ο μπαμπάς, η μαμά ή και οι δύο. Αυτό που δεν λένε είναι ότι έχουν και περισσότερες ευκαιρίες από τους συνομηλίκους τους και επομένως, αν καταφέρουν να βρουν την εσωτερική τους ισορροπία, τότε ανοίγονται μπροστά τους δρόμοι λαμπροί.

Η Κάγια...

Είναι η περίπτωση της κόρης της Σίντι Κρόφορντ. Όμορφη σαν τη μαμά της και με διάθεση να κατακτήσει τις πασαρέλες όπως η μαμά της. Την αναγνωρισιμότητα και τις κατάλληλες γνωριμίες τις έχει από τα αποδυτήρια ή, για την ακρίβεια, από τα δοκιμαστήρια. Την είδαμε στο πάρτι κατά το οποίο απονεμήθηκαν τα Daily Front Row's Fashion Media Awards στη Νέα Υόρκη μαζί με τη μητέρα της, την 50χρονη Σίντι Κρόφορντ. Η 15χρονη Κάγια Γκέρμπερ απέσπασε την τιμητική διάκριση Breakthrough Model of the Year, κάτι που ενθουσίασε τον πατέρα της, τον 54χρονο Ρέιντ Γκέρμπερ, και τον 17χρονο αδελφό της Πρίολεϊ, οι οποίοι ήταν εκεί για να τη χειροκροτήσουν. Τα 15 είναι πολύ νεαρή ηλικία για δουλειά, αλλά ο κόσμος της μόδας είναι αλλιώς και ο πειρασμός μεγάλος για όποιον/όποια έχει τη δυνατότητα να προσελκύσει τα φλας.

...και η Μάγια

Η κόρη της Ούμα Θέρμαν και του Ίθαν Χοκ έχει ήδη μεγάλη ζήτηση για φωτογραφίες, διαφημίσεις, επιδείξεις μόδας. Έγινε το πρόσωπο της νέας καμπάνιας του brand All Saints και από τότε δεν σταματάει να δέχεται προτάσεις. Σπουδάζει ηθοποιία και δεν αποκλείεται το όνειρό της να είναι να παίξει στο σινεμά, να γίνει πρωταγωνίστρια και ίσως να ξεπεράσει τη φήμη της μαμάς και του μπαμπά. Στο μεταξύ, εξασφαλίζει το ζην, μπορεί και το ευ ζην, ως μοντέλο και έτσι δεν έχει ανάγκη το χαρτζιλίκι των γονιών της, που δείχνουν, απ' όσα λένε στις συνεντεύξεις τους, να απολαμβάνουν την ιδέα ότι το παιδί τους ακολουθεί, όπως μπορεί και όσο μπορεί, τα χνάρια τους.

Η Αλεσάντρα

Ο Άντι Γκαροσία δεν είχε φανταστεί ότι η 24χρονη κόρη του θα γινόταν μοντέλο για μεγάλα μεγέθη. Πρόλαβε να παίξει σε δύο ταινίες, έχει σπουδάσει κινηματογράφο, αλλά δεν είναι βέβαιο ότι θα συνεχίσει εκεί όπου διέπρεψε ο πατέρας της, γιατί ο τρόπος της να πείθει τις γυναίκες με πιασίματα ότι μπορούν να είναι ωραίες είναι μοναδικός και της προσφέρει πολλά στο επαγγελματικό επίπεδο. Είναι απόλυτα συμφιλωμένη με το σώμα της, υποστηρίζει την αλλαγή των προτύπων ομορφιάς και μας καλεί όλες να αγαπήσουμε τις καμπύλες μας. Η ίδια το έχει κάνει επάγγελμα, οπότε δεν την παίρνει και να κάνει δίαιτα.

GYMKHANA GRiD ZEROES IN ON GREECE

Με αρχηγό τον Hoonigan – Ken Block – το Gymkhana GRiD είναι μια μοναδική μίξη Drift, Drag Racing σε συνδυασμό με την ωμή οδηγική και πνευματική ικανότητα. Η φιλοσοφία του Gymkhana GRiD και το στήσιμο της πίστας δίνουν την δυνατότητα σε αυτοκίνητα χαμηλότερης ιπποδύναμης να νικήσουν τα τέρατα των 600 ίππων σε μια συγκλονιστική μάχη. Το Gymkhana GRiD έχει δύο κατηγορίες και δίνει την δυνατότητα σε οδηγούς All Wheel Drive (AWD) και Rear Wheel Drive (RWD) να δώσουν μάχες μεταξύ τους αλλά και απέναντι στον χρόνο. Η μεγαλύτερη ευκαιρία όμως είναι να βρεθούν αντιμέτωποι με τον KEN BLOCK και τους υπόλοιπους διεθνείς οδηγούς. Για τον τελικό του 2016 European Gauntlet, το GRiD θα έρθει για πρώτη φορά στον Μαραθώνα στις 29 και 30 Οκτωβρίου. Για τον Ken Block

θα είναι μεγάλη χαρά να αγωνιστεί στην Ελλάδα ως μεγάλος οπαδός του θρυλικού Rally Acropolis. "Είμαι ενθουσιασμένος που το επόμενο Gymkhana GRiD: European Gauntlet θα πραγματοποιηθεί στην Ελλάδα" είπε ο Ken Block. "Όταν ξεκίνησα τα Gymkhana ήταν ένας τρόπος να εξασκήσω τον έλεγχο του αυτοκινήτου και το βασικότερο να περάσω καλά."

Ανυπομονώ να βρεθώ στον Μαραθώνα για να παρουσιάσω το Gymkhana GRiD. Είμαι σίγουρος ότι θα είναι ένα τρομερό Σαββατοκύριακο." Ο Block δεν θα είναι φυσικά μόνος του. Έχει φροντίσει να βρίσκονται μαζί του οδηγοί όπως οι Petter Solberg, Andreas Bakkerud, Liam Doran, Steve 'Baggsy' Biagioni, Shane Lynch, Buttsy Butler, Riku Tahko, Dmitriy Illyuk, Luke Woodham και το Fail Crew από την Ρωσία.

«ΟΠΛΟ» Η ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΨΩΡΙΑΣΗΣ

ΑΛΕΞΙΑ ΣΒΩΛΟΥ-ΝΑΝΟΥ

Σε ωρολογιακή βόμβα για την υγεία εξελίσσεται η ψωρίαση, καθώς μειώνει κατά μία εικοσαετία το προσδόκιμο επιβίωσης των ασθενών –εξαιτίας των συννοσηροτήτων της–, ενώ πρόσφατα ευρήματα φανερώνουν πως συνδέεται στενά με την παχυσαρκία, με συνέπεια οι γιατροί και οι πάσχοντες να αναζητούν εναγωνίως συμμάχους για την αντιμετώπιση της στο... πιάτο. Τα νέα δεδομένα που παρουσίασε το Σωματείο Υποστήριξης Ασθενών με Ψωρίαση και Ψωριασική Αρθρίτιδα «Καλυψώ» δείχνουν ότι οι ψωριασικοί ασθενείς έχουν 66% περισσότερες πιθανότητες να είναι παχύσαρκοι και πως από μόνη της η απώλεια βάρους βοηθά να υποχωρήσει η ψωρίαση στο 48% των πασχόντων. Από την πλευρά της, η Μαρία Πολίτου, δερματολόγος-αφροδισιολόγος, επιμε-

λήτρια Β' στο Νοσοκομείο «Ανδρέας Συγγρός», επισήμανε πως το 73% των ασθενών με ψωρίαση έχει τουλάχιστον μία συννοσηρότητα και πως κοινός παρονομαστής όλων των συννοσηροτήτων με την ψωρίαση είναι η χρόνια φλεγμονή. Στην αντιμετώπιση τους συμβάλλει καθοριστικά η μεσογειακή διατροφή, που είναι πλούσια σε αντιοξειδωτικά συστατικά, τα οποία αφενός περιορίζουν τη φλεγμονή και αφετέρου διευκολύνουν την απώλεια βάρους. Ο κλινικός διαιτολόγος-διατροφολόγος Αντώνης Τίτης κατέγραψε ακολούθως τα διατροφικά μυστικά για την καταπολέμηση της ψωρίασης και των συννοσηροτήτων της: «Αρχικά υιοθετούμε μια δίαιτα που μειώνει τη θερμιδική πρόσληψη κατά 500 θερμίδες τουλάχιστον. Το καθημερινό μενού –σε ενεργειακή πρόσληψη– πρέπει να αποτελείται κατά 55% από σύνθετους υδατάνθρακες και κατά 30% από “καλά”

«Η ψωρίαση μας κόβει 20 χρόνια ζωής και συνδέεται στενά με την παχυσαρκία».

Μαρία Πολίτου, δερματολόγος-αφροδισιολόγος, επιμελήτρια Β' στο Νοσοκομείο «Ανδρέας Συγγρός»

λιπαρά. Καθοριστικό ρόλο στην αντιφλεγμονώδη διατροφή διαδραματίζει το “καλό” λιπαρό οξύ EPA που περιέχεται στα ψάρια (σαρδέλα, σαλάχι, σολομός, σκουμπρί κ.λπ.) και μειώνει το αραχιδονικό οξύ στον οργανισμό. Το αραχιδονικό οξύ είναι ανεπιθύμητο, γιατί αποτελεί πρόδρομη ουσία για τη δημιουργία φλεγμονής. Επειδή ο ψωριασικός ασθενής χρειάζεται 3,6 γρ. ω-3 λιπαρά οξέα την ημέρα, καλό είναι να παίρνει και διατροφικά συμπληρώματα, ενώ ωφέλιμα επίσης είναι τα φρούτα και τα λαχανικά, που είναι πλούσια στις αντιοξειδωτικές βιταμίνες A, E και C και στο ιχνοστοιχείο σελήνιο». Καταρρίπτοντας τον μύθο που θέλει την υγιεινή διατροφή άγευστη, ο σεφ Λευτέρης Λαζάρου μαγείρευσε νόστιμα αντιφλεγμονώδη πιάτα σε μια εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη της Leo Hellas.

Η δημοσιογράφος της FS καταγράφει την έλλειψη δομών φιλοξενίας για ανήλικους με ψυχικά προβλήματα συνομιλώντας με τον πρόεδρο του «Χαμόγελου» και τον ψυχίατρο Γ. Νικολαΐδη.

ΩΡΑ ΜΗΔΕΝ ΓΙΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ ΜΕ ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

Το απόλυτο έλλειμμα της πολιτείας ως προς τη φιλοξενία παιδιών και εφήβων με ψυχικές διαταραχές αναδεικνύει το Χαμόγελο του Παιδιού, κάνοντας έκκληση για άμεση λύση σε επείγον περιστατικό που αφορά δικό του παιδί. Όπως εξηγεί ο Κώστας Γιαννόπουλος, το «Χαμόγελο» βρίσκεται σε τέλμα, καθώς ένας 14χρονος έφηβος, που βίωσε μικρός τον εφιάλτη της κακοποίησης και απομακρύνθηκε από τους φυσικούς γονείς του για να μεγαλώσει σε Σπίτι του «Χαμόγελου», εκδήλωσε επιθετική συμπεριφορά και χτύπησε σοβαρά παιδαγωγό, προκαλώντας της αιμάτωμα στο κεφάλι. Παράλληλα, τρομοκρατεί τα άλλα 25 παιδιά που ζουν μαζί του, οπότε επιβάλλεται να απομακρυνθεί. Δυστυχώς, όμως, δεν υπάρχει καμία δομή στην Ελλάδα για να τον φιλοξενήσει. «Έχουμε παροπλίσει ένα ασθενοφόρο του “Χαμόγελου”, ώστε οι διασώστες να μείνουν μαζί του σε δικό μας διαμέρισμα και να τον φροντίζουν. Αυτό βέβαια δεν είναι λύση. Ούτε στα νοσοκομεία μπορεί να μείνει το παιδί, καθώς χρειάζεται ειδική δομή, ώστε να μεγαλώσει με την κατάλληλη φροντίδα που θα κρατά σε ύφεση την εκδήλωση της επιθετικότητας του» τονίζει ο πρόεδρος του «Χαμόγελου». Στα Σπίτια του οργανισμού μεγαλώνουν άλλα τέσσερα παιδιά με ψυχικά προβλήματα –απόρροια των ζορικών εμπειριών που βίωσαν μικρά–, τα οποία χρειάζεται να μεταφερθούν σε ειδικές δομές. Αυτοί οι πέντε ανήλικοι αποτελούν την

κορυφή του παγόβουνου, καθώς υπάρχουν κι άλλα παιδιά σε ιδρύματα ή που ζουν σε ακατάλληλο περιβάλλον και υφίστανται καθημερινά φρικτή κακοποίηση από γονείς-τέρατα, επειδή η πολιτεία στερείται τέτοιων δομών.

Την ενδεικνυόμενη λύση σε αυτό το μείζον κοινωνικό πρόβλημα προτείνει ο ψυχίατρος Γιώργος Νικολαΐδης, επιστημονικός υπεύθυνος στο Κέντρο Ημέρας του «Χαμόγελου» και διευθυντής Ψυχικής Υγείας στο Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού: «Τα παιδιά με ψυχικά προβλήματα πρέπει να τοποθετούνται σε μικρές οργανωμένες δομές φιλοξενίας ή να ηγηθούν σε ειδική ανάδοχη οικογένεια η οποία να αποτελείται από επαγγελματίες υγείας. Στην Ελλάδα έχουμε μόλις δύο δομές (το Σπίτι και τον Όρμο) της ψυχιατρικής κλινικής του Σισμανόγλειου νοσοκομείου, όπου δεν υπάρχει διαθέσιμος χώρος! Ούτε ανάδοχοι οικογένειες από επαγγελματίες υγείας υπάρχουν. Προσωρινά τα παιδιά με ψυχικά προβλήματα νοσηλεύονται σε “ήσυχα δωμάτια” των νοσοκομείων, αλλά και από αυτά έχουμε ελάχιστα και, δυστυχώς, κανένα διαθέσιμο για τον 14χρονο έφηβο. Επιπλέον, οι ιδιωτικές ψυχιατρικές κλινικές δεν δέχονται ανήλικους!». Οι ανήλικοι που βιώνουν την κακοποίηση από μικρή ηλικία συχνά εκδηλώνουν επιθετική συμπεριφορά και επείγει να βρεθεί λύση γι' αυτά τα παιδιά ενός κατώτερου θεού.

4.000 ΝΕΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΥΠΟΥΛΗΣ ΦΛΕΓΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΜΑΤΙΟΥ ΕΤΗΣΙΩΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Με 4.000 νέα περιστατικά ραγοειδίτιδας (ενδοφθάλμιας φλεγμονής) να καταγράφονται ετησίως στην Ελλάδα, η ασθένεια αναδεικνύεται σε πέμπτη αιτία τύφλωσης, με το 35% των ασθενών να υφίσταται σοβαρή απώλεια όρασης και το 10% να χάνει τελείως το φως του. Όπως εξηγεί ο οφθαλμίατρος Νίκος Μαρκομιχελάκης, επιστημονικός υπεύθυνος του Ινστιτούτου Οφθαλμικής Φλεγμονής και Παθολογίας Οφθαλμού, τα συμπτώματά της περιλαμβάνουν κοκκίνισμα, πόνο, θολή όραση, φωτοευαισθησία και «μυγάκια» στο οπτικό πεδίο, ενώ η ραγοειδίτιδα είναι μεν σπάνια στα παιδιά, αλλά ιδιαίτερα επικίνδυνη, καθώς στους ανήλικους παραμένει ασυμπτωματική. «Ειδικά τα

παιδιά που πάσχουν από ιδιοπαθή νεανική αρθρίτιδα πρέπει να ελέγχονται κάθε τρίμηνο, αφού έχουν υψηλό κίνδυνο εμφάνισης ενδοφθάλμιας φλεγμονής, χωρίς ωστόσο να κοκκινίζουν τα μάτια τους» τονίζει ο κ. Μαρκομιχελάκης.

Από την πλευρά της, η επίκουρη καθηγήτρια Οφθαλμολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας Σοφία Ανδρούδη, πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης Οφθαλμικών Φλεγμονών και Λοιμώξεων, επισημαίνει πως μέχρι πρόσφατα η αντιμετώπιση της ραγοειδίτιδας γινόταν πρωτίστως με κορτιζόνη, η οποία συνοδεύεται από πολλές επιπλοκές, όπως πρόκληση παχυσαρκίας και οστεοπόρωσης. Στη συνέχεια επιστρατεύθηκαν τα ανοσοκατασταλτικά φάρμακα και τελευταία μπήκαν στη φαρέτρα οι βιολογικοί παράγοντες. Με τη 13η ένδειξη που έλαβε πρόσφατα, ο βιολογικός παράγοντας adalimumab της βιοφαρμακευτικής εταιρείας AbbVie καθίσταται η πρώτη και μοναδική βιολογική εγκεκριμένη θεραπεία για την ύπουλη οφθαλμική πάθηση.

2nd MENTAL HEALTH CONFERENCE

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΚΟΡΥΦΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ

Στην Αθήνα στις 3 Νοεμβρίου.

Με εναρκτήρια ομιλία του υπουργού Υγείας Ανδρέα Ξανθού, στην οποία θα παρουσιάσει τους βασικούς άξονες του νέου νομοσχεδίου για την ψυχική υγεία, και με την παρουσία κορυφαίων διεθνών ομιλητών θα ανοίξει τις εργασίες του

στις 3 Νοεμβρίου 2016 στην Αίγλη Ζαπείου το 2nd Mental Health Conference.

Στη συνάντηση κορυφής για την ψυχική υγεία στη χώρα μας ο Patricio Marquez, επικεφαλής Υγείας της Παγκόσμιας Τράπεζας, η Emily Hewlett, βασική αναλύτρια Πολιτικών Υγείας του ΟΟΣΑ, και η Martine Frager-Berlet, αντιπρόεδρος της EUFAMI (Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Ενώσεων Οικογενειών Ατόμων με Ψυχικές Παθήσεις), θα αναφερθούν στις διαστάσεις της ψυχικής υγείας παγκοσμίως, παρουσιάζοντας τα πιο πρόσφατα διεθνή στοιχεία και καλές πρακτικές με βάση την εμπειρία τους.

Ο José Miguel Caldas de Almeida, καθηγητής Ψυχιατρικής, πρόεδρος της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου NOVA της Λισαβόνας και συντονιστής της Joint Action for Mental Health and Wellbeing της Ε.Ε., θα παρουσιάσει το επιτυχημένο παράδειγμα της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης στην Πορτογαλία αναφερόμενος σε συγκεκριμένες πολιτικές, εφαρμόσιμες σε χώρες υπό καθυστάς λιτότητας. Η Marie-Anne Paraskevas, Senior Policy Officer, DG Employment, Social Affairs and Inclusion, European Commission, θα εκπροσωπήσει την Κομισιόν εκφράζοντας τη στήριξη στην ολοκλήρωση της διαδικασίας αποασυλοποίησης στη χώρα μας και καταθέτοντας προτάσεις προς τους διαμορφωτές πολιτικής.

Στο συνέδριο θα παρουσιαστούν για πρώτη φορά τα αποτελέσματα του ερευνητικού προγράμματος (MANA, 2011-2016) για τις ακούσιες νοσηλείες στην Αττική, τα οποία καταδεικνύουν την ποσοτική αύξηση των αναγκαστικών νοσηλείων και των μηχανικών καθλώσε-

ων στα ψυχιατρικά τμήματα. Θα ακολουθήσει συζήτηση στοργυλής τραπέζης πάνω στα δικαιώματα των ατόμων με ψυχικές παθήσεις υπό τον συντονισμό του καθηγητή Εγκληματολογίας και τ. υπουργού Δικαιοσύνης Γιάννη Πανούση και με τη συμμετοχή του καθηγητή Κοινωνικής Ψυχιατρικής του Παντείου Πανεπιστημίου Στέλιου Στυλιανίδη, του καθηγητή Συνταγματικού Δικαίου και ευρωβουλευτή Κώστα Χρυσόγονου, του γ.γ. του υπουργείου Δικαιοσύνης Ευτύχη Φυτράκη και του αναπληρωτή καθηγητή Πολιτικής Υγείας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου Κυριάκου Σουλιώτη.

Στο συνέδριο θα συζητηθούν ακόμη οι πολιτικές για την ψυχική υγεία στη χώρα μας και οι προκλήσεις της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης σε περιβάλλον συνεχίζομενης κρίσης, καθώς και η πρόσβαση των ασθενών στις ψυχιατρικές θεραπείες, με τη συμμετοχή του προέδρου της ΕΨΕ Δημήτρη Πλουμπίδη, του καθηγητή Ψυχιατρικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Θωμά Υφαντή, του αναπληρωτή κοσμήτορα της ΕΣΔΥ Νίκου Μανιαδάκη, του καθηγητή Φαρμακολογίας ΑΠΘ και προέδρου της Ειδικής Επιτροπής Κατάρτισης Καταλόγου Συνταγογραφούμενων Φαρμακευτικών Ιδιοσκευασμάτων Δημήτρη Κούβελα, της αναπληρώτριας καθηγήτριας Ψυχιατρικής του ΕΚΠΑ Μαρίας Οικονόμου, του αναπληρωτή καθηγητή Ψυχιατρικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Πέτρου Σκαπινάκη, του επίκουρου καθηγητή Ψυχιατρικής και διευθυντή του Ψυχιατρικού Τομέα του Νοσοκομείου «Σωτηρία» Γιώργου Μουσα, του ψυχιάτρου-διευθυντή του ΚΨΥ Αγίων Αναργύρων Γιάννη Παπαδόπουλου και της προέδρου της ΠΟΣΟΨΥ Αναστασίας Γιαννετοπούλου.

ΚΡΥΟΛΟΓΗΜΑΤΑ ΤΕΛΟΣ!

Ο καλύτερος τρόπος να αντισταθούμε στις ιώσεις του χειμώνα (κρυολογήματα, γρίπες), αλλά και να αποφύγουμε πλήθος άλλες πολύ σοβαρότερες ασθένειες, είναι να διατηρούμε το ανοσοποιητικό μας σύστημα σε άριστη κατάσταση.

Προς το σκοπό αυτό δεν υπάρχει καλύτερο φυσικό φάρμακο από το μουρουνέλαιο MÖLLER'S, το οποίο, επιπλέον, ενισχύει τη λειτουργία του καρδιαγγειακού και του νευρικού συστήματος, των ματιών και της όρασης, των αρθρώσεων, ολόκληρου του οργανισμού.

Διατίθεται σε καθαρό, υγρό μουρουνέλαιο (σε 3 γεύσεις) και σε μίγμα μουρουνέλαιου/ιχθυέλαιου σε κάψουλες.

Σύντομα θα κυκλοφορήσουν και τα ψαράκια - ζελεδάκια MÖLLER'S για τα παιδιά που δυσκολεύονται να πάρουν το μουρουνέλαιό τους και τα τόσο ωφέλιμα Ω-3 λιπαρά οξέα που περιέχει. Κανένα παιδί δεν μπορεί να αντισταθεί στην υπέροχη γεύση φρούτων του προϊόντος αυτού.

Apollonian Nutrition, 16κλμ. Λεωφ. Σπάτων, Αθήνα,
τηλ. 210-8100008, www.apolloniannutrition.gr

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Το Animal Parade είναι το πληρέστερο συμπλήρωμα που παρασκευάστηκε ποτέ για παιδιά, με 15 βιταμίνες, 8 μέταλλα και πλήθος υγιεινές τροφές: σπανάκι, μπρόκολο, καρότο, σπιρουλίνα, παπάγια, μήλο, μάνγκο, καρπούς τριανάφυλλου κ.ά. Υποαλλεργικές μασώμενες ταμπλέτες ή ζελεδάκια με θαυμάσια γεύση κερασιού ή διάφορων φρούτων και απίθανα σχήματα ζώων: λιοντάρι, ελέφαντες, τίγρεις, ιπποπόταμοι κλπ. Όπως όλα τα προϊόντα Nature's Plus φέρουν την εγγύηση ανεξάρτητου εργαστηρίου (με ποιοτική και ποσοτική ανάλυση).

Σημείωση: Πρόσφατα προστέθηκε στη σειρά Animal Parade και το Animal Parade Gold, με περισσότερες ακόμη υγιεινές τροφές, όλες βιολογικής καλλιέργειας! Προϊόν Nature's Plus, USA.

Εισαγωγή Apollonian Nutrition τηλ. 210 6134604, www.apolloniannutrition.gr

FIFA - ΕΠΟ

Το ελληνικό ποδόσφαιρο σε φάση... εξομάλυνσης

 ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ

Το Σάββατο θα ανακοινωθεί και επισήμως η εξαμελής σύνθεση της Επιτροπής Εξομάλυνσης, η οποία θα διοικήσει το ελληνικό ποδόσφαιρο για το υπόλοιπο της φετινής αγωνιστικής σεζόν, με τις εκλογές της ΕΠΟ για την ανάδειξη της νέας διοίκησης να έχουν ως καταληκτική ημερομηνία διεξαγωγής τα τέλη Μαΐου.

Είναι η πρώτη φορά που η διαχείριση του ελληνικού ποδοσφαίρου θα περάσει σε εκτός της ΕΠΟ χέρια, με επιτροπεία από τη FIFA, εξέλιξη που θεωρείται θετική από τη μεγάλη πλειονότητα των ποδοσφαιρόφιλων, που έχουν «ξενερώσει» με την κατάσταση που επικρατεί σε αυτό και την κλειστή κοινωνία των ανθρώπων που το διοικούν. Για την ακρίβεια, την κλειστή κοινωνία των ανθρώπων που έχουν επανειλημμένα αποτύχει να το διοικήσουν σωστά και να βελτιώσουν ουσιαστικά το προϊόν που προσφέρεται στους φιλάθλους-πελάτες.

Είναι επίσης η πρώτη φορά που οι απειλές της ΕΠΟ προς την πολιτεία, με την επίκληση του «μπαμπούλα» της FIFA, όχι απλώς δεν πέρασαν αλλά είχαν το ακριβώς αντίθετο αποτέλεσμα: η FIFA περιθωριοποίησε την ΕΠΟ και σχεδιάζει την ε-

πόμενη μέρα του ελληνικού ποδοσφαίρου σε συνεργασία με τον μεγάλο κερδισμένο της διαδικασίας, τον υφυπουργό Αθλητισμού Σταύρο Κοντονή, ο οποίος μπόρεσε να κάνει αυτό που δεν κατάφερε κανείς από τους προκατόχους του.

Μετά το Ελ Σαλβαδόρ, τις Μαλδίβες και το Μπενίν

Από κει και πέρα, δεν είναι η πρώτη φορά που το ποδόσφαιρο μιας χώρας τίθεται σε καθεστώς επιτροπείας από τη FIFA. Έχουν προηγηθεί το Ελ Σαλβαδόρ το 2008, οι Μαλδίβες το 2014, η Ταϊλάνδη και το Μπενίν το 2015 και προ μερικών μηνών και η Αργεντινή. Και μόνο η ανάγνωση των χωρών που προηγήθηκαν αρκεί για να καταδείξει το επίπεδο αξιοπιστίας στο οποίο έχει περιέλθει το ελληνικό ποδόσφαιρο στα μάτια των διεθνών ομοσπονδιών. Αυτό βέβαια δεν ήταν ο μόνος λόγος που οδηγήθηκαν στη σημερινή κατάσταση. Ο άλλος βασικός λόγος είναι η φάση «καθαρά χέρια», στην οποία βρίσκονται τόσο η UEFA όσο και η FIFA μετά τα σκάνδαλα διαφθοράς που οδήγησαν στην αποπομπή των προηγούμενων προέδρων τους, του Μισέλ Πλατινί από την UEFA και του Ζεπ Μπλάτερ από τη FIFA. Ο τρίτος λόγος έχει να κάνει με την...

κούραση των υπερκείμενων ομοσπονδιών να ασχολούνται εδώ και σχεδόν δύο χρόνια ανελλιπώς με το ελληνικό πρόβλημα, σε συνδυασμό με τους τακτικισμούς, την αυθαιρεσία, τη διαφθορά και τον αυταρχισμό (και της προηγούμενης διοίκησης της ΕΠΟ.

Τελευταίο σχετικό κρούσμα η προσπάθεια της έκπτωτης διοίκησης της ΕΠΟ να μονιμοποιήσει τρεις συμβασιούχους υπαλλήλους της ομοσπονδίας μέσω αποφάσεων της Επιτροπής Έκτακτων Θεμάτων, εξέλιξη που απέτρεψε με παρέμβασή του ο κ. Κουτσοκούμνης, καθώς απέτρεψε τη συνεδρίαση της Εκτελεστικής Επιτροπής που θα επικύρωνε τις μονιμοποιήσεις.

Ο άνθρωπος, λοιπόν, που ανέλαβε να «βγάλει τα κάστανα από τη φωτιά» ήταν ο πολύπειρος Κωστάκης Κουτσοκούμνης, ο πρόεδρος της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου από το 2001 και μέλος της UEFA HatTrick Committee. Ο Κύπριος παράγοντας, με την καθοδήγηση του γενικού γραμματέα Θοδωρή Θεοδωρίδη, κατάλαβε γρήγορα πώς έχει η κατάσταση, βρήκε κώδικα επικοινωνίας με τον κ. Κοντονή και θα συνηνευθούν και για τις αλλαγές που πρέπει να γίνουν στους δύο κρίσιμους τομείς, τον νέο αθλητικό νόμο και το νέο καταστατικό της ΕΠΟ, ώστε να είναι και οι δύο πλευρές

κερδισμένες. Και με την ελπίδα φυσικά ο μεγάλος κερδισμένος να είναι το ελληνικό ποδόσφαιρο.

Τα μέλη της επιτροπής

Με την ΕΠΟ να μην υπάρχει πουθενά στην εξίσωση, από τη συνεννόηση των τριών προαναφερθέντων προέκυψε και η σύνθεση της εξαμελούς Επιτροπής Εξομάλυνσης, που αναλαμβάνει από Δευτέρα την τύχη του ελληνικού ποδοσφαίρου, με την ψήφο του προέδρου προφανώς να μετράει διπλή στις σχετικές ψηφοφορίες. Η σύνθεση της επιτροπής θα ανακοινωθεί επισήμως το Σάββατο από τον κ. Κουτσοκούμνη, σε συνέντευξη Τύπου στα γραφεία της ΕΠΟ.

Μέχρι στιγμής δύο είναι τα σίγουρα μέλη (ο κ. Κουτσοκούμνης θα έχει την εποπτεία αλλά δεν θα συμμετέχει στην επιτροπή), ο Αλέξης Δέδες (ο οποίος παραιτήθηκε επί τούτου από την ΠΑΕ ΑΕΚ), που θα αναλάβει το μάντζιμεντ της ομοσπονδίας, δηλαδή θα τρέχει την καθημερινότητα της αλλά και θα αναλάβει να επαναφέρει την τάξη στα ενδότερα της ομοσπονδίας. Ο Αλ. Δέδες αποτελεί προσωπική επιλογή Κουτσοκούμνη, καθώς έχουν συνεργαστεί στο παρελθόν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας (υπήρξε στέλεχος της από το 1995 έως το 2004), ενώ έχει περάσει και από την ΕΠΟ, στο γραφείο Τύπου. Η επιλογή Δέδε αποτυπώνει και τον τρόπο που έγιναν οι επιλογές για την εξαμελή επιτροπή: αυτόν ξέρουν, αυτόν εμπιστεύονται ότι θα τους κάνει τη δουλειά και ας δούλευε μέχρι πριν από λίγες μέρες σε μία από τις μεγάλες ΠΑΕ της χώρας, κάτι που θεωρητικά τον καθιστά εύκολο στόχο, και μαζί του αυτόν που τον επέλεξε, στην κριτική των άλλων «μεγάλων», εφόσον θεωρήσουν ότι θίγονται από κάποια απόφαση.

Η δεύτερη γνωστή επιλογή είναι ο Γιώργος Μπίκας, ο οποίος είναι ο εκλεκτός της FIFA, για να αναλάβει τη διαίτησή, άρα και αυτός στον οποίο θα ασκηθεί η μεγαλύτερη πίεση μέχρι την ολοκλήρωση της θητείας της Επιτροπής Εξομάλυνσης. Από κει και πέρα, τρίτο μέλος είναι πολύ πιθανό να είναι ο Ζήσης Βρύζας (ακούστηκε και το όνομα του Άγγελου Μπασινά, ο οποίος όμως θέλει να ασχοληθεί αποκλειστικά με θέματα εθνικών ομάδων), αναλαμβάνοντας καθήκοντα σχετικά με τις εθνικές ομάδες.

Σίγουρα θα υπάρξουν δύο μέλη με νομικές γνώσεις, δηλαδή δικηγόροι ή δικαστές, και ειδικευση στον χώρο του ποδοσφαίρου και των ομοσπονδιών, καθώς η Επιτροπή Εξομάλυνσης θα ορίσει και τον τρόπο διεξαγωγής των εκλογών της ΕΠΟ, το νέο καταστατικό της, αλλά και θα συνεργαστεί με τον υφυπουργό Αθλητισμού για τον νέο αθλητικό νόμο. Τα ονόματα που ακούγονται ως πιθανά μέλη είναι ο πρώην συνεργάτης του Σταύρου Κοντονή και πρώην μέλος της ΕΕΑ, δικηγόρος Παναγιώτης Περράκης και ο νομικός εκπρόσωπος της UEFA, Ελληνοϊταλός Άντζελο Ρηγόπουλος, στενός συνεργάτης του κ. Κουτσοκούμνη.

Κάθε εβδομάδα η Free Sunday, σε συνεργασία με το εξειδικευμένο πάνω στο Στοιχημα site www.betarades.gr, σας ενημερώνει διεξοδικά με μοναδικό στόχο το... ταμείο.

Betarades.gr

Μεγάλο το στοιχηματικό ενδιαφέρον για μία ακόμη εβδομάδα και το Betarades.gr έχει καταλήξει σε πέντε προτάσεις. Θα μας απασχολήσουν παιχνίδια από Ελλάδα, Αγγλία, Γερμανία, Ισπανία και Γαλλία. Πάμε να τα δούμε αναλυτικά, χωρίς περαιτέρω χρονοτριβές.

Ξεκινάμε τα προγνωστικά μας από το ντέρμπι των διεκφάλων στην Τούμπα, ανάμεσα στον ΠΑΟΚ και την ΑΕΚ. Οι «ασπρόμαυροι» την προηγούμενη αγωνιστική στάθηκαν πολύ καλά στο «Γεώργιος Καραϊσκάκης» απέναντι στον Ολυμπιακό. Ηττήθηκαν, βέβαια, με 2-1, δεχόμενοι το δεύτερο γκολ στις καθυστερήσεις, ενώ για ένα ακόμη παιχνίδι έχασαν πολλές σημαντικές ευκαιρίες. Από την άλλη πλευρά, η εποχή Μοράις στην Ένωση ξεκίνησε με την εντός έδρας «λευκή» ισοπαλία κόντρα στον Πανιώνιο, ενώ μεσοβδόμαδα οι «κιτρινόμαυροι» επικράτησαν 4-0 της Κέρκυρας για το Κύπελλο. Η αναμέτρηση στη Θεσσαλονίκη είναι και για τις δύο ομάδες πολύ σημαντική βαθμολογικά, καθώς όποια πτηθεί θα μείνει πίσω στην «κούρσα» για την κατάκτηση του τίτλου. Σε αυτά τα ματς η έδρα παίζει συνήθως σημαντικό ρόλο. Ο ΠΑΟΚ στο γήπεδό του είναι αήττητος φέτος στο πρωτάθλημα και θα τον στηρίξουμε, πηγαίνοντας με τον άσο σε απόδοση 2.00.

Σκοράρουν στο «Σεν Μέρις»

Περνάμε στην Πρέμιερ Λιγκ και στον αγώνα Σαουθάμπτον - Τσέλσι. Οι «Άγιοι» αποτελούν μία από τις ευχάριστες εκπλήξεις του πρωταθλήματος και μόνο τυχαίο δεν είναι το γεγονός ότι εδώ και πέντε αγωνιστικές είναι αήττητοι, με τρεις νίκες και δύο ισοπαλίες, ενώ μία εβδομάδα πριν έφυγαν με τον βαθμό από το «Έτιχαντ». Οι «μπλε», από την πλευρά τους, τρέχουν νικηφόρο σερί τριών αγώνων σε επίπεδο Πρέμιερσιπ και μάλιστα στα δύο πιο πρόσφατα παιχνίδια τους, απέναντι σε Λέστερ και Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ, σημείωσαν επτά τέρματα συνολικά. Σε καλή κατάσταση βρίσκονται και οι δύο αντίπαλοι, θα επιλέξουμε το αμφίκορο, σε απόδοση 1.83.

ΕΓΚΥΡΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΑΠΟ ΤΟ BETARADES.GR

Παίρνει το ντέρμπι ο ΠΑΟΚ.

Η επόμενη πρόταση έρχεται από την Μπουντεσλίγκα και τον αγώνα Κολωνία - Αμβούργο. Σε καλή κατάσταση βρίσκεται η Κολωνία και μετά από οκτώ αγωνιστικές έχει υποστεί μία μόλις ήττα, την προηγούμενη εβδομάδα από τη Χέρτα, εκτός έδρας με 2-1. Μάλιστα, και στα πέντε τελευταία ματς των «κριαριών» επιβεβαιώθηκε το goal/goal, ενώ στα τρία από αυτά το αμφίκορο συνδυάστηκε με το over. Το Αμ-

βούργο πνέει τα λοίσθια, μετρά δύο ισοπαλίες και έξι ήττες μετά από οκτώ αναμετρήσεις στη γερμανική λίγκα, διαθέτοντας, παράλληλα, μία από τις χειρότερες άμυνες της κατηγορίας. Περιμένουμε μία συνάντηση με αρκετά τέρματα στην Κολωνία, θα στηρίξουμε το over στην ικανοποιητική απόδοση του 2.00.

Με τις έδρες σε Ισπανία και Γαλλία

Ολοκληρώνουμε με δύο αγώνες από Ισπανία και Γαλλία. Η Λας Πάλμας υποδέχεται τη Θέλτα για τη 10η αγωνιστική στη Λα Λίγκα και πιστεύουμε ότι οι νιοιότες θα εκμεταλλευτούν τον παράγοντα έδρα. Ο άσος κυκλοφορεί σε αποδόσεις γύρω στο 2.30 και αξίζει την προσοχή μας. Στη Γαλλία, τώρα, θα πάμε με έναν ακόμη άσο, στο παιχνίδι Νις - Ναντ, σε απόδοση 1.90, καθώς οι γηπεδούχοι τρέχουν νικηφόρο σερί τεσσάρων αγώνων, ενώ τα «καναρίνια» δυσκολεύονται να πάρουν αποτέλεσμα μακριά από το κοινό τους.

Αυτές ήταν οι προτάσεις του Betarades.gr για μία ακόμη εβδομάδα. Καλή τύχη σε ό,τι και αν επιλέξετε!

30/10

17:00	Νις - Ναντ	1	1.90
19:00	Σαουθάμπτον - Τσέλσι	Goal/Goal	1.83
19:30	Κολωνία - Αμβούργο	Over 2.5	2.00
20:30	ΠΑΟΚ - ΑΕΚ	1	2.00
22:45	Λας Πάλμας - Θέλτα	1	2.30

ΠΙΝΑΚΑΣ
ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ

Seri Tips

- * Αήττητος φέτος ο ΠΑΟΚ στην έδρα του σε επίπεδο πρωταθλήματος, μετρά δύο νίκες και μία ισοπαλία, έχοντας δεχτεί μόλις ένα τέρμα. Αυτή την αγωνιστική υποδέχεται την ΑΕΚ.
- * Ο Ηρακλής, ο οποίος αντιμετωπίζει εκτός έδρας τον Παναθηναϊκό, είναι η μοναδική ομάδα της Σούπερ Λιγκ που δεν έχει πανηγυρίσει νίκη μετά από έξι ματς στο πρωτάθλημα, με τον απολογισμό του να αποτελείται από δύο ισοπαλίες και τέσσερις ήττες.
- * Αήττητη η Σαουθάμπτον στα πέντε τελευταία παιχνίδια της στην Πρέμιερ Λιγκ, μετρά δύο ισοπαλίες και τρεις νίκες. Υποδέχεται την Τσέλσι, η οποία τρέχει νικηφόρο σερί τριών αγώνων σε επίπεδο πρωταθλήματος, χωρίς να έχει δεχτεί γκολ.
- * Η Κολωνία είναι αήττητη φέτος στην έδρα της σε επίπεδο Μπουντεσλίγκα, σε τέσσερις αγώνες μετρά τρεις νίκες και μία ισοπαλία. Αυτή την αγωνιστική υποδέχεται το Αμβούργο, το οποίο είναι η μοναδική ομάδα του πρωταθλήματος που δεν έχει ακόμη «τρίποντο» (δύο ισοπαλίες, έξι ήττες μετά από οκτώ ματς).
- * Η Λας Πάλμας φιλοξενεί την Κυριακή (30/10) τη Θέλτα, με την ομάδα του Κίκε Σετιέν να είναι αήττητη φέτος στο γήπεδό της για την Πριμέρα Ντιβιζιόν, με δύο νίκες και δύο ισοπαλίες να συνθέτουν το σερί της.

Goal Tips

- * 2-3 γκολ ήταν το σύνολο τερμάτων και στα τρία φετινά εκτός έδρας παιχνίδια της ΑΕΚ για το πρωτάθλημα της Σούπερ Λιγκ. Αυτή την εβδομάδα η Ένωση δοκιμάζεται στην Τούμπα, απέναντι στον ΠΑΟΚ, στο πλαίσιο της 9ης αγωνιστικής.
- * Το goal/goal έχει επιβεβαιωθεί και στους τρεις τελευταίους αγώνες του Παναθηναϊκού στη Σούπερ Λιγκ. Στους δύο από αυτούς, μάλιστα, εμφανίστηκε και το over 2.5. Αυτή την αγωνιστική οι «πράσινοι» υποδέχονται τον Ηρακλή στο «Απόστολος Νικολαΐδης».
- * Το no goal έχει επιβεβαιωθεί και στα τέσσερα πιο πρόσφατα ματς της Τσέλσι για την Πρέμιερ Λιγκ. Στα τρία τελευταία, μάλιστα, η ομάδα του Αντόνιο Κόντε κατόρθωσε να διατηρήσει ανέπαφη την εστία της. Αυτή την αγωνιστική οι «μπλε» φιλοξενούνται από τη Σαουθάμπτον.
- * Τραγικό επιθετικό το Αμβούργο, στα έξι πιο πρόσφατα ματς που έχει δώσει για την Μπουντεσλίγκα δεν έχει καταφέρει να βρει τον δρόμο προς τα δίχτυα. Την Κυριακή (30/10) φιλοξενείται από την Κολωνία.
- * Το over 2.5 έχει επιβεβαιωθεί στους 4/5 πιο πρόσφατους αγώνες της Λας Πάλμας στην Πριμέρα Ντιβιζιόν. Αυτή την εβδομάδα οι νησιώτες υποδέχονται τη Θέλτα, η οποία προέρχεται από πέντε διαδοχικά over σε όλες τις διοργανώσεις.

Head 2 Head

- * Το no goal (να μη σκοράρει η μία από τις δύο ομάδες τουλάχιστον) έχει επιβεβαιωθεί στα 9/11 πιο πρόσφατα παιχνίδια μεταξύ ΠΑΟΚ και ΑΕΚ, ανεξαρτήτως έδρας και διοργάνωσης. Στα 8/11 ματς, μάλιστα, επιβεβαιώθηκε και το under. Οι δύο «δικέφαλοι» αναμετρώνται την Κυριακή (30/10) στην Τούμπα.
- * Η Σαουθάμπτον υποδέχεται την Τσέλσι την Κυριακή (30/10) και στα τέσσερα τελευταία μεταξύ τους παιχνίδια, ανεξαρτήτως έδρας, επιβεβαιώθηκε το goal/goal.
- * Η Ίντερ αντιμετωπίζει αυτή την εβδομάδα εκτός έδρας τη Σαμπντόρια, από την οποία έχει πτηθεί μόλις μία φορά στα 12 πιο πρόσφατα μεταξύ τους παιχνίδια, ανεξαρτήτως έδρας και διοργάνωσης. Επτά νίκες πανηγύρισαν οι «νερατζούρι», ενώ τέσσερις αγώνες ολοκληρώθηκαν ισόπαλοι.
- * Στους οκτώ τελευταίους αγώνες ανεξαρτήτως έδρας μεταξύ Αταλάντα και Τζένοα δεν έχει εμφανιστεί η νίκη του εκάστοτε γηπεδούχου. Σημειώθηκαν τέσσερα «διπλά» και άλλες τόσες ισοπαλίες. Οι δύο ομάδες αναμετρώνται την Κυριακή στην έδρα της Αταλάντα για την 11η αγωνιστική της Α΄ Ιταλίας.
- * Απόλυτα μοιρασμένα τα αποτελέσματα στα 12 πιο πρόσφατα ματς ανάμεσα στη Νις και τη Ναντ με γηπεδούχο την πρώτη. Οι δύο ομάδες έχουν πανηγυρίσει από τρεις νίκες, ενώ έξι αναμετρήσεις ολοκληρώθηκαν ισόπαλες.

POWERED BY **AUTO FREE SUNDAY****3M-SSL****ΜΕ ΠΑΘΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ
ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΚΟ ΣΟΥ ΣΤΥΛ!**

Δυναμικό «παρών» στην έκθεση ΑΥΤΟΚΙΝΗΣΗ έδωσε το κέντρο παροχής υπηρεσιών αυτοκινήτου 3M - AutoStation.

Η SSL ιδρύθηκε το 1978 και έκτοτε συμμετέχει ενεργά στον χώρο του εμπορίου και της παροχής υπηρεσιών. Το 2002 η εταιρεία υπογράφει σύμβαση συνεργασίας με την πολυεθνική εταιρεία 3M. Πιστοποιείται ως εμπορικός συνεργάτης και εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπος της 3M και δραστηριοποιείται στους τομείς εμπορίας, διανομής και εγκατάστασης των παρακάτω προϊόντων:

- 3M™ CarWrap: Αλλαγή χρώματος και προστασία για τη βαφή του αμαξώματος.
- 3M™ Αντλιακές μεμβράνες & μεμβράνες ασφαλείας

με την εγγύηση της 3M.

- 3M™ Διακοσμητικές μεμβράνες: Διακόσμηση το εσωτερικό του αυτοκινήτου σου.
- 3M™ Προστασία χρώματος VentureShield: Μια διάφανη ασπίδα για το αυτοκίνητο ή τη μοτοσυκλέτα.
- Επιδιόρθωση και γυάλισμα φαναριών: Βελτιώνει την αισθητική και την ασφάλεια.
- 3M™ CarCare: Προϊόντα περιποίησης, γυαλίσματος και προστασίας κάθε επιφάνειας.

Περισσότερες πληροφορίες στο www.ssl.style.

**Honda HR-V με όφελος
μέχρι €3.500**

Σε σημαντική μείωση της τιμής των Honda HR-V προχώρησε η εταιρεία Αδελφοί Σαρακάκη Α.Ε.Β.Μ.Ε., προσφέροντας όφελος €600-€3.500, ανάλογα με το μοντέλο και την έκδοση.

Το Honda HR-V αποτελεί μία από τις πιο δελεαστικές προτάσεις της αγοράς, καθώς η μείωση της τιμής του συνδυάζεται με το πρόγραμμα «Όλα είναι Δυνατά». Με το πρόγραμμα αυτό οι υποψήφιοι πελάτες έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν ένα από τα πλέον αξιόπιστα και τεχνολογικά μοντέλα της Honda με τα παρακάτω οφέλη:

- 5 χρόνια δωρεάν service (μόνο στα ανταλλακτικά), όπου καλύπτεται η περιοδική συντήρηση των HR-V, όπως αυτή εμφανίζεται μέσω του service reminder system του αυτοκινήτου και περιγράφεται στο βιβλίο

συντήρησης και εγγύησης.

- 5 χρόνια εγγύηση ή 150.000 χλμ.
- 5 χρόνια δωρεάν Οδική Βοήθεια Honda Assist σε συνεργασία με την S.B.A.I. Mondial Assistance. Ενδεικτικά, για την περίπτωση του Honda HR-V 1.5 Petrol Comfort (με λιανική τιμή €22.575), η δόση είναι €190, η προκαταβολή €9.482 (42% της αξίας του αυτοκινήτου) και η διάρκεια του δανείου 84 μήνες, με επίσηο ονομαστικό επιτόκιο 5,9% πλέον εισφοράς 0,6%.

**Jeep Camp: Οδήγησε τον θρύλο
του off-road και ζήσε την εμπειρία!**

Jeep Camp Γλυφάδας
Διεύθυνση: Α. Βουλιγαμένης 87
Ώρες λειτουργίας: 10:00-16:00
Διάρκεια διαδρομής: 15'

Jeep - AutoOne Γλυφάδας
Διεύθυνση: Α. Βουλιγαμένης 88
Τηλέφωνο: 210 9644691

Jeep - AutoOne Αμαρουσίου
Διεύθυνση: Α. Κηφισίας 30
Τηλέφωνο: 210 6890600

Οι φίλοι της εταιρείας μπορούν να ζήσουν την εμπειρία από πρώτο χέρι στο Jeep Camp στη Γλυφάδα, σε ένα ειδικά διαμορφωμένο off-road περιβάλλον που έχει σχεδιαστεί για να αποκαλύπτει τα εντυπωσιακά όρια πρόσφυσης των μοντέλων της μάρκας, πάντα με ασφάλεια. Το Jeep Camp ξεκίνησε εκ νέου τη λειτουργία του το Σάββατο 22 Οκτωβρίου και θα είναι ανοιχτό κάθε Σάββατο και Κυριακή. Το Jeep Camp περιλαμβάνει περάσματα από βαθιές παγίδες νερού και λάσπης, τραμπάλα, ανάβαση, κατάβαση και πλευρική κίνηση με μεγάλες κλίσεις, αλλά και κίνηση σε βραχώδες περιβάλλον, δοκιμασίες που όλα τα Jeep έχουν σχεδιαστεί για να υπερβαίνουν με άνεση, αποδεικνύοντας περίτρανα την υπεροχή τους. Οι φίλοι της Jeep μπορούν να ενημερώνονται για το Jeep Camp καλώντας στα τηλέφωνα της AutoOne, επίσημου διανομέα της Jeep στον Νομό Αττικής.

Νέο Audi Q2 από €23.900

Το μικρότερο SUV της Audi θα διατίθεται σε δύο εκδόσεις βενζίνης και πέντε ντίζελ, με τις top εκδόσεις να συνδυάζονται με τετρακίνηση.

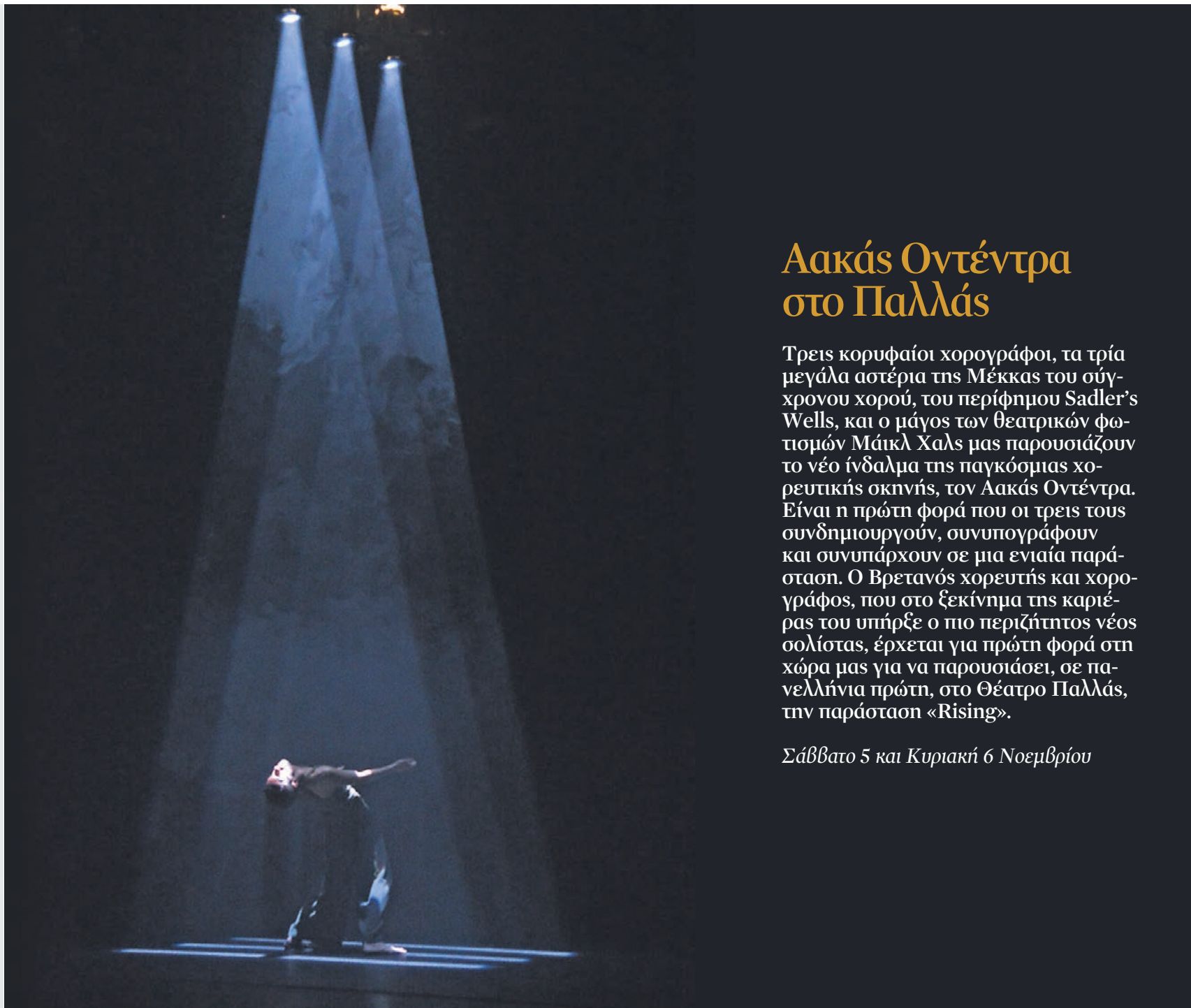
Η βασική έκδοση Q2 1.0 TFSI (116 PS) με μηχανικό κιβώτιο κοστίζει από €23.900, ενώ η αυτόματη S tronic από €26.600. Η ισχυρότερη έκδοση 1.4 TFSI (150 PS) προσφέρεται από €27.600, ενώ αντίστοιχα η αυτόματη S tronic από €31.400. Από πλευράς ντίζελ, η βασική 1.6 TDI (116 PS) με μηχανικό κιβώτιο στοιχίζει από €27.300, ενώ η αυτόματη από €31.400. Στην προσθιοκίνητη εκδοχή της η 2.0 TDI (150 PS) προσφέρεται από €32.500 με το S tronic, ενώ και με τετρακίνηση κοστίζει από €35.500. Η κορυφαία έκδοση είναι η 2.0 TDI (190 PS) που τα έχει όλα και διατίθεται από €39.800.

Νέο Opel Mokka X από €20.000

Από €20.000 ξεκινά η turbo έκδοση βενζίνης 1.4T με τους 140 ίππους και από €21.900 η ντίζελ 1.6 CDTi με τους 110 ίππους.

Το νέο Opel Mokka X μπορεί να είναι μικρότερο σε μέγεθος (μήκος 4,28 μέτρα), αλλά είναι σίγουρα ένα εξαιρετικά δημοφιλές SUV. Η πρώτη γενιά Mokka, την οποία διαδέχεται, έχει ήδη ξεπεράσει κατά πολύ τις 600.000 παραγγελίες από το 2012 που λανοαρίστηκε. Εύλογα, λοιπόν, η Opel αποφάσισε να διατηρήσει όλα τα ατού του προηγούμενου Mokka στη φάση εξέλιξης του νέου Opel Mokka X, προσθέτοντας μερικές έξυπνες πινελιές που θα το κάνουν ακόμα πιο επιθυμητό.

Αακάς Οντέντρα στο Παλλάς

Τρεις κορυφαίοι χορογράφοι, τα τρία μεγάλα αστέρια της Μέκκας του σύγχρονου χορού, του περίφημου Sadler's Wells, και ο μάγος των θεατρικών φωτισμών Μάικλ Χαλς μας παρουσιάζουν το νέο ίνδαμνα της παγκόσμιας χορευτικής σκηνής, τον Αακάς Οντέντρα. Είναι η πρώτη φορά που οι τρεις τους συνδημιουργούν, συνυπογράφουν και συνυπάρχουν σε μια ενιαία παράσταση. Ο Βρετανός χορευτής και χορογράφος, που στο ξεκίνημα της καριέρας του υπήρξε ο πιο περιζήτητος νέος σολίστας, έρχεται για πρώτη φορά στη χώρα μας για να παρουσιάσει, σε πανελλήνια πρώτη, στο Θέατρο Παλλάς, την παράσταση «Rising».

Σάββατο 5 και Κυριακή 6 Νοεμβρίου

«ΓΥΡΙΣΑ ΣΠΙΤΙ» ΤΩΝ ΝΤΑΡΙΟ ΦΟ ΚΑΙ ΦΡΑΝΚΑ ΡΑΜΕ

Είναι μια γυναίκα, είναι μόνη, ξεσπά, ονειρεύεται. Θέλει να δραπετεύσει, θέλει να κάνει μια καινούργια αρχή, μα καταλήγει πάντα στα δεδομένα της, στη βάση της. Μια πολύπλευρη προσωπικότητα που καταφέρνει να σου δώσει όλα εκείνα που χρειάζεσαι για να ξεκινήσεις ένα μαγικό ταξίδι στον κόσμο της. Το «Γύρισα Σπίτι» του πρόσφατα χαμένου Ντάριο Φο και της συζύγου του Φράνκα Ράμε είναι ένα δρασερό και πάντα επίκαιρο έργο για όλα εκείνα που απασχολούν τις γυναίκες. Στο θέατρο ΠΚ, κάθε Κυριακή στις 21:15, με τη Βάσια Βασιλείου.

Ο ΦΡΑΝΚΟ ΦΑΤΖΟΛΙ ΣΥΜΠΡΑΤΤΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΜΕΡΑΤΑ ΣΤΟ ΜΜΑ

Ο Αργεντινός κόντρα τενόρος Φράνκο Φατζόλι έχει χαρακτηριστεί μία από τις πιο ξεχωριστές λυρικές φωνές της σύγχρονης εποχής. Στην πρώτη του εμφάνιση στην Αθήνα συνεργάζεται με την πιο πολυπρόσωπη και δραστήρια ελληνική ορχήστρα, την Καμεράτα - Ορχήστρα των Φίλων της Μουσικής, και τον ευφυή μαέστρο της Γιώργο Πέτρου. Στις 2 Νοεμβρίου στην αίθουσα «Χρήστος Λαμπράκης» του Μεγάρου Μουσικής.

«SWEET MAMBO» ΣΤΗ ΣΤΕΓΗ

Η Πίνα Μπάους, η μεγάλη κυρία του γερμανικού χοροθεάτρου, δεν είναι πια μαζί μας, αλλά τα έργα της εξακολουθούν να μας ταξιδεύουν σε κόσμους όπου όλοι αναγνωρίζουμε τον εαυτό μας. Ποιητικό, διαχρονικό, κομψό και εύγλωττο χαρακτήρισαν οι κριτικοί το προτελευταίο έργο (2008) της θρυλικής χορογράφου, που διέρρηξε τα όρια μεταξύ χορού και θεάτρου και επηρέασε καταλυτικά την πορεία του ευρωπαϊκού χορού. Στο «Sweet Mambo», που παρουσιάζεται στη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση από 3 έως 6 Νοεμβρίου, έξι γυναίκες και τρεις άντρες εμφανίζονται και εξαφανίζονται μέσα σε ένα υποβλητικό τοπίο ατελείωτων μέτρων αέρινου υφάσματος. Επικοινωνούν μέσα από την επιθυμία και τον φόβο, το γέλιο και την οδύνη, τη μοναξιά και την τρυφερότητα.

ΑΓΝΩΣΤΟΙ COMPLETE UNKNOWN

Ο Τζόσουα Μάρστον («Κεχαριτωμένη Μαρία») γράφει και σκηνοθετεί για πρώτη φορά μια αγγλόφωνη ταινία, με βασικό χαρακτήρα την Άλις (Ρέιτσελ Βάις) που θα συναντήσει ξανά μία από τις πρώτες της αγάπες (Μάικλ Σάνον), για να ανακαλύψει πως μετά τον χωρισμό τους το μυαλό της «έσπασε» σε πολλές διαφορετικές ταυτότητες, τις οποίες κάθε φορά υιοθετούσε η ίδια τα τελευταία 20 χρόνια. Δημιουργώντας συνεχώς νέες ταυτότητες που ακόμη και ένας υπερκατάσκοπος θα ζήλευε, η Άλις δεν θέλει να θυμάται. Αλλά τι; Ο Τομ (Μάικλ Σάνον) και η σύζυγός του διοργανώνουν ένα πάρτι για να γιορτάσουν τα γενέθλιά του. Ένας από τους καλεσμένους φέρνει μαζί του ως συνοδό τη μυστηριώδη Άλις. Ο Τομ είναι πεπεισμένος ότι γνωρίζει αυτή τη γυναίκα, με διαφορετικό όμως όνομα και βιογραφικό. Η ίδια η Άλις δείχνει να μην τον έχει ξαναδεί ποτέ. Μετά το πάρτι, σε διαφορετική συνάντηση, ένας αγωνιώδης διάλογος ταυτότητας και μυστηρίου θα ξεκινήσει.

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Τζόσουα Μάρστον ΣΕΝΑΡΙΟ: Τζόσουα Μάρστον, Τζούλιαν Σέπαρντ ΠΑΙΖΟΥΝ: Ρέιτσελ Βάις, Μάικλ Σάνον, Ντάνι Γκλόβερ, Κάθι Μπέιτς ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 91' ΔΙΑΝΟΜΗ: Spentzos Film

ΤΟΝΙ ΕΡΝΤΜΑΝ TONI ERDMANN

Ο αιώνια πλακατζής Γουίνφριντ λατρεύει να ενοχλεί την κόρη του. Τρυπώνει στη ζωή της, στις συναντήσεις και στις εξόδους της, προσπαθώντας να την πλησιάσει. Ενοχλημένη, του ζητά να σταματήσει. Προσπαθεί να επαναπροσδιορίσει τη σχέση του μαζί της ως πατέρας αλλά αποτυγχάνει και τώρα είναι αμήχανος, διχασμένος ανάμεσα στην επιθυμία του για περισσότερη οικειότητα με την Ινές και την πίκρα που αισθάνεται για το πρόσωπό της. Βρίσκει, όμως, λύση στο δίλημμα. Γίνεται ο Τόνι Έρντμαν. Ο Τόνι είναι ένας περίεργος τύπος με κακό κοστούμι, τραγική περούκα και ακόμη χειρότερη οδοντοστοιχία. Όσο πιο εκκεντρικός γίνεται, τόσο η κόρη του φαίνεται να ανταποκρίνεται, αφού, ξαφνικά, βρίσκεται να της μιλάει σε μια γλώσσα που καταλαβαίνει. Αυτή είναι η δεύτερη ταινία της Γερμανίδας Μάρεν Άντε που γυρίστηκε εκτός Γερμανίας, για την ακρίβεια στο Βουκουρέστι. Η δεύτερη μεγάλο μήκους ταινία της, το «Όλοι οι άλλοι», απέσπασε δύο Αργυρές Άρκτους στο Φεστιβάλ του Βερολίνου το 2009: το Μέγα Βραβείο της Επιτροπής και Καλύτερης Ηθοποιού για την Μπίργκιτ Μίνιχμερ. Η πρώτη μεγάλο μήκους ταινία της, το «The forest for the trees», απέσπασε το Ειδικό Βραβείο της Επιτροπής στο Φεστιβάλ του Sundance το 2005. Η ταινία ήταν η πτυχιακή της εργασία για το Πανεπιστήμιο Τηλεόρασης και Κινηματογράφου του Μονάχου.

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ-ΣΕΝΑΡΙΟ: Μάρεν Άντε ΠΑΙΖΟΥΝ: Πέτερ Σιμόντοεκ, Σάντρα Χίλερ ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 162'
ΔΙΑΝΟΜΗ: Seven Films

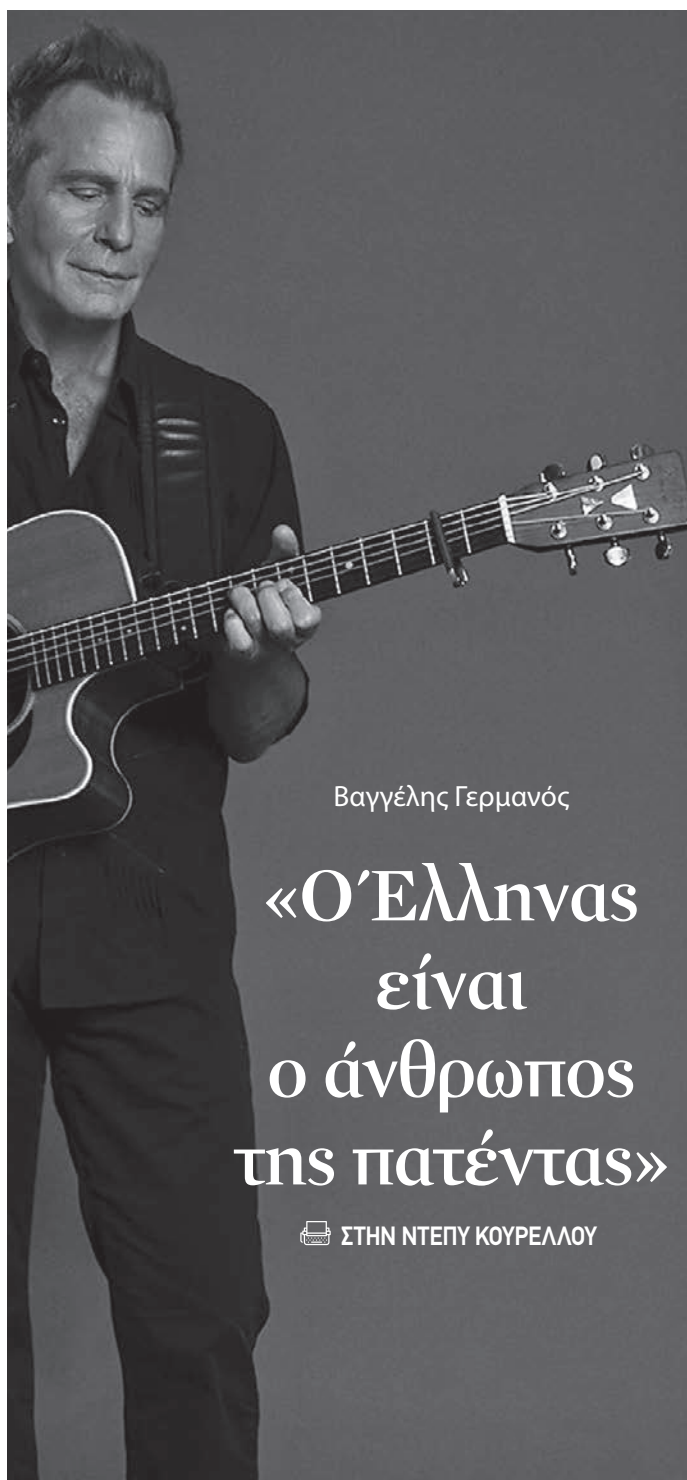
DOCTOR STRANGE

Άλλος ένας υπερήρωας, που γεννήθηκε τη δημιουργική δεκαετία του '60 για τη Marvel, αποκτά τη δική του ταινία. Ο Doctor Strange υπήρξε ένας άπλητος χειρουργός. Σε ένα αυτοκινητικό ατύχημα θα χάσει τη σταθερότητα στα χέρια του. Βρισκόμενος στο χείλος της καταστροφής, ο πρώην εκατομμυριούχος θα στραφεί σε μυστικιστικές λύσεις για να αποκτήσει υπερφυσικές δυνατότητες τις οποίες θα χρησιμοποιήσει για τη σωτηρία του κόσμου. Ένας από τους λιγότερο γνωστούς ήρωες της Marvel φιλοδοξεί με τον Μπένεντικτ Κάμπερμπας ως Doctor Strange να αποκτήσει παγκόσμιες διαστάσεις, γιατί όχι και μανίας. Στο πλευρό του η πάντα εντυπωσιακή Τίλντα Σουίντον, η δρασερή Ρέιτσελ Μακάνταμ και ο «κακός» Μαντς Μίκελσεν.

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Σκοτ Ντέρικσον ΠΑΙΖΟΥΝ: Μπένεντικτ Κάμπερμπας, Ρέιτσελ Μακάνταμ, Τίλντα Σουίντον, Μαντς Μίκελσεν, Σκοτ Άτκινς ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 115'
ΔΙΑΝΟΜΗ: Feelgood

Baγγέλης Γερμανός

«Ο Έλληνας
είναι
ο άνθρωπος
της πατέντας»

ΣΤΗΝ ΝΤΕΠΥ ΚΟΥΡΕΛΛΟΥ

Ο Βαγγέλης Γερμανός μαζί με την Ελένη Δήμου ανεβαίνει στη σκηνή της Σφίγγας τις τέσσερις Παρασκευές του Νοεμβρίου και μας εξηγεί γιατί δεν βαριέται ποτέ να τραγουδάει την «Κρουαζιέρα».

Τι θα δούμε στη Σφίγγα;

Στη Σφίγγα ανεβάζουμε μια μουσική παράσταση εμπλουτισμένη με θεατρικούς διαλόγους ανάμεσα στα τραγούδια μας. Επιπλέον, η μουσική δράση σχολιάζεται με βίντεο που προβάλλονται κατά τη διάρκεια της παράστασης. Μας συνοδεύει τετραμελές ροκ γκρουπ (ηλ. κιθάρα, ηλ. πιάνο, μπάσο, τύμπανα).

Έχει αλλάξει η κρίση τη διασκέδαση του Έλληνα;

Δεν πιστεύω πως ο Έλληνας άλλαξε νοοτροπία λόγω κρίσης. Βέβαια, όποιοι από μας κάνουν μια αντικειμενική εκτίμηση της πραγματικότητας, αυτοί αποδέχονται την επιρροή και τα αποτελέσματα της κρίσης στην καθημερινότητά τους. Ωστόσο, επειδή ακόμη και σε αυτούς τους, ως τους ονομάσουμε, ενήλικες υπάρχει μέσα τους το «παιδί» που ήταν κάποτε, αυτό το παιδί ξυπνάει, αντιδρά αυθόρμητα, επαναστατεί και θέλει να χαρεί, να παίξει, να γιορτάσει, να γλεντήσει, να δει και να ακούσει τους αγαπημένους του, τους δικούς του ανθρώπους, φίλους, τραγουδιστές, κ.λπ. Η κρίση, όσο κι αν διαρκέσει, είναι παροδική.

Τη δημιουργικότητά του αντίστοιχα;

Ο Έλληνας είναι ο άνθρωπος της πατέντας. Στα προβλήματα, στα αδιέξοδα, το μυαλό του δουλεύει σαν του πολυμήχανου Οδυσσέα. Ο «ελληνικός» νους (συγχωρήστε με για την αδόκιμη έκφραση) είναι ποιοτικός. Εκεί που όλα είναι «μαύρα», κατεβάζει μια φαινή ιδέα και ανατρέπει τα δεδομένα. Η κρίση ενισχύει τη δημιουργικότητα του Έλληνα.

Κάποια από τα τραγούδια σας είναι «ύμνοι» και δεν μπορώ να φανταστώ να λείπουν από οποιοδήποτε πρόγραμμά σας. Κι ενώ εμείς δεν χορταίνουμε να τα ακούμε, εσείς έχετε αισθανθεί δυσφορία στο να πείτε π.χ. άλλη μια φορά την «Κρουαζιέρα»;

Καμία δυσφορία. Όταν το τραγούδι, το οποίο τραγουδι, έχει στέρεα δομή, μπορείς να του αλλάξεις τη μορφή, τη βιτρίνα, κάθε φορά που το τραγουδάς, χωρίς να το αλλοιώνεις. Θα έλεγα πως είναι υποχρέωσή σου να το κάνεις αυτό. Το τραγούδι είναι ζωντανός οργανισμός. Κάθε φορά που το συναντάμε, μας ξαναουσιτώνεται σαν να 'ναι η πρώτη φορά. Κάθε φορά που τραγουδάω την «Κρουαζιέρα», με ταξιδεύει κι αλλού.

Τα δικά σας αγαπημένα συμπίπτουν με τα αγαπημένα του κοινού;

Το κοινό έχει ένα αλάνθαστο κριτήριο. Αργά ή γρήγορα, ξεχωρίζει ότι είναι για «άμεση κατανάλωση» από αυτά που διαλέγει για «συντροφιά εφ' όρου ζωής». Όπως, λοιπόν, γίνεται με τους ανθρώπους (θέλουμε τους αγαπημένους μας κοντά μας, όσο μας το επιτρέπουν οι συνθήκες), έτσι γίνεται και με τα τραγούδια. Προσωπικά, όλα τα αγαπάω το ίδιο, όλα αξίζουν να τους ρίξει κανείς μια ματιά, ή μάλλον μια ακρόαση (και όχι μόνο τα δικά μου), γιατί το καθένα έχει κάτι ιδιαίτερο να πει. Στην ουσία, όμως, όλα τα τραγούδια το ίδιο λένε: Ας είμαστε μαζί κι αγαπημένοι, αφήνοντας χώρο ο ένας στον άλλο.

Υπάρχουν τραγούδια σας που έχουν «αδικηθεί»;

Δεν μπορεί κανείς να αδικήσει ένα τραγούδι. Το τραγούδι είναι οντότητα άλλης τάξης, πάνω από την ανθρώπινη. Αν πιστεύεις πως αδικείς ένα τραγούδι, τον εαυτό σου αδικείς κατά βάθος. Αν, ως πούιμε, κάποιος δεν έχει ακούσει ένα καλό τραγούδι, αυτός που χάνει δεν είναι το τραγούδι παρά αυτός ο ίδιος.

Έχει περάσει μέρα που να μην έχετε πιάσει την κιθάρα σας;

Φυσικά. Δεν είμαι μονομανής, ούτε εξαρτημένος. Τώρα, για να λέμε και του στραβού το δίκιο, μετά από τόση τριβή με την κιθάρα, μπορώ να παίζω και να την ακούω με τον νου μου, χωρίς όργανο. Σε αυτή την περίπτωση, βέβαια, ακούω εσωτερικά, μόνο εγώ και κανείς άλλος, τον ήχο της.

Οι στίχοι σας έχουν ένα πικρό χιούμορ, σαν μελωδικά χρονογραφήματα. Είναι έτσι και η πραγματική ζωή; Κατά βάση αστεία, μια φάρσα;

Ευχαριστώ για τον εύστοχο χαρακτηρισμό των τραγουδιών μου. Η ζωή δεν παλεύεται άνευ χιούμορ. Το λέει καλύτερα το κλασικό απόφθεγμα: Η ζωή είναι τραγική στο σύνολό της και αστεία στις λεπτομέρειες.

Ο Μπομπ Ντίλαν πρόσφατα κέρδισε το Νόμπελ Λογοτεχνίας «για τη δημιουργία νέων ποιητικών εκφράσεων στο πλαίσιο της σπουδαίας παράδοσης του αμερικανικού τραγουδιού», όπως ανέφερε στην ανακοίνωσή της η Σουηδική Ακαδημία. Πολλοί ενοχλήθηκαν που ένας τραγουδοποιός βραβεύτηκε με Νόμπελ. Να υποθέσω πως δεν ήσασταν ένας από αυτούς...

Όχι, δεν ενοχλήθηκα διόλου. Μεταξύ μας, δεν πιστεύω να τοιμπήσει, να πάει να το πάρει. Ο Ντίλαν δεν έχει ανάγκη από βραβεία. Είναι ένας κατεξοχίν υπαρξιακός τροβαδούρος. Αυτό τον συνδέει ευθέως με τον υπαρξιστή Ζαν Πολ Σαρτρ, ο οποίος αρνήθηκε να παραλάβει το Νόμπελ και, κατά τη γνώμη μου, καλά έκανε. Η αποδοχή του συγκεκριμένου βραβείου είναι, κατά κάποιον τρόπο, άλλοθι για τις σπλοβιομηχανίες (ο Νόμπελ ήταν τέτοιος βιομήχανος). Τώρα, βέβαια, άνθρωποι είμαστε, ατελείς και αβυσσαλέοι, παρά τον «πολιτισμό» μας και τις επιδόσεις μας στην ποίηση, στο τραγούδι ή όπου αλλού.

Μεταξύ μας, δεν πιστεύω να τοιμπήσει, να πάει να το πάρει. Ο Ντίλαν δεν έχει ανάγκη από βραβεία. Είναι ένας κατεξοχίν υπαρξιακός τροβαδούρος. Αυτό τον συνδέει ευθέως με τον υπαρξιστή Ζαν Πολ Σαρτρ, ο οποίος αρνήθηκε να παραλάβει το Νόμπελ και, κατά τη γνώμη μου, καλά έκανε. Η αποδοχή του συγκεκριμένου βραβείου είναι, κατά κάποιον τρόπο, άλλοθι για τις σπλοβιομηχανίες (ο Νόμπελ ήταν τέτοιος βιομήχανος).

INFO

Σαν ερωτευμένοι πιγκουίνοι

Baγγέλης Γερμανός - Ελένη Δήμου
Παρασκευή 4, 11, 18 και 25 Νοεμβρίου
Μουσική σκηνή Σφίγγα Ακαδημίας & Ζωοδόχου Πηγής (είσοδος στον πεζόδρομο Κιάφας 13)
Τηλ. κρατήσεων: 211 4096149, 6987 844845
Ώρα έναρξης: 22:30
Τιμή εισόδου στο μπαρ: €12 με μπύρα ή κρασί

Στο ράφι

Έξι προτάσεις για φθινοπωρινές αναγνώσεις

Στο αυτί της αλεπούς, εκδόσεις Καστανιώτη

Η Αννέζω γεννά τον Σταυρή. Ο Σταυρής αποκτά μια κόρη, την Άννα. Η Άννα μεγαλώνει ένα έκθετο κοριτσάκι, την Αριάδνη. Οι ζωές τους, γεμάτες περιπέτειες και ανατροπές, καλύπτουν μια χρονική περίοδο από το 1900 ως τις μέρες μας. Από τους Συμιακούς οφουργαράδες και τον Έφηβο των Αντικυθίων στο δουλεμπόριο των δυτών. Από το αρχοντικό της Ύδρας στις φτωχογειτονιές της Δραπετσώνας, όπου θα βιώσουν την ακραία εκμετάλλευση και ταπεινώση. Από τον βομβαρδισμένο Πειραιά του '41 στη μικροαστική Κυψέλη. Από την ωραία Ναύπακτο και τον Κύριο Ντίκενς στις διαδηλώσεις της Αθήνας του 2010. Το μυθιστόρημα της Ευγενίας Φακίνου «Στο αυτί της αλεπούς» είναι ένα πανόραμα της Ελλάδας του 20ού αιώνα και των γεγονότων που σημάδεψαν τον τόπο και τους ανθρώ-

πους. Πρόσωπα υπαρκτά εμπλέκονται και συνοδοιπορούν με άλλα, μυθιστορηματικά. Σημαντικές στιγμές της Ιστορίας, που διαμόρφωσαν και καθόρισαν τη ζωή των πρώων, με τη μνήμη – συλλογική και ατομική – να παισιώνει τον μικρόκοσμό τους.

Αστείο κορίτσι, εκδόσεις Πατάκη

Ο Νικ Χόρνμπυ γεννήθηκε το 1957. Έχει γράψει έξι μυθιστορήματα, ανάμεσά τους το «High Fidelity», που έγινε και ταινία από τον Στίβεν Φρίαρς με τον Τζον Κιούζακ στον πρωταγωνιστικό ρόλο, το «Η κάθοδος των τεσσάρων», που ήταν υποψήφιο για το βραβείο Whitbread, και το αυτοβιογραφικό «Ο πυρετός της μπάλας», που απέσπασε το βραβείο William Hill για το καλύτερο αθλητικό βιβλίο της χρονιάς. Στο «Αστείο Κορίτσι», σε μετάφραση Χίλντας Παπαδημητρίου, μας μεταφέρει στα παραοκνία μιας επιτυχημένης τηλεοπτικής σειράς του BBC. Παρακολουθούμε τη ζωή της Μπάρμπαρα Πάρκερ από το Μπλάκπουλ έως το Λονδίνο, όπου βρίσκει δουλειά στο τμήμα καλλυντικών ενός πολυκαταστήματος στο Κένιנגτον, ενώ παράλληλα προσπαθεί να βρει τρόπο να την προσέξουν. Μια τυχαία συνάντηση με έναν ατίγνι θα έχει ως αποτέλεσμα να αλλάξει το όνομά της και να πάει σε μια οντισιον για μια καινούργια κωμική σειρά του BBC. Η ώρα της έχει φτάσει. Το «Αστείο Κορίτσι» είναι η ιστορία μιας τηλεοπτικής εκπομπής και των συντελεστών της. Το βρετανικό τηλεοπτικό κοινό ερωτεύεται το σίριαλ, οι χαρές της ομαδικής δουλειάς, όμως, αρχίζουν να φθίνουν: τίποτα δεν μένει για πάντα καλό και τα μπερδέματα της αληθινής ζωής βρίσκουν πάντοτε τρόπο να παρεισφύρουν...

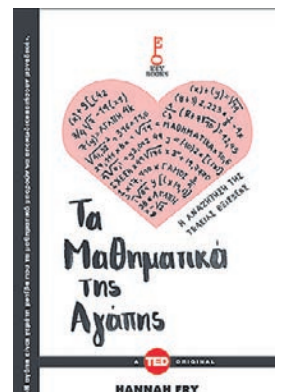
Η τέχνη της απλότητας, εκδόσεις Ψυχογιός

Εγκατεστημένη στην Ιαπωνία εδώ και πολλά χρόνια, η Ντομινίκ Λορό έχει επηρεαστεί βαθύτατα από τον τρόπο ζωής σε αυτή τη χώρα. Έναν τρόπο ζωής που βασίζεται στην αρχή «λιγότερα για περισσότερα», η οποία εφαρμόζεται σε όλους τους τομείς, υλικό και πνευματικό. Η «Τέχνη της απλότητας», που έχει μεταφραστεί σε 15 γλώσσες, ήταν η κατάληξη μιας αργής μεταμόρφωσης, της ίδιας της συγγραφέως, η επιθυμία της να ζει με λιγότερα, αλλά με περισσότερη ευελιξία, ελευθερία και ελαφράδα. Γεννημένο από τις σημειώσεις που κρατούσε όλα αυτά τα χρόνια που ζει στην Ιαπωνία, αυτό το βιβλίο είναι ο καρπός των εμπειριών της, των αναγνωσμάτων της. Στην εποχή μας αρχίζουμε ολοένα και περισσότερο να συνειδητοποιούμε τους κινδύνους που οφείλονται στις υπερβολές και στην υπεραφθονία, και όλο και περισσότερες είναι οι γυναίκες που επιθυμούν να ανακαλύψουν εκ νέου τις χαρές και τα οφέλη μιας πιο απλής ζωής, πιο φυσικής, που, αγνοώντας τις όλο και πιο αδηφάγες σειρήνες της καταναλωτικής κοινωνίας, αναζητούν ένα νόημα στη ζωή τους, παραμένοντας, ωστόσο, σε αρμονία με την εποχή τους. Σε αυτές απευθύνεται αυτό το βιβλίο.

Ο αρχιβιβλιοθηκάριος και άλλες ιστορίες, εκδόσεις Κέδρος

Τι μπορεί να συμβεί όταν ένας αρχιβιβλιοθηκάριος και επίδοξος συγγραφέας ενοχλεί με τα γραπτά του μια καταραμένη βιβλιοθήκη; Μπορείς να απαλλαγείς εύκολα από μια Αυστριακή ερωμένη που ποτέ δεν πεθαίνει; Είναι φρόνιμο να αφήνουν οι γονείς τα παιδιά τους να παίζουν σε νεκροταφεία; Αξίζει να ερωτευτείς θανάσιμα μια γυναίκα που γνώρισε στη θάλασσα; Τέσσερις ιστορίες φαντασίας και μυστηρίου από τον Νίκο Φαρούπο. Ο «Αρχιβιβλιοθηκάριος και άλλες ιστορίες» είναι το δεύτερο μυθιστόρημά του.

Τα Μαθηματικά της Αγάπης, εκδόσεις Key Books

Στο βιβλίο «Τα Μαθηματικά της Αγάπης» η δρ. Χάνα Φράι, μαθηματικός στο UCL, στο Κέντρο Χωρικής Ανάλυσης (CASA), παρασύρει τον αναγνώστη σε ένα συναρπαστικό ταξίδι μέσω των μαθηματικών μοντέλων που ορίζουν την ερωτική μας ζωή, επιχειρώντας να δώσει απάντηση σε κάποιες από τις πιο κοινές και ταυτόχρονα περίπλοκες ερωτήσεις σχετικά με την αγάπη: «πόσο πιθανό είναι να ερωτευτείς;», «πόσες πιθανότητες έχει να κρατήσει η σχέση σου;», «πότε πρέπει να παντρευτείς;», «πώς μπορείς να αποφύγεις το διαζύγιο;», «μπορεί η θεωρία παιγνίων να μας βοηθήσει να αποφασίσουμε αν πρέπει να τηλεφωνήσουμε πρώτοι μετά από ένα ραντεβού;». Από την αξιολόγηση

της καλύτερης στρατηγικής για τα διαδικτυακά ραντεβού μέχρι την αφηρημένη έννοια της ομορφιάς, η Φράι αποδεικνύει – με οξυδέρκεια, ευφυΐα και χιούμορ – ότι τα μαθηματικά είναι ένα αναπάντεχα χρήσιμο εργαλείο για να διαπραγματευτούμαστε τα πολυπλοκά, άλλοτε μπερδεμένα και άλλοτε εξοργιστικά, μα πάντα ενδιαφέροντα, μαθηματικά μοντέλα της αγάπης.

ΕΥΡΩ: Πώς ένα κοινό νόμισμα απειλεί το μέλλον της Ευρώπης, εκδόσεις Παπαδόπουλος

Ο Joseph E. Stiglitz είναι καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια. Έχοντας διατελέσει αντιπρόεδρος και επικεφαλής οικονομολόγος της Παγκόσμιας Τράπεζας και έχοντας τιμηθεί το 2001 με το Νόμπελ Οικονομικών Επιστημών, αναρωτιέται πώς απέτυχε το ευρώ, που είχε στόχο να συσπειρώσει την Ευρώπη και να προαγάγει την ευημερία. Η κρίση του 2008 αποκάλυψε τις αδυναμίες του, ενώ η στασιμότητα και οι αμφίβολες προοπτικές της Ευρώπης απορρέουν άμεσα από εγγενή ελαττώματα του εγχειρήματος της Ε.Ε.: η οικονομική ολοκλήρωση είναι ταχύτερη

από την πολιτική, στο πλαίσιο μιας δομής που ευνοεί μάλλον την απόκλιση παρά τη σύγκλιση. Το ζήτημα, λοιπόν, είναι το εξής: Μπορεί να σωθεί το ευρώ; Αποδίδοντας ευθύνες στην ΕΚΤ ότι εσφαλμένα επικεντρώνεται αποκλειστικά στον πληθωρισμό και εξηγώντας γιατί η λιτότητα έχει καταδικάσει την Ευρώπη σε στασιμότητα, ο διάσημος οικονομολόγος οκταγραφεί τρεις εναλλακτικές λύσεις για το μέλλον. Η ελληνική έκδοση του βιβλίου περιλαμβάνει και ειδικό κεφάλαιο για το Βρεξίτ, το οποίο γράφτηκε αμέσως μετά την ανακοίνωση του αποτελέσματος του σχετικού δημοψηφίσματος στη Μεγάλη Βρετανία τον Ιούνιο του 2016.

Η ξένη που αγάπησαν οι Βραζιλιάνοι

Η Όλγα Μπενάριο Πρέστες είναι μία από τις πιο ηρωικές γυναικείες φιγούρες παγκοσμίως που ήρθε η ώρα να γνωρίσουμε και στην Ελλάδα.

Γεννήθηκε στη Γερμανία από εβραϊκή οικογένεια και εντάχθηκε στο κομμουνιστικό κίνημα από τα 15 της χρόνια. Όταν, το 1930, ο πρώτος της σύζυγος και στέλεχος του Κ.Κ. Γερμανίας Ότο Μπράουν συλλαμβάνεται και φυλακίζεται από τη Δημοκρατία της Βαϊμάρης, η Όλγα οργανώνει μια παράτολμη ένοπλη επιχείρηση για την απόδρασή του μέσα από την αίθουσα όπου δικαζόταν. Διαφεύγουν μαζί στην Τσεχοσλοβακία και από εκεί στη Σοβιετική Ένωση. Αναλαμβάνει και εκτελεί πολλές διεθνείς αποστολές για λογαριασμό της Κομιντέρν, γεγονός που της στοιχίζει μια σύλληψη στη Μεγάλη Βρετανία για κατασκοπεία.

Το 1934, και ενώ έχει χωρίσει από τον πρώτο της σύζυγο, της ανατίθεται η αποστολή να βοηθήσει τον ηγέτη του Κ.Κ. Βραζιλίας Λουίς Κάρλος Πρέστες στην προσπάθειά του να εισέλθει παράνομα στη χώρα του. Υποδύονται ένα ζευγάρι Πορτογάλων. Μέχρι να φτάσουν στο Ρίο ντε Τζανέιρο, η κάλυψη έχει μετατραπεί σε πραγματικότητα και οι δυο τους είναι πλέον ζευγάρι.

Η κατάσταση στη Βραζιλία την εποχή εκείνη ήταν ιδιαίτερα κρίσιμη, οι ταξικές συγκρούσεις είχαν φτάσει στο απόγειό τους και από πολλές απόψεις υπήρχε ένα είδος επαναστατικής κατάστασης. Μετά την αποτυχία της Εθνικοαπελευθερωτικής Συμμαχίας (ANL) που είχε συγκροτηθεί με πρωτοβουλία του Κ.Κ. Βραζιλίας και την αποτυχημένη εξέγερση του Νοεμβρίου του 1935 ανοίγει ο δρόμος για τη μετατροπή του αντιδραστικού καθεστώτος του Ζετούλιο Βάργκας (που εκείνη την εποχή στηρίζεται στους φασίστες Ολοκληρωτιστές του Πλίνιο Σαλγκάδο και δεν κρύβει τη συμπάθειά του για τον Άξονα) σε ανοιχτή δικτατορία. Κηρύσσεται στρατιωτικός νόμος, δίνονται υπερεξουσίες,

εκδίδονται αντικομμουνιστικά διατάγματα και πολύ γρήγορα μπαίνουν οι βάσεις για τη δημιουργία του φασιστικού Estado Novo που εγκαθιδρύθηκε πλήρως το 1937.

Ο Πρέστες και η Όλγα Μπενάριο περνούν στην παρανομία και τον Ιανουάριο του 1936 συλλαμβάνονται μετά από κατάδοση. Το καθεστώς Βάργκας πανηγυρίζει για τη μεγάλη επιτυχία. Η πραγματική ταυτότητα της Όλγας Μπενάριο δεν αργεί να αποκαλυφθεί χάρη στη στενή συνεργασία της βραζιλιάνικης διπλωματίας με την Γκεστάπο. Η ναζιστική Γερμανία ζητεί την έκδοσή της και το καθεστώς καλεί τους εργάτες να απορρίψουν την εβραϊκή κομμουνιστική συνωμοσία και να αναβαπτιστούν στον γνήσιο «βραζιλιανισμό». Ο Τύπος λυσοσομανά εναντίον της Ξένης, της Εβραίας, που συζητεί με τον Πρέστες χωρίς γάμο και κυφορεί ένα νόθο παιδί. Αυτό το τελευταίο στοιχείο προκαλεί τον σκανδαλισμό της συντηρητικής καθολικής μεσοκλάσης τάξης των πόλεων, είναι όμως εκείνο που γεννά και ένα απρόβλεπτο κύμα συμπάθειας στα πιο φτωκά στρώματα της βραζιλιάνικης κοινωνίας.

Κόντρα, λοιπόν, στην κυβερνητική προπαγάνδα και παρά την τρομοκρατία, πολλαπλασιάζονται οι εκδηλώσεις συμπάθειας προς το πρόσωπο της Μπενάριο, που γίνεται μέχρι και τραγούδι στις φτωχογειτονιές του προλεταριακού Σάο Πάολο. Παράλληλα γιγαντώνεται ένα παγκόσμιο κίνημα συμπαράστασης για την απελευθέρωση του ζεύγους Πρέστες.

Ωστόσο, επίσημα χαρτιά γάμου της Όλγας Μπενάριο με τον Πρέστες δεν υπήρχαν, ώστε να θεωρηθεί υπήκοος Βραζιλίας και να μην μπορεί να εκδοθεί, το μόνο εμπόδιο ήταν το παιδί που επρόκειτο να γεννήσει και που αυτοδίκαια είχε τη βραζιλιάνικη ιθαγένεια. Το Ανώτατο Δικαστήριο της Βραζιλίας εσπευσμένα βγάζει την απόφασή του και γνωματεύει ότι η έγκυος Όλγα Μπενάριο μπορεί να εκδοθεί ως «επικίνδυνη για τη δημοσία τάξη αλλοδαπή», ενώ παράλληλα διατυπώνει τη θέση ότι ο στρατιωτικός νόμος που είχε κρυφθεί στη Βραζιλία υπερίσχυε του habeas corpus (πρωτοφανές τότε για τα παγκόσμια νομικά χρονικά).

Η Όλγα Μπενάριο Γκούτμαν-Πρέστες γέννησε τελικά την κόρη της Ανίτα Λεοκάντια Πρέστες μέσα σε γερμανική φυλακή. Το κοριτσάκι παραδόθηκε –μετά από πολλές περιπέτειες– στη μητέρα του Λουίς Κάρλος Πρέστες. Η Όλγα Μπενάριο μεταφέρθηκε στο μεσαιωνικό φρούριο του Λίχτενπεργκ τον Φεβρουάριο του 1938. Πέρασε στην απομόνωση μέχρι την άνοιξη του 1939, οπότε μεταφέρθηκε στο Ράβενομπρουκ. Στο Ράβενομπρουκ της ανατέθηκαν καθήκοντα Blockälteste, να διδάσκει την αναγκαιότητα της σωματικής υγιεινής σε απείθαρχες γυναίκες. Εκείνη, παρά το προσωπικό της μαρτύριο, έκανε πολλά για εκείνες τις γυναίκες, προκειμένου να ανυψώσει το ηθικό τους και να βελτιώσει την καθημερινότητά τους. Είχε μάλιστα φτιάξει κρυφά έναν μικροσκοπικό άτλαντα για να διδάσκει στις συγκρατούμενές της Γεωγραφία και για να τις κρατά ενήμερες για την εξέλιξη του πολέμου. Βοήθησε στην έκδοση παράνομης εφημερίδας, οργάνωσε τη διανομή πρόσθετων μερίδων ψωμιού και μαργαρίνης για τις γυναίκες του αναρρωτηρίου, ενώ δούλεψε καταναγκαστικά στο τοπικό εργοστάσιο ηλεκτρικών συσκευών της Siemens. Τον Ιανουάριο του 1940 κλείστηκε στο καταφύγιο του στρατοπέδου συγκέντρωσης μαζί με άλλες 79 γυναίκες. Ήταν μία από τις 6.000 φυλακισμένες που κρατήθηκαν σε κλειστούς θαλάμους του στρατοπέδου «για λόγους ασφαλείας» όταν ο Reichsführer Χάινριχ Χίμλερ επισκέφτηκε το στρατόπεδο.

Η Όλγα Μπενάριο θανατώθηκε μαζί με πολλούς άλλους Εβραίους πολιτικούς κρατούμενους στο Μπέρνμπουργκ τον χειμώνα ή στις αρχές της άνοιξης του 1942. Η δολοφονία της ήταν μέρος της οργανωμένης από τους ναζι επιχειρήσεων εξόντωσης με την κωδική ονομασία 14f3. Τελευταία πράξη πνευματικής αντίστασης της Όλγας Μπενάριο ήταν να γράψει ένα γράμμα στον άντρα της και στην κόρη της, ένα γράμμα που έφτασε στον προορισμό του πολλά χρόνια μετά.

Η ταινία του Βραζιλιάνου Jayme Monjardim «Όλγα» (2004) είναι βασισμένη στο βιογραφικό βιβλίο του Fernando Morais και από τις 27 Οκτωβρίου προβάλλεται για πρώτη φορά στους ελληνικούς κινηματογράφους.

Ο Ξένος

Ο σύλλογος Δίκτυο Τέχνης και Δράσης παρουσιάζει την έκθεση «Ο Χ έ ν ο s» και έχει ως στόχο να καταγράψει κοινωνικές ετερότητες που αμφισβητούνται, κατακρίνονται ή περιθωριοποιούνται, καθώς, με τον τρόπο που η κοινωνία μας είναι δομημένη, δεν αφήνει περιθώριο σε όλους όσοι διαφέρουν να υπάρξουν όπως οι ίδιοι προβέβουν.

Η εικαστικός Άντα Πετρανάκη μας είπε: «Τι κρύβουν οι παρυφές της κοινωνίας; Εκεί άραγε αυτοαποκλείονται οι κοινωνικές ετερότητες ή μήπως όχι; Μήπως ο Ξένος τελικά είναι ο διπλάνος μας, μήπως ο εαυτός μας; Μήπως ο Ξένος είναι ο αντιπώρος της σκληρής, συμβατικής καθημερινότητας που αποτάσσεται ένα χειραγωγημένο αξιακό σύστημα και μια επίπλαστη κανονικότητα που προοδευτικά οδηγεί σε ψευδαισθήσεις, ματαιώσεις και ψυχολογικά αδιέξοδα;

»Στην έκθεση «Ο Χ έ ν ο s», που εκκινεί από το ομώνυμο βιβλίο του νομπελίστα συγγραφέα Αλμπέρ Καμύ, πιστεύω πως εύστοχα αναδεικνύεται, ευρύ, το φάσμα της διαφορετικότητας που συνυφαίνει το πλαίσιο των κοινωνικά «ξένων», που συχνά βάνονται μέσω της αμφισβήτησης, της κατάκρισης, της στοχοποίησης, ακόμα και του κοινωνικού αποκλεισμού.

»Προσωπικά, με το έργο μου «Επιθυμία» εστιάζω στην υποκρισία και στην καταπίεση των κοινωνικών συμβάσεων που αφορούν την έμφυλη ταυτότητα.

»Η Αμερικανίδα φιλόσοφος Τζούντιθ Μπάτλερ, αναφέροντας τον όρο «παράσταση του φύλου», προβάλλει ως καταστατική βάση της «δημιουργίας» έμφυλης ταυτότητας την αποδοχή των χειραγωγημένων κοινωνικών στερεοτύπων που χαρακτηρίζουν το κάθε φύλο.

»Επαναλαμβανόμενες κανονιστικές πρακτικές διαμορφώνουν την «πολιτική του φύλου» και πειθαναγκάζουν σε ταύτιση του βιολογικού με το κοινωνικό φύλο, αδιαφορώντας για την ατομική αυθεντικότητα και την προσωπική αλήθεια».

Η έκθεση τέχνης «Ο Χ έ ν ο ς» θα διαρκέσει έως τις 8 Νοεμβρίου. Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων (ΣΕΑ), Ερμού 134, Αθήνα. Είσοδος ελεύθερη.

Για περισσότερα, κατεβάστε το ψηφιακό περιοδικό τέχνης KROMA στο κινητό ή στο tablet σας (Apple & Android).

ΛΑΜΨΗ ΟΜΟΡΦΙΑΣ

Με υγιή, μεταξένια μαλλιά

Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να βελτιώσετε την εμφάνιση των μαλλιών σας.

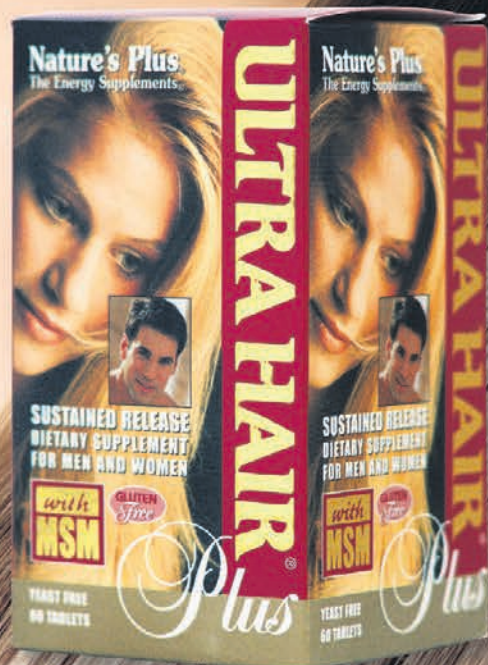
Όμως τα πραγματικά και διαρκή αποτελέσματα έρχονται μόνο αν ενισχύσετε τη ρίζα της τρίχας από μέσα, με τα κατάλληλα βιοενεργά θρεπτικά συστατικά.

Δοκιμάστε τη φόρμουλα ULTRA HAIR PLUS, με βιταμίνες, μεταλλικά στοιχεία, L-κυστεΐνη, ειδικά βότανα και το επαναστατικό συστατικό MSM (οργανικό θείο) που βελτιώνει την ποιότητα της τρίχας και την κάνει παχύτερη.

Η φόρμουλα χαρίζει όγκο, λάμψη και υγεία στα μαλλιά, ενώ καταπολεμά τριχόπτωση και ψαλίδα.

Επιπλέον, θα βελτιώσει την υγεία και εμφάνιση της επιδερμίδας και των νυχιών σας.

Για φυσική λάμψη ομορφιάς:
ULTRA HAIR PLUS

Προστατεύει
"ριζικά"
την τρίχα

ΑΡ. ΓΝ. ΕΟΦ 78269-2/11/2009

Natures Plus®

Γεν. Αντ/πος: APOLLONIAN NUTRITION A.E. • 16ο χλμ. Λεωφ. Σπάτων, 15351 • Παλλήνη
Τηλ.: (210) 6132478 - 6134604 • www.apolloniannutrition.gr

